

Doç. Mr. Petko Zlateski

DİNLERDE AHLÂK

ALTINCI SINIFLAR İÇİN OKUMA KİTABI

Üsküp - 2014

Eleştirmenler:

Başkan: Doç. Dr. Svetlana Kamciyaş

Başkan Yardımcısı: Mr. Gordana Nikçevska

Üye: Duşanka Goluboviç Nešovska

Redaksiyon:

Prof. Dr. Arif Ago

Düzelti:

Doç. Dr. Aktan Ago

Çeviri:

Filiz Nezir

Grafik tasarım:

Aneta Yovkovska

Yayıncı: Makedonya Cumhuriyeti Eğitim ve Bilim Bakanlığı

Basımevi: Graficki centar dooel, Üsküp

Eğitim ve Bilim Bakanının 22-4031/1 numaralı ve 29.06.2010 tarihli kararı ile bu kitabın kullanımına izin verilmiştir

CIP - Каталогизација во публикација

Национална и универзитетска библиотека “Св.Климент Охридски” , Скопје

373.3.016:241.(075.2)=163.3

ЗЛАТЕСКИ, Петко

Етика во религиите за V одделение / Петко Златески . - Скопје : Министерство за образование и наука на Република Македонија, 2010. - 115 стр. :

илустр. ; 30 см

ISBN 978-608-226-013-6

COBISS.MK-ID 84091914

KONU I: İYİLİK VE AHLÂK BİLİMİ OLARAK ETİK

1. ETİK

Etikin tanımı

Etik ahlâk bir bilimdir. Aslında hem etik hem de ahlâk terimleri anlam benzeridir. Onlar insanoğlunun davranış şekillerini açıklarlar.

Etik öncelikle felsefe, daha sonra da teoloji – din bilimi çerçeveleri içerisinde ortaya çıkmıştır. Etik *ahlâki değerleri* araştırıp, bize bilgi sunar. Ahlâki değerler, insan yaşamında önemli ve değerli olarak görülen şeylerdir, örneğin: sevgi, sağlık, barış, dostluk ve başka. Etik sayesinde, doğru düşünmeyi, doğru davranmayı, iyi ve yararlı işler yapmayı, diğer kişilere karşı dikkatli olmayı ve genel olarak her zaman iyi işler yapmayı öğreniriz.

Etik kelimesi Aristoteles'in kitabı *Nikamoh Etiği* kitabında ilk kez anıldığı için, Aristoteles'i etik kavramını oluşturan – ortaya çıkaran kişi olarak kabul ederiz. Etik kelimesi, Yunanca kelime olan *etos*'tan ortaya çıkmıştır ve kelime anlamı *gelenek* veya *ahlâki karakter* demektir.

Diğer insanları kırmayan, onların kendini mutlu ve memnun hissetmesini sağlayan herşeyin iyi olduğunu bilmemiz gerekir. Bu yüzden de sözler ve hareketlerimiz diğerlerini kırmaya dikkat etmemiz gerekiyor. Bu şekilde davranırsak; davranış ve yargılarımız etik olacaktır.

Etik insan ahlâkını incelediği için, etikin araştırma alanı insan davranışları olduğu ve insanın nasıl davranması gerektiği hakkında kurallar koyduğunu söyleyebiliriz. Bu kurallara *etik* veya *ahlâki kurallar – normlar* denilir.

Etiği öğrendiğimiz süre içerisinde elde ettiğimiz bilgiler, kişiliğimiz üzerinde etkili olabilirler. Bu bilgiler, davranışlarımızı iyilik yapmaya yönlendirmeli ve diğer insanlara yönelik nasıl davranacağımızı göstermelidir. Demek ki etiğin amacı, bizim teorik olarak bilgi elde etmemizden önce; düşünme, yargılama ve iyi davranış alışkanlıkları elde etmemizi sağlamaktır.

Etik Muhakeme

Farklı insanların farklı konularda değişik değerlendirmeleri vardır. Bu yüzden de, sıkça iyinin veya kötünün ne olduğu hakkında anlaşmazlıklar ortaya çıkabilir. Sosyal kanunlar, gelenekler ve örf – adetler, farklı ülkelerde farklı özellikte olabilirler. Bu yüzden de etik kurallar, insanların kültürü, yaşam ortamı veya dinlerine bağlı olarak farklılıklar gösterebilirler. Örneğin Japonya'da yaşayanlar için saygı duruşuna geçip selam vermek etik bir kuraldır, Avrupa ülkelerinde yaşayan insanlar için ise tokalaşıp selamlaşmak etik davranıştır. Çin ve daha bazı ülkelerde büyük suçlar işlemiş kişiler ölümle cezalandırılabilirler, bizim ülkemizde de aralarında bulunduğu birçok ülkede, ölüm cezası yoktur.

Doğru Etik Kararlar Nasıl Getirebiliriz

Doğru davranıp davranmadığımız arasında ikilem yaşadığımız zaman, şu kuralları düşünmemiz gerekir:

- Yaptığımız ve bizi mutlu eden şeyler doğru davranış mıdır?
- Davranışlarımızın diğer insanlar üzerindeki etkisi nasıldır?
- Her zaman nasıl doğru davranabileceğimizi düşünmeliyiz
- Davranışımız samimi, dürüst ve adil midir?
- Davranışımızdan bazıları kırılabilir mi?

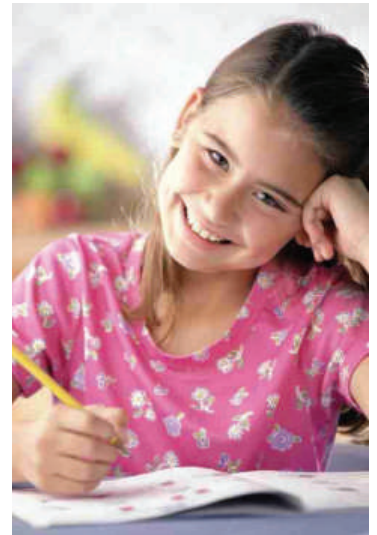
Yanlış Etik Sonuçlar

Aşağıdaki gibi düşünürsek, yanlış etik sonuçlar getirebiliriz:

- mecburi ise, etikdir
- cezalandırılmıyorsa, doğru harekettir
- onu yapmak için iyi bir sebebim vardı
- herşeyi göze alarak onu senin için yaptım
- herkes yapıyor, ben niye yapmayayım
- içimden öyle yapmak geldi
- ben birşey kaybetmeyeceksem, tamamdır

Emel ve Gökhan'ın yaşadıkları olaylar ile ilgili hikayeleri okuyun. Sizce hangisi etiksel açıdan doğru hangisi yanlış davranmıştır? Neden?

1. **Emel:** Türkçe öğretmenimiz ev ödevi olarak “Şehrimde ilkbahar” konusu üzerinde bir düz yazı yazmamızı istedi. Samimi olmak gerekirse ben ev ödevimi yapmayı unuttum, ancak öğretmenin fark etmeyeceğiniz düşünüp ev ödevimin olmadığını da Türkçe dersi sırasında söylemedim. Ancak ummadığım birşey oldu. Öğretmenim benden ev ödevimi okumamı istedi. Ben de defterimi açıp, okuyormuş gibi yapıp “Şehrimde sonbahar” konusunda konuşmaya başladım. Birkaç tümce söyledim, ancak kesin evde yazmış olsaydım, çok daha güzel bir yazı ortaya çıkmış olacaktır. Sonunda bir şekilde işin içinden çıktım, sanırsam öğretmenim ev ödevimin olmadığını fark etmedi. Ancak herşey geçince kendimi kötü hisettim ama herşeye rağmen bu davranışla kimseyi kırmadım.

2. **Gökhan:** bugün benim mutlu günüm. Babam yoldan döndü ve en sevdiğim iki futbolcunun formasını getirdi. Çok sevindim. O kadar ki, antrenmanlığa hangisini giyeceğime karar veremedim. Sonunda, arkadaşlarıma övünmek için her ikisini de yanıma almaya karar verdim. Öyle de yaptım. Arkadaşlar formalarını gördüklerinde hayran kaldılar. Hemen kimin hangi futbol ku-

lubunden forması var, konusunda konuşmaya başladık. Sadece Azam susuyordu. Herhalde formalarını beğenmedi, diye düşündüm. Yanına gidip formalarını hakkında ne düşündüğünü sordum. O da:

- Tabii ki beğendim, onlar benim en çok sevdiğim futbolcular... Bende öyle bir forma giyebilmek isterdim. Ama düşündüm ki... babam zar zor antrenman parasını denkleştirebiliyor, bu durumda mecburi olmayan birşeyi de almasını isteyemem...

O zaman Azam'a acaba antrenmanlık sırasında benim formalarından birini giymek ister mi, diye sordum. Azam'ın mutluluğu gözlerinden okunuyordu. Ben de dayanamayıp:

- Daha doğrusu, bu formayı sana armağan ediyorum! Dedim.

Belki de bi anda böyle bir karar verdiğim için üzüldüm, ama Azam'ın mutluluğu üzüntümün kısa sürmesine neden oldu. Arkadaşımın mutluluğu bana da yansımıştı. Bu yüzden diyorum ki, bugün benim mutlu günüm!

[Sen de yaşadığın benzer bir anını paylaşabilir misin?](#)

Etik ve Toplum

Etik olan herşey, toplum kanununda yazılı değildir. Örneğin, doğruyu söylemek yalan söylememek etikdir. Ancak yalan söylemek her zaman kanunen cezalandırılmaz. Eğer yalan söylersek, kendimizi kötü hissedeceğiz ve sürekli birinin yalanımızı öğrenmesinden korkacağız. Birinin öğrenmesi durumunda her ne kadar kanunen ceza almasak da, çevremiz tarafından yalandan dolayı hor görülebiliriz.

Birçok uyulması gereken, yazılı olmayan etik kurallar vardır. Ancak saygılanması mecburi olan ve onların saygılanmaması ile insanların ülke kanunları önünde hesap vermek zorunda oldukları bazı etik kurallar da vardır. Örneğin, insanlar hırsızlık ve şiddet için ülke kanunları ile cezalandırılırlar.

Herbir toplumda insanlar daha fazla etik olan davranış standartlarını kabul ederler. Ancak toplumsal standartlar bazı durumlarda etik olmaktan uzak da olabilirler. Tüm toplum bile etik olarak "yozlaşmış" olabilir. Ahlâki yozlaşmış toplum için tarihte güzel bir örnek olarak Nazi Almanyası gösterilebilir. Naziler, on iki yıllık iktidarları sırasında tüm Avrupa'ya asker göndermişlerdir. Naziler, sadece Alman kökenli vatandaşların oluşturacağı Büyük Almanya ideolojisini savunuyorlarmış. Bu hatalı ideoloji sayesinde azınlıklara ait milyonlarca insanın (Yahudiler, Romenler, Slavlar...), siyasi rakibin ve sosyal grupların (engelliler) öldürülmesiyle kendini ortaya koymuştur.

Düşünme ve fikir yürütme soruları:

1. Bilim olarak etik neyi inceler?
2. Ahlâki değerler nelerdir?
3. Etik olarak doğru davranıp davranmadığımıza karar vermek için neyi sorgulamamız gerekir?
4. Ne zaman hatalı etik kararlar getirebiliriz?
5. Tüm etik kurallar devlette kanun olarak yazılı mıdır?
6. Kanunlarla ele alınmamış olan etik kuralları bile neden saygılamalıyız?
7. Toplumdaki insanların davranışlarıyla ilgili etik kurallar olmasaydı ne olurdu?

2. ETİĞİN ÖNEMİ

Etik, bir eğitim bilimidir ve insanların karakterlerinin oluşmasında onlara yardımcı olmayı amaçlar. Etik; aile içerisinde, okulda doğada ve genel olarak her yerde doğru davranma kural ile kanunları öğretilir. Bu kurallar olmadığı zaman tüm insanlar gerektiği değil de, istedikleri şeyleri yaparlar ve böylece dünya üzerinde kısa zaman içerisinde genel bir kaos yaşanabilir.

İnsanlar hırsızlık yapar, yalan söyler veya sadece kendileri için iyi olabilecek şeyler yaparsalar, toplumda birlik içerisinde yaşayamazlar. Bu yüzden insanların diğer tüm insanlarla iyi bir birlik içerisinde yaşayabilmeleri için uymaları gereken davranış etik standartları vardır.

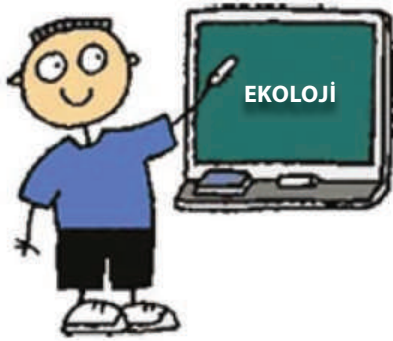
Etik Standartlar - Kurallar

Etik bilimi; iyilik ve kötülük, aşk, mutluluk, adalet, doğruluk gibi insan yaşamının temel değer ve amaçlarını inceler. Neyin doğru neyin yanlış olduğuna dair bellirlenmiş standartlar barındırır. Etik neyin iyi olduğu, insan hakları çerçevesinde neler yapmalıdır, sorumlulukları, topluma faydaları ve adalet gibi konularla ilgili bilgi verir. Yine etik, insanların kendilerini yalan söylemekten, dedikodudan, hırsızlıktan, şiddetten, cinayetten vb. uzak tutacak makul yükümlülükler empoze eder. Etik standartlar aynı öyle, dürüstlük, şefkat, sadakat ve insan hakları gibi erdemleri de gerektirir. Bunlar insanın etkili olduğu tüm alanlarda görülürler ve davranış standartları olarak da adlandırılabilirler. Sağlık kurumları çalışanları, gazeteciler ve öğretmenler, bilimde, iş dünyasında ve diğer tüm mesleki alanlarda yazılı standartlar vardır. Aynı zamanda okullarda öğrenciler için de davranış standartları – kuralları vardır. Onlar her bir öğrencinin bilmesi ve kullanması gereken davranış kurallarıdır.

Öğrencinin Okulda Uyması Gereken Davranış Kuralları

Öğrenci, kendisinin aile, okul ve toplumdaki rolünü net bir şekilde bilmesi gerekir. Kendi hak ve sorumluluklarını bilip, onlara uyum sağlamak zorundadır.

Her bir öğrenci yeteneği, cinsiyeti, ırkı, kültürü, geleneği, sosyal konumu, milli veya dini mensubiyeti gözetmeksizin saygı görmesi gerekir.

Öğrencinin yapması gerekenler:

- Derslerinde sürekli iyi başarı göstermek için çaba sarfetmelidir,
- Sorumluluk sahibi olmalıdır,
- Çevresine örnek olacak şekilde davranmalıdır,
- Her zaman ve her yerde sözlük ve konuşmasına dikkat etmeli, güzel ve temiz bir dil konuşmalıdır,
- Görünüş ve davranışlarıyla her zaman örnek olmalıdır,
- Ahlâki davranışına dikkat etmelidir,
- İnsanlardan güven kazanacak bir kişiliğe sahip olmalıdır,

- Çalıştığı ve öğrendiği araç gereçlere karşı sorumlu c
- Bağımlılıklara (esrar, alkol, sigara...) karşı savaş yürütmeli,
- Derslere zamanında ve sıralı gelmelidir,
- Her zaman iş için hazır olmalı, derslerde faal olmalıdır,
- Tüm öğrencilerle olumlu ilişkiler içerisinde olmak için uğraş vermelidir,
- Dedikodudan uzak durmalı,
- Özellikle sosyal ve sağlık konularında arkadaşlarıyla birlikte hareket edebilmeli,
- Arkadaşlarına bilgisini aktarıp yardım etmeli,
- Öğretmen ve tüm okul çalışanlarına karşı saygılı davranmalı,
- Kendine ve diğerlerine karşı saygılı olmalı,
- Ailesini çalışmalarını ve okulda geçirdiği zaman hakkında bilgilendirmeli,
- Okuldaki kurallara uyum sağlamalı,
- Okul içerisi ve dışında, kişisel sağlık ve güvenliğine önem vermeli, diğer öğrencilerin sağlık ve güvenliğine zarar vermemelidir.

Örnek Davranış Günlüğüm

Bugün...	Pazartesi	Salı	Çarşamba	Perşembe	Cuma
Okula zamanında vardım					
Tüm derslere katıldım					
Eğitimi dikkatle izledim					
Okulda hiçbir yalan söylemedim					
Kimseyi kırmadım					
Kötü kelimeler kullanmadım					
Hiçbir arkadaşşıma küsmedim					
Okul malzemesi olmayan arkadaşşıma benimkilerden ödünç verdim					
Yemeğimi yemeden önce ellerimi yıkadım					
Çöpleri çöp kutusuna attım, çünkü bu şekilde yaşadığım çevreyi koruyorum					

Yemeğimi, yanında yiyecek birşey getirmemiş arkadaşım ile bölüştüm					
Ders arasında arkadaşlarımla beraberdim ve örnek davranışlar sergiledim					
Eve döndüğümde velilerime okulda günümün nasıl geçtiğini anlattım					
Önceki gün okula gelmemiş arkadaşıma, kaçırdığı derslerde yardımcı oldum					
Ev ödevimi düzenli bir şekilde hazırladım					

* Yazılanı yerine getirdiğin gün karede ☺ işareti koy. Bu günlüğü tüm çalışma haftası göz önünde bulundur. Hafta sonunda kadar en az elli adet ☺ toplarsan, sen gerçekten örnek davranmaya dikkat ediyorsun. Aferin! Bu şekilde devam et ve önümüzdeki hafta kendi sonucunu daha da iyi yapmaya gayret et. Eğer elli tane ☺ toplamayı başaramadıysan, önümüzdeki hafta başarmaya çalış.

Düşünme ve fikir yürütme soruları:

1. Etik ne tür kurallar barındırır?
2. Neden etik davranış standartları veya kuralları olmalıdır?
3. Etiksel davranmak için nelerden uzak durmalıyız?
4. Öğrencinin iyi davranışlarından birkaç örnek say.
5. Birkaç örnek de etik olmayan davranışlardan söyle.

3. AHLÂK

Ahlâkın Tanımlanması

Ahlâk insan davranışlarının yazılmamış kurallar toplamıdır. Ahlâk sayesinde iyi ve kötü ayırt edilebilir. O insanın en önemli özelliklerinden biridir. Ahlâklı insanın iyilik hakkında bilgisi vardır. Eğer bizim hakkımızda ahlâklı olduğumuz söylenirse, bu hayatta iyilikler yaptığımız ve kötülüklerden uzak durduğumuz anlamına gelir. Ahlâki davranış istenilen bir şeydir, bu yüzden de dünyanın her tarafında pozitif bir şekilde değerlendirilir. Ahlâklı kişi, davranışlarının kimseyi kırmayacağını bilir ve her zaman kendini iyi ve gururlu hisseder.

Ahlâk ilkel insan topluluklarından itibaren insan toplumunda vardır. Kişi diğer insanlarla toplumda beraber yaşadığı için, ihtiyaçlarını diğer kişilerin ihtiyaçları ile biraraya getirebilmesi önemlidir. Böylece insanlar birbirine nasıl davranacakları konusunda çözümler bulmuşlardır.

Günlük yaşamımıza bağlı olarak insanların ahlâki olarak birbirinden ayrıldığını görebiliriz. Bazı insanlar gerçek anlamda yaşamlarında ahlâki kuralları saygılamak ve kullanmak için uğraş verirken, ancak ahlâki kuralları kırabilecek kişiler de vardır.

Her toplumda, her dinde, hatta her tarihi devirdeki ahlâk anlayışı farklıdır. Bir toplum veya tarihi devirde ahlâklı olarak görülen şey, diğer bir toplumda ahlâklı olarak kabul edilmeme durumları da olabilir. Ancak her zaman saygılanmış, günümüzde de tüm dinlerin mensupları tarafından kabul edilen bazı küresel ahlâki kurallar vardır. Bu yüzden de; iyilik, düzgünlük ve adalet temel ahlâki kurallar olarak görülürler.

Ahlâki olmak durumu, insan yaşamında ayrı bir alan değildir. Bu durum insan ilişkilerinde, kişinin kendine davranışında, başkalarına davranışında, hayvanlara karşı davranışında, doğaya karşı davranışları gibi durumlarda görülür.

Ahlâki Davranış

İnsanların ahlâklı davranma yetenekleri vardır. Ahlâklı kişi kötünden uzak durmak gerektiğini ve iyilik yapmak zorunda olduğunu bilir. İyilik veya kötülük mü yapıyoruz öğrenmemiz için genel ilke, sevgidir. Yaptığımız şeyler her zaman bir kişiye veya bir şeye karşı yapılır. Bu yüzden davranışlarımızın değerlendirilmesi için, her zaman o davranışlarımızın diğer insanlar üzerinde nasıl etkili olduğunu düşünmemiz gerek. İyilik yapıyorsak demek ki sevgi kurallarına göre yaşıyoruz, diğer taraftan kötülük yapıyorsak – sevgiye karşı geliyoruz.

Ahlâk her tür insani davranışı barındırır. Bir insanın ahlâklı olup olmadığını değerlendirebilmek için, onun davranışlarını, fikirlerini ve tüm karakter özelliklerini değerlendiririz. Eğer ki tüm bu özellikler toplumumuzda kabul edilmiş değerler ile örtüşürlerse, bu kişinin ahlâklı olduğu söylenir. Demek ki, ahlâki değerleri kabul etmiş ve yaşam ile işiyle, kendi ve diğer insanlar

için iyilikler inşa eden kişiyi ahlâklı olarak kabul ederiz.

Bir eylem ahlâki olarak uygun mudur diye sadece kendine veya diğerlerine yapılan iyilikle değerlendirilmez. Yapılan eylem için kullanılan prosedür de göz önünde bulundurulur. İyiliklere ulaşmak için kötü yollar kullanmamıza izin verilmez. Kötü prosedür iyiliği bozar ve yapılan eylem kendi kendine kötü eyleme dönüşmüş olur.

Ahlâki davranışlar:	Ahlâki olmayan davranışlar:
- doğruyu söylemek,- insanları sevmek ve onlara yardım etmek,- kendi sağlığına önem vermek,- doğaya önem vermek,- iş sorumluluklarımızı yerine getirmek,- adaletli olmak.	- her zaman doğruyu söylememek,- insanlara kötülük yapmak,- kendi sağlığına yeterince önem vermemek,- doğayı kirletmek,- iş sorumluluklarımızı yerine getirmemek,- diğerlerine karşı adaletsiz davranmak.

Bazı insanlar ahlâksız davranışlar sergilerse, bu bizim de öyle davranmamız gerektiğini göstermez.

Bin defa ahlâkın kırılması, benim ahlâksızlığıma özürlemez!

Hikâye...☀

Bir tüccar oğlunun çabucak okulunu bitirmesini istiyormuş. Ders programlarının çok geniş olduğunu düşünüp, şaşırılmış ve öğretmene sormuş:

- Oğlum tüm bunları öğrenmek zorunda mı? Programı azaltmanız için size ödeme yapabilirim, ne kadar istersiniz?

Öğretmen şu cevabı vermiş:

- Herşey çocuğunuzun ileride ne olmasını istediğinize bağlı. Tanrı'nın meşeyi yaratması için 20 yıl gereklidir, kabak için ise 2 ay yeterlidir.

* Tüccar iyilik eylemi yapmak istemiş. Çocuğunu okutmak istemiştir. Ancak iyi eylemi gerçekleştirmek için kullandığı yol da iyi bir yol muymuş? Aslında öğretmen verdiği cevapla, ne demek istemiştir?

Düşünme ve fikir yürütme soruları:

1. Ahlâk nedir?
2. İnsan nasıl ahlâki olur?
3. Kötü yollar kullanıp iyilikler yapabilir miyiz?
4. Birkaç ahlâki davranış örneği say.
5. Hangi davranışa ahlâksız davranış deriz. Anlat.

4. AHLÂKIN ÖNEMİ

Toplumda insan davranışlarının oluşması ve düzenlenmesinde ahlâkın önemli rolü vardır. Onun insanların başarıları için temel faktördür. İnsan ahlâki sorumluluğa sahip olduğu için, insan ahlâki bir varlıktır. Ahlâki duygulara bağlı olarak, insanın ahlâki normların tersi davranış göstermesi sırasında suçlu görülebilir. Bu yüzden insanın güzel davranış sergilemesi ve güzel şeyler yapması önemlidir. Bu durumlarda, o kişi için ahlâklı davranıyor diyebiliriz. Ahlâk kurallarını sadece saygılamakla kalmayıp, kendi davranışlarımızla da örtüştürmeye çalışmalıyız.

Ahlâk insanın gururlu bir şekilde yaşadığını, güzel fikirlere sahip olduğunu, gerçek değerler gerçekleştirdiğini gösterir. Onunla insanlar toplumlarına faydalı oluyorlar. Tarihte ahlâkın saygılanmadığı toplumlarda insanların zorluklar çektiğini ve toplulukların bozulduğunu görürüz. Buna örnek olarak faşist ve koloniyal toplumları gösterebiliriz. Bu yüzden toplumda ahlâkın saygılanması ve ahlâklı davranılması çok önemlidir. Bu şekilde toplumda başarı ve gelişme görülür.

Ahlâk Örnekleri

Derin ahlâki davranışa sahip kişiler, bu sayede diğer insanlardan ayırt edilirler ve onların iyilikseverliği sayesinde çevreye örnek olurlar. Örneğin, Hristiyanlıkta en ahlâklı kişi olarak İsa Peygamber gösterilir. O nasıl davranılması gerektiğine örnek olmuştur. İncil'de onun ve onun gibi (İbrahim Peygamber, Musa Peygamber, Aziz Havari Pavle, Lidiya vb.) yüksek ahlâk düzeyine sahip kişilerin hayatları yazılmıştır. İslam'da ahlâk örneği olarak Hz. Muhammed gösterilir.

Makedon kültüründe ahlâklı kişiler olarak Aziz Zlata Meglenska, Aziz Georgi Kratovski gibi kişiler ortaya çıkar.

Daha yeni döneme ait ise Üsküp doğumlu Rahibe Teresa da ahlâklı kişi örneği olarak verilebilir. O, yaşamını Hindistan'daki fakir halka yardım etmekle geçirmiştir. Tüm bu iyiliklerine karşılık olarak da Nobel Barış Ödülü'ne layık görülmüştür.

* Çevrende veya ailede ahlâk örneği olabilecek kişiler var mı? O kişiyi anlat. O kişinin hangi özelliklerine en çok saygı gösteriyorsun? O özellikler sende de var mı?

Düşünme ve fikir yürütme soruları:

1. İnsanda ahlâki sorumluluk duygusu var mı?
2. İnsanın ahlâklı davranması ve iyi eylemler yapması neden önemlidir?
3. Hristiyanlıkta ahlâklı kişi örneği olarak kim gösterilir?
4. İncil'de yüksek ahlâklı olarak gösterilmiş kişileri say.
5. Ülkende ahlâklı olarak ?
6. Ahlâklı kişi olman için kendinde düzeltmek istediğin özellikler nelerdir?
7. Bu konuyla ilgili ne tür çalışmalar yapıyorsun?

5. EN YÜKSEK ETİK DEĞER OLARAK İYİLİK

İyilik en yüksek etik değerdir. İyilik, insani bir özellik ve her bir bireyin görevidir. İyilik iyi bir yaşam için şarttır. İyilik; diğer insanlar ile iyi ilişkiler, iyi diyalog, sevgi ve kişinin bireysel gururu anlamına gelir.

Dindar kişiler en büyük iyilik olarak, dünyadaki tüm iyiliklerin kaynağı olan Tanrı'yı, yer-yüzündeki en büyük iyilik olarak görürler. Tanrı'ya karşı sevgi besleyen, diğer insanlara iyi davranan ve doğayı koruyan kişi, iyi insan olarak sayılır.

Dünyada ise hedeflediğimiz ve insanlara daha kolay ve daha iyi yaşam sağlayan şeyler sıklıkla iyi şeyler olarak görülürler; insanın veya toplumun yaşamını ilerleten şeyler iyi şeylerdir, ahlâki olarak değerli görülen şeyler de iyi şeylerdir.

İyilik üç unsurdan oluşur:

1. İnsanlara saygı göstermek
2. Sosyal güvenlik ve
3. Barış ile emniyet

İnsanlara saygı göstermek her bir devlet veya insanın temel görevidir.

Sosyal güvenlik, devletin toplumdaki her bir bireye sağlamak zorunda olduğu bir güvenlidir ve bu, toplumdaki her bir bireyin temel yaşam şartlarını sağlamak anlamına gelir. Örneğin: yiyecek, giyecek, sağlık sigortası, iş, eğitim vb.

İyilik kelimesi, toplumdaki barış ve tüm vatandaşların güvenliğini de kapsar.

Tüm insanların kamu yaşamına katılımları ve bu şekilde toplumdaki ortak yaşama katkı sağlamalarına davet edilirler.

Genel İyilik

Yukarıda saydığımız her şey, nerede yaşadıkları fark etmeden her bir insan için eşit öneme sahiptir. Bu yüzden bu konuda dünyadaki tüm insanları genel iyiliği söz konusudur, diyebiliriz.

Genel iyilik aslında, tüm insanların iyiliklerden faydalanabilmesi demektir. Örneğin, tüm insanların temiz yaşam ortamında yaşama, eğitim görme, yeterli yiyeceğe sahip olma, eğitim görme, çalışma ve kazanç sağlama imkânlarına sahiptirler.

Ortak İyiliğe Dikkat Etme

Eğer bir şey ortak ve tüm insanlar için yararlıysa, hepimizin bu şeyler için çaba harcamamız, bu şeylere dikkat etmemiz gereklidir. Ortak yarar kendi kendiliğinden ortaya çıkmaz. İşbirliği ve tüm insanların ortak çabası gereklidir. Örneğin, bir parkın korunması, o

parkı ziyaret eden kişilerin park temizliğine ne kadar dikkat ettiklerine bağlıdır. Suyun uygun bir şekilde tedarik edilmesi ve kullanılması da ortak yarardır, çünkü tüm insanların suya ihtiyacı vardır. Ancak, kuraklık döneminde de su ihtiyacımızın karşılanabilmesi için suyun bol olduğu dönemlerde her bir insanın kendince su tasarrufu yapması gereklidir. Bazı bireyler kendilerine düşen sorumlulukları yapmak için çaba harcıyor olabilirler, ancak “diğerleri su tasarrufu yapsın, yeterlidir” diye düşünen insanlar da vardır. Bu şekilde düşünen insanların sayısı arttıkça, ortak çıkar tehlikeye girer. Yiyecek ihtiyacı da diğer bir ortak iyilik – çıkardır. Ancak bazı insanlar çoğu zaman ihtiyaçlarından çok daha fazla yiyecek satın alırlar ve aldıkları o fazlalık yiyecek bozuluyor ve çöpe atmak zorunda kalıyorlar.

* Ortak çıkarları korumak için neler yapıyorsun?

Düşünme ve fikir yürütme soruları:

1. İyilik nedir?
2. Dine inananlar, yeryüzündeki tüm iyiliklerin kaynağı olarak neyi – kimi görürler?
3. İyi insan olarak kimler adlandırılır?
4. Toplumda iyilik olarak görülen şeyler nelerdir?
5. İyiliğin üç unsuru nelerdir?
6. Ortak iyilik – çıkar nedir?
7. Ortak iyilikleri nasıl koruyabiliriz?
8. Hangi davranış ortak iyiliğe kaygısızlık olarak değerlendirilir?

KONU II: DİNLERDE ETİK

1. DİNİ ÖĞRETİLERDEKİ ORTAK ETİK İLKELER - PRENSİPLER

Dinlerin Kutsal Kitaplarında Ahlâk Öğrenimi

Din, insan ile Tanrı arasındaki ruhsal bağıdır. Dünyada birçok dinler vardır (İslam, Hristiyanlık, Musevilik vb.), ancak tüm dinlerin ortak özelliği Tanrı'ya olan inançtır. Dini terbiye ve dini öğrenim ortak gerçekleşir ve ayrı ayrı gerçekleştirmeler düşünülemez. Bilgi tek başına işe yaramaz, bu bilgilerin yaşamda da kullanılması gerekir. Bu yüzden de her bir dinin öğretiminde, etik ve ahlâki davranış ilkeleri vardır. Bu ilkelerin Tanrı tarafından verildiklerine inançlı ve bu ilkeler dini kitaplarda yazılıdır.

Her bir dinin kendi kutsal kitabı vardır ve bu kitaplar dini ve ahlâki öğretiler içerir. Müslümanların kutsal kitabı Kur'an-ı Kerim, Hristiyanların İncil ve Yahudilerin İncilik eski ahiti ve Talmud'tur. İnançlı kişiler, kutsal kitaplarda yazılı olanların Tanrı tarafından kullara yollanan mesajlar olduklarına inanırlar.

Dünyadaki Tüm İnsanların Ahlâk Öğreticisi Olarak Tanrı

Dini etiğe göre ahlâkın kaynağı Tanrı'dır. Tanrı en büyük iyilik – kutsallıktır ve diğer tüm iyilikler ondan ortaya çıkar. O, ahlâki yaratan ve yeryüzündeki tüm insanlara ahlâki öğretendir.

Dinler belki öğretim tarzları ve Tanrı'yı anlama şekillerine göre ayrılırlar ancak tüm dinler, insanların Tanrı'ya saygı duyması, kendilerine saygı duymaları ve diğer tüm insanlar ile çevrelerine saygı duymaları gibi yüksek ahlâki ilkelere dayanırlar.

Tanrı tarafından buyurulmuş bir ahlâki kanun vardır ve bu kanuna göre tüm insanlara

saygı duymalıyız. Bu kanun tüm dinlerde vardır ve tüm kutsal kitaplarda yazılıdır. Bu yüzden de altın kural olarak adlandırılır.

Tüm İnsanların Saygılanmasını Mecbur Kılan Altın Kural

Altın kurala göre, bizden ne kadar farklı olurlarsa olsunlar, hangi din, ırk veya millete dahil olurlarsa olsunlar, tüm insanlara saygı duymamız gerek. Dünyadaki en büyük üç dinin kutsal kitaplarında bu kural şöyle yazılıdır:

- **Hristiyanlık:** Sana yapılmasını istediğini başkalarına yap.
- **İslam:** Kendisi için dilediğini yakını için de dilemeyen gerçek inanç değildir.
- **Musevilik:** Sizin için her ne kötü ise, başkalarına da o şeyi yapmayın. Bu sonsuz kuraldır.

Erdemler ile Din Arasındaki İlişki

Erdemler bize iyi yaşam ve mutluluk sağlayan karakter özelliklerimizdir. Erdemler sadece onlara sahip kişiye değil, o kişinin çevresindeki insanlara da iyi yaşam ve mutluluk sağlar. Bu yüzden de herkes için önemlidirler ve tüm dinler ile tüm toplumlarda eşit öneme sahiptirler.

Erdemler olarak; din, umut, sevgi, adalet, samimiyet, doğruluk, dürüstlük, şükranlık, nezaket, dikkatli olmak – basiret, dostluk severlik, disiplinli olmak, cömertlik, barışseverlik, ılımlılık, sabır, cesaret, hayır severlik, bilgelik, fedakârlık, sorumluluk, iyimserlik, duyarlılık, güzellik, tevazuluk vb. görülür.

- * En çok değer verdiğin ve kendinde olmasını istediğin üç erdem say.
Arkadaşlarında en çok beğendiğin erdemlikler nelerdir?

Ödev:

Aşağıdaki hecelerden bir erdemlik tarif eden kelimeyi oluştur:

mut-u	_____
gi-sev	_____
let-a-da	_____
rüst-dü-lük	_____
lık-min-net-ar	_____
za-ne-ket	_____
li-di-kkat-lik	_____
rış-ba-ver-se-lik	_____
ret-sa-ce	_____
lik-miz-te	_____
lik-ge-bil	_____

rum-so-luk-lu _____
zel-gü-lik _____
zi-va-te-mü _____

* Aşağıdaki tabloda, arkadaşındaki en çok sevdiğin erdemini hemen yanına onun ismini yaz. Herbir erdeme bir arkadaş bulmaya çalış, kendi ismini de yazabilirsin. Ödevi derste okuyunuz.

Sınıf arkadaşlarımda var olan erdemler	
Erdemler	Arkadaşlarının isimleri
Disiplinli	
Samimi	
Dürüst	
İyi arkadaş	
Minnettar	
Huzurlu	
Nazik	
Adaletli	
Arkadaşlıksever	
Şiddet yanlısı olmayan	
Cesur	
Merhametli	
Dayanışma yanlısı	
Duygusal	
Dikkatli	
Mütevazı	
Hissiyatlı	
Bencil olmayan	
Sorumlu	
Bilge	
Akıllı	
Sır tutar	
Yaratıcı	
Espirili	
İyimser	

- * Erdem olarak tarif ettiğimiz bu kelimeleri anlayabildin mi? Örneğin:
- **Gerçeği seven olmak**, her zaman dürüst olmak ve gerçeği konuşmak demektir;
 - Kendini her zaman olduğu gibi gösteren, sadece gerçekleştirebileceği şeyler hakkında söz veren kişi **dürüsttür**;
 - **Bencil olmayan kişi**, sadece kendi ihtiyaçlarını önemsemeyen, diğer insanların ihtiyaçlarını da anlayışla karşılayan kişidir;
 - **Dayanışma** gösteren kişi, ihtiyaç sahiplerine yardım yapan ve diğerlerinin yerine kendini koyabilendir;
 - Tüm sorumluluklarını zamanında bitiren kişi **sorumluluk sahibi kişidir**;
 - Dikkatli davranan, rica etmeyi ve teşekkür etmeyi bilen kişi, **naziktir**;
 - **Arkadaş canlısı** kişi arkadaşlık etmeyi seven, çok arkadaşı olan ve hepsine karşı saygılı davranandır;
 - **İyimser kişi**, hayattaki olaylara pozitif açıdan bakan kişidir;
 - **Adaletli kişi** herbir insanın kendi hakları olduğunu bilen ve herkesin hakkına saygı gösteren kişidir;
 - Başkalarının mutluluğu ve başarılarına sevinen, kimse zor durumda olunca yardım etmeye çalışan kişi **merhametlidir**;
 - Sürekli insanlar arası barış ve anlaşma sağlanması için uğraş veren kişi **barışseverdir**;
 - Anlaşmazlıkları iyilik ve barışçıl yollarla çözmeye çalışan kişi **şiddet yanlısı olmayan** kişidir;
- * Öğretmeninizin yardımıyla diğer erdemleri de açıklamaya çalışın.

Herbir öğrenci bir boş kağıda kendisini en iyi tarif edeceğini düşündüğü bir erdem yazsın. Senin erdeminin ne olduğuna karar veremezsen arkadaşından yardım iste ve sende en çok sevdiğin özelliği söylemelerini iste. Ondan sonra iki gruba ayrılınız. İkişer ikişer yolda karşılaşıyor gibi yapınız ve birbirlerinize selam veriniz. Selamlama sırasında arkadaşınızın kendisi hakkında yazdığı erdem ile kendisine sesleniniz.

Örneğin: Kendi erdemi olarak adaletli olduğunu söylemiş olan Aslı, kendi erdeminin cesaret olduğunu yazmış olan İsmail ile selamlaşacak.

İsmail: Merhaba ADALETLİ Aslı, nasılsın?

Aslı: Merhaba CESUR İsmail, iyiyim, sen nasılsın?...

Biliyor musunuz?

Etiğin incelediği konuları antik dönemden günümüze kadar birçok filozof incelemiştir. Böylece tarih boyunca, tüm insanlar tarafından saygılanacak ahlâki kurallar ortaya çıkarmaya çalışan, birçok ahlâki - felsefi sistemler ortaya çıkmıştır. Bu ahlâki - felsefi sistemlerin herbirinde insanın ahlâki davranışı konusunda yararlı bilgiler bulabiliriz, ancak aralarında uygun olmayan düşünce ve kurallar, hatta kanun dışı ve insanlık dışı kural ve istekler de bulunabilir. Örneğin, Antik dönemin en büyük filozoflarından biri olan Eflatun (Platon), köleliği ve Tanrı'ların şerefine olduğu sürece sarhoşluğu onaylamıştır. Roma döneminde büyük bir ahlâkçı olarak kabul edilmiş olan filozof Seneka, Neron'un kendi annesini öldürmesini onaylamıştır. Bu olaylar, bu ahlâki - felsefi sistemlerin inanlardan oluşmuş olmasından kaynaklanıyormuş. İnsan düşüncesi mükemmel değildir. Bir ahlâklı kişinin barındırdığı birçok kalite yanında, bazı durumlarda doğru karar verememe durumuna da gelebilir. Yani, filozofların bazı yanlış kararları onların öğretilerine de yansımıştır.

Filozofların öğrettiği ahlâk yanında, dinlerde ahlâk Tanrı tarafından verilmiştir. Kendimize ve çevremize düzgün davranma, Tanrı tarafından emredilmiştir.

Ahlâkın felsefi öğretimi, normal insanlar için anlaşılması zordur. Bu öğretim sadece zaman, fırsat ve felsefe ile uğraşacak yeteneğe sahip insanlar için yaratılmıştır. Dini ahlâk ise tüm insanlar tarafından anlaşılabilir. Bu yüzden dini ahlâkın evrensel olduğunu söyleriz.

Soruları cevapla?

1. Din nedir?
2. Bildiğin dinleri say?
3. Tüm dinlerin ortak özelliği nedir
4. Kutsal kitaplar ne içerir?
5. Dini etiğe göre dünyadaki ahlâki öğretici kimdir?
6. Tüm dinlerdeki inananlara gönderilmiş ahlâki ilkeler nelerdir?
7. Tüm insanlara saygı göstermeyi emreden altın kural Hristiyanlık'ta nasıl emredilmiştir?
8. Tüm insanlara saygı göstermeyi emreden altın kural Musevilik'te nasıl emredilmiştir?
9. Tüm insanlara saygı göstermeyi emreden altın kural İslam'da nasıl emredilmiştir?
10. Erdem nedir?
11. Birkaç erdem say.

2. İSLAM DİNİNİ ÖĞRENMENİN TEORİK TEMELLERİ

Hattat tekniği ile yazılmış Allah kelimesi

İslam dünyasındaki üç tek Tanrılı dinlerden biridir (Hristiyanlık ve Musevilik ile birlikte). Kelime olarak “İslam” Arap kökenlidir ve “itaat” anlamına gelir. Kelime olarak da, Tanrı’ya itaat etmeyi açıklar. İslam dinine inananlar Müslüman olarak adlandırılırlar.

Din olarak İslam, VII. asırda Arap Yarımadası’nda ortaya çıkmıştır. İnananlarının sayısı açısından, İslam dünyadaki ikinci büyük dindir.

İslam teorik açıdan altı inanç temeline dayanır: Allah’a inanmak, onun meleklerine inanmak, onun kitabına inanmak, onun peygamberlerine inanmak, Kıyamet gününe inanmak ve ölümden sonra hayat olduğuna inanmak.

Müslümanlar tek bir tanrıya inanırlar, o Allah’tır.

Allah gördüğümüz ve de görmediğimiz herşeyin yaratıcısıdır. O tektir. Velileri, eşi, çocukları yoktur. Sonsuzdur. Herşeyi bilir, herşeyi görür ve herşeye gücü yeter. Allah Müslümanlıkta tüm olumlu özelliklerle tarif edilmiştir.

İslam, Allah’ın peygamberlerine gönderdiği vahiyler sayesinde emirlerini dünyaya ulaştırdığını öğretir. Allah tarafından yeryüzüne birkaç kitap indirilmiştir. Onlar:

1. Tevrat – Hz. Musa’ya vahiy olmuştur;
2. Zebur – Hz. Davud’a vahiy olmuştur;
3. İncil – Hz. İsa’ya vahiy olmuştur ve
4. Kur’an-ı Kerim Hz. Muhammed’e vahiy olmuştur.

İslam’a göre Allah yeryüzüne birçok peygamber göndermiştir. Onlardan 25’inin Kur’an-ı Kerim’de adı geçer. Onlardan bazıları: Hz. Adem, Hz. Nuh, Hz. İbrahim, Hz. Musa, Hz. İsa ve Hz. Muhammed’tir.

Hz. Muhammed son peygamberdir. Peygamber efendimize vahiy Allahın meleği Cebrail tarafından indirilmiştir. Bu sözler Kur’an-ı Kerim’de de yazılıdır.

Kur’an-ı Kerim Müslümanların kutsal kitabıdır. Arapça yazılı olan Kur’an-ı Kerim’in sadece bu dilde okunursa eğer, hatasızdır.

Kuran

İslam, meleklerin nurdan oluştuklarını söyler. Meleklerin sayısı çok fazladır. Melekler hiçbir zaman kötülük yapmazlar. En çok bilinen melekler: Cebrail, Mikail, İsrail ve Azrail'dir.

İslam dinine inananların uygulamaları gereken pratik kurallar vardır, bu yüzden de İslam için yaşam tarzı diyebiliriz.

İslam dininde uygulanması mecburi olan beş şart vardır:

1. Şehadet çekmek;
2. Dua etmek (namaz);
3. Yardımda bulunmak (zekat);
4. Ramazan ayınca oruç tutmak;
5. Hacca gitmek.

Şehadet çekmek ile, kişi Müslüman olur. Kelime-i şehadetin Türkçe anlamı şudur: "*Şahitlik ederim ki, Allah'tan başka hiçbir İlâh yoktur, ve yine şahitlik ederim ki Muhammed, O'nun kulu ve elçisidir.*"

Mustafa Paşa Camisi

Müslümanlığa göre herbir Müslüman günde beş vakit namaz kılmak zorundadır. Ezanın okunması ile namaz vaktinin geldiği haberdar edilir. Namaz tek başına veya cemaatle kılınabilir. Müslümanlar için Cuma günü mübarek gündür.

Cami Müslümanların ortak dua gerçekleştirdikleri, beraber namaz kıldıkları yerdir. Müslüman namaz kılmadan önce abdest almalıdır. Abdest vücudun temizlenmesi, arınmasıdır. İslam'daki din adamlarına imam denir.

Zengin Müslümanlar, yıl içerisinde zenginliklerinin bir miktarını fakirlere zekat olarak vermek zorundadırlar.

Müslümanlar Ramazan ayı boyunca da oruç tutmak zorundadırlar. Oruç, niyetlenip Güneş'in ufuktan 12 derece altta bulunduğu andan (astronomiye göre alacakaranlık) akşam günbatımına dek, bir şey yeyip içmemektir. Ramazanın ardından Ramazan Bayramı kutlanır.

Zengin ve sağlıklı Müslümanlar, hayatlarında en az bir kez hacca gitmek zorundadırlar. Hac, Kabe ziyareti ile gerçekteşir. Hac döneminin ardından da, Kurban Bayramı kutlanır.

Ramazan ayında Kur'an-ı Kerim'in indirilmesi başlamıştır.

Ramazan Bayramı ve Kurban Bayramı Müslümanların en büyük bayramlarıdır. Bu bayramlar her yıl farklı tarihlere düşer, çünkü İslam dini takvimi günümüzde kullandığımız takvimden farklıdır. Müslümanlar Hz. Muhammed'in Mekke'den Medine'ye gittiği yıl olan 622 yılından itibaren yılları saymaya başlamışlardır.

Hz. Muhammed'in hayatı

Hz. Muhammed 571 yılında Mekke'de doğmuştur. Babası, o doğmadan birkaç ay önce ölmüştür. Çocukluğunda şehrin dışında, o dönemde Arabistan'da gelenek olduğu gibi çölde yaşıyormuş. Altı yaşını doldurduğu zaman annesi de ölmüştür. Ardından amcası ile yaşamaya başlamıştır. amcası ile birkaç defa Suriye'ye gitmiştir. Yirmi yaşında, zengin bir tüccar olan Hz. Hatice ile evlenmiştir. Hz. Hatice, Peygamber Efendimizden on beş yaş daha büyükmüş.

Hz. Muhammed'e ilk vahiy 40 yaşındayken 610'da, 26 Ramazan'ı 27'sine bağlayan gece (Kadir gecesi), gelmiştir. Hz. Muhammed'e geldiğine inanılan ilk vahiy şu şekilde anlatılır: Kendisi Hira Dağı'nda ibadet ve tefekkürle meşgulken Cebrail adlı melek geldi ve ona "Oku!" dedi. Muhammed korku ve heyecan içinde "okumasını bilmem, ne okuyayım?" dedi. Bunun üzerine Cebrail, Muhammed'i sıkarak, yine "Oku!" dedi. Muhammed tekrar okuması olmadığını söyleyince, Cebrail onu sararak aynı şekilde sıktı ve geri bırakarak "Oku!" dedi. Muhammed "Okuma bilmem, söyle ne okuyayım" diye karşılık verince Cebrail, Alak Suresi'nin ilk ayetlerini okudu: "Oku! Yaratan Rabbinin adıyla oku! O, insanı bir kan pıhtısından yarattı. Oku, Rabbin nihayetsiz kerem sahibidir... Bu olay İslam'ın başlangıcıdır. Hz. Muhammed başta sadece yakınları ve akrabalarına vaaz tutuyormuş. Üç yıl sonra ilk defa Mekke'de halka vaaz tutmuştur. Yeni dini öncelikle fakirler kabul etmiştir.

Hz. Muhammed zenginlere zenginliklerinden fakirlere de pay vermelerini tavsiye edermiş. Zengin tüccarlar malları için korkmaya başlamış ve Hz. Muhammed'i Mekke'den kovmuşlardır. Peygamber efendimiz 622 yılında Medine'ye geçmiştir. Bu yıldan itibaren Müslümanlar İslami takvime göre yılları saymaya başlamışlardır.

Peygamberimiz Medine'de on yıl kadar yaşamış ve bu süre içerisinde halk arasında İslam dinini yayıyormuş. Halkın büyük bir kısmı Müslüman olmaya başlamış. On yıl sonra peygamber, Mekke'ye Hacca gitmiştir. Yolculuk sırasında son sözlerini de söylemiştir. Müslümanlara yeni dinin kurallarına göre yaşamayı tavsiye etmiştir.

Mekke dönüşü Hz. Muhammed rahatsızlanır ve 632 yılında Medine'deki evinde ölür.

Sözlük:

Kur'an-ı Kerim: Müslümanların kutsal kitabı

Şahadet: Tanıklık etme

İmam: Müslüman din adamı

Abdest: Namaz öncesi temizlik

Ezan: İnananları namaza çağırmak.

İslam için neler öğrendin?

1. İslam, nasıl bir dindir?
2. İslam dinine inananlar nasıl adlandırılır?
3. Müslümanlar Tanrı'ya ne derler?
4. İslam'a göre, Tanrı özellikleri nelerdir?
5. Melekler nedir ve bildiğin birkaç melek ismi say?
6. İslam'a göre hangi kitaplar ve kime Allah tarafından gönderilmiştir?
7. İslam'ın beş direği nedir?
8. Müslümanlar gün içerisinde kaç defa namaz kıyarlar?
9. Müslümanların yılda bir defa yerine getirmek zorunda oldukları sorumlulukları nedir?
10. Müslümanlar hacca nereye giderler?
11. İslam'da en büyük iki bayram hangisidir?
12. Hz. Muhammed'in hayatı hakkında neler biliyorsun?

3. İSLAM'DA ETİK DAYANAKLAR

İslam, etik öğrenmeyi de içerir. Kur'an-ı Kerim'de etikten bahseden birçok ayet bulunur. Müslümanlar, İslam dininin yürek ve akıl ile inanılmaya başlanılan ve iyiliklerle ortaya çıkan din olduğuna inanırlar. Müslüman etiğinin amacı, insanların hayatlarını mutlu bir şekilde yaşamalarını sağlamaktır. İnsanın mutluluğu ise, insanlar arası kardeşlik ve barışa bağlıdır. Bu yüzden insanın iyi düşüncelere sahip, diğerlerine yardım eden ve diğerleriyle barış içerisinde yaşayabilecek özelliklerde olması önemlidir.

İslam'a göre bir Müslüman sürekli bilgiyi aramak zorundadır. Kur'an-ı Kerim'in ilk kelimesi de "Oku!" diye emreder. Bir insan tüm yaşam boyunca bilgiyi aramak zorundadır, çünkü sadece öğrenen kişinin kendine, ailesine, yaşadığı ortama ve genel olarak tüm dünyaya faydası dokunur.

Okulda Etik

Eğer bilginin en çok arandığı yer okul ise, orada öğrenciler arası ve öğretmen – öğrenci arası ve öğretmenler arası saygı ve anlayış atmosferinin hakim olması gerekir.

Ailede Etik

Aile, insanın ilk – başlıca eğitimini aldığı yuvadır, bu yüzden de bir ailede veliler arası ve çocuklar arası anlayış hakim olmalıdır. Velilerin arasında saygı olmak zorundadır, çünkü onların davranışlarını çocuklar örnek alır. Çocuklar da birbirlerine saygı gösterecek şekilde terbiye almalıdırlar. Çocuklar anne – babalarını sevmek ve onlara saygı göstermek, onlara karşı dikkatli davranmak, onları dinlemek, hastalanınca onlara bakmak ve eğer ihtiyaçları varsa onlara maddi yardım yapmak zorundadırlar.

Bir Müslüman akrabalarına da saygı göstermek zorundadır. Onları bakmak ve onlara yardım etmek görevidir. Akrabalar uzakta yaşasalar bile, arada sırada onları ziyaret etmeleri gerekir. Dargın akrabalar varsa, herbir Müslüman onları barıştırmak için uğraşmak zorundadır.

Komşu İlişkilerinde Etik

İslam kurallarına göre herbir Müslüman komşuları ile iyi ilişkiler içerisinde olmak zorundadır. Komşusu hangi din veya millete ait olursa olsun, Müslüman komşusuna saygı göstermeli, onunla iyi ilişkiler kurabilmelidir. Komşular birbirini ziyaret etmek, birbirlerine yardım etmek ve birbirlerini rahatsız etmemek zorundadırlar.

Müslümanların iyi komşu ilişkileri kurmak zorunda olduklarını Hz. Muhammed'in yaşamından şu örnekte de görebiliriz: "O zamanlarda Peygamber Efendimizin yakınlarında inançlı bir kadın yaşamış. Kadın her zaman oruç tutar, gecelerini dua etmekle geçirirmiş. Ancak kötü huyları varmış: etrafındakileri kırıyor ve rahatsız ediyormüş. Peygamberi bu kadından haber ettiklerinde O, bu kadının Allah karşısında hiçbir sevabının olmayacağını söylemiştir."

Hız. Muhammed'in buyurduğu hadis-i şeriflerden birinde de bu komşuluk ilişkilerine yer verilmiş, peygamberimiz: "Komşusu aç yatarken, kendisi tok yatan bizden değildir!" demiştir.

Müslümanların komşuları üzerinde şu mecburiyetleri vardır:

- Düzenli ziyaret edilmelidirler;
- Komşulara yardım edilmeli, onların iyi ve kötü günlerinde yanlarında olmalıdır;
- Onları kırmamamız gerekir;
- Komşunun onur, namus ve mallarını korumamız gerekir.

Yolda ve Diğer Yerlerde Etik

İslami öğretime göre, bir mümin nerede olursa olsun iyi terbiye örneği olmalıdır. Yolda biri ile karşılaştığında, kişinin dini veya milliyeti fark etmeksizin herkese selam verilmelidir.

Tüm insanlar Allah tarafından yaratılmıştır ve bu yüzden de tüm insanlar sevimli ve saygı görmelidir. Sadece karşılıklı saygı ile ortak yaşam şartları oluşturulabilir.

Makedonya halkının farklı din ve etnik kökenden oluştuğunu göz önünde bulundurursak, buradaki halk arasında saygının olması iyi bir yaşam için mecburi olduğunu söyleyebiliriz.

Kısacası İslam, insan nerede olursa olsun davranışlarıyla temel değerler sahip olduğunu göstermesi gerektiğini öğretir.

Hız. Muhammed'in bazı hadis-i şerifleri

- Size uygulayacağınız zaman birbirinizi sevmenize vesile olacak birşey söyleyeceğim. Birbirinize selam verin!
- En iyi Müslüman, ahlâkı en güzel olandır!
- İyi bir terbiyeden daha iyi bir anne - baba hediyesi yoktur!
- Kendine dilediğini kardeşine dilemedikçe, kişi gerçek bir Müslüman olamaz!
- Anne babasına itaat göstermeyen çocuklar, Allah'a da itaat etmez!
- Bilgi insanın yolunu ışıklandırır - yalnızlıkta dost, çölde arkadaş, mutlulukta yoldaş, sorunda yardımcıdır!
- Anne babanıza iyilik ediniz ki, çocuklarınız da size iyilik etsinler!

Hz. Muhammed'in İslam'da Uyguladığı Etik Normlar

Hz. Muhammed döneminde Araplar putlara tapıyorlardı. Mekke'de Kâbe'de 360'ın üzerinde abide ve idol varmış. Peygamber insanlara tek bir Tanrı'nın olduğunu anlatıyormuş. Allah diye adlandırılan Tanrı'nın en iyi özellikleri barındırdığını ve evrendeki her şeyin onun gücü sayesinde yaratıldığını açıklıyormuş. Hz. Muhammed Kabe'yi abidelerden arındırmış ve tek tanrıya ibadet edilecek bir merkez haline getirmiştir.

Peygamber öncesi dönemde, Arap kabileleri aralarında çok basit şeyler için savaş yaparlarmış. Eşkiyalık sıkça rastlanır olmuş. Kavgalı kabilelerden birine rahatsızlık vermek, iyi bir özellik olarak görülüyormuş. Peygamber bu kavgaları sonlandırmış ve tüm kabileleri İslam kardeşliği altında birleştirmiştir. Bu kardeşlik içerisinde, herkesin aynı hak ve sorumlulukları varmış. Her insanın hayatı gibi malı da kutsalmış ve sahibinin izni olmadan kimse o mala dokunamazmış. Savaş sadece insan haklarını savunmak için yürütülebilirmiş. Her yerde barış varmış.

O dönemde, zayıf ve fakirler zenginlerin sadakasına bağılmış, güçlüler ise merhamet kelimesinin anlamını pek bilmezlermiş. Hz. Muhammed sayesinde, zenginler fakirlere hem sadaka vermeyi, hem de konumlarını düzeltmek için yardımcı olmayı öğrenmişlerdir. Diğer yardımlardan bağımsız olarak, gelirin %2,5'inin zekat olarak verilmesi emredilmiştir. Bu İslam dininde tüm müminlerin uygulaması gereken bir şarttır. O dönemde zekatlar öncelikle devlet kasasına giriyor, daha sonra bu zekatlar fakirlere dağıtılıyordu.

Yine Peygamber öncesi dönemde yetimlere karşı çok kötü davranılırmış ve onların mallarına el konulurmuş. Peygamber, bunu yapanları büyük cezalarla korkutmuş, yetim haklarını savunanlara büyük ödüller vaat etmiştir.

Arabistan halkı alkol içeceklerini su gibi içerlermiş. Hz. Muhammed, kötü sonuçları engellemek için alkolü tamamen yasaklamıştır. Günümüzde de alkol, Kur'an-ı Kerim'de doğrudan yasaklandığı için, Müslümanlar için haramdır.

Hz. Muhammed'in gelmesinden önce Arabistan'da büyük bilgisizlik – cahillik varmış. Peygamber insanların bilime yönelmesi için uğraş vermiştir ve onlara: "Okumak herbir Müslüman'ın dini borcudur" ve "Bir saatliğine Yaradan'ı düşünmek, yetmiş yıl ibadet etmekten daha sevaptır!". Bu vaazlardan esinlenen ilk Müslümanlar, büyük bir özenle dini öğrenmeye başlamış, fakir, kadın, çocuk ve özellikle de yetimler için yardımlarda bulunuyorlarmış. Onlar dinlerinin emrettiği şekilde davranmak için büyük çaba harcıyorlarmış.

İslam'da etik esaslar hakkında neler öğrendin?

1. İslam etiği kuralları hangi kitapta yer alırlar?
2. Kur'an-ı Kerim'in ilk kelimesi nedir?
3. İslami kurallara göre, okulda nasıl davranılması gerekir?
4. İslami kurallara göre, aile içerisinde nasıl davranılması gerekir?
5. İslami kurallara göre, Müslümanların komşularıyla nasıl davranması gerekir?
6. Müslümanlar diğer insanlarla karşılaştıklarında ne yapmaları gerekir?
7. İslama göre, Makedonya içerisinde yaşayan farklı dini inançta sahip olan vatandaşlar birbirlerine karşı nasıl davranmalıdırlar?

4. İSLAM AHLÂKININ TEMELLERİ

Ahlâkın İslam öğretisinde önemli yeri vardır. İslam'ın temel amaçlarından biri Müslümanlarda sağlıklı ve temiz bir ahlâk inşa edebilmektir. İslam'a göre iyi terbiye, insan ruhunun en güzel süsüdür. Terbiyeli kişi her yerde kabul görür, çünkü iyi davranışı istemeyen bir toplum yoktur. Bu yüzden bir Müslüman'ın başlıca dikkat etmesi gereken, iyi terbiyedir. Çünkü çocuklukta iyi bir terbiye almış kişi, büyük ihtimalle hayatında mutlu olacaktır.

İslam'da ahlâk üç değer grubuna bölünür:

- Allah'a karşı görevler;
- Kendine karşı olan görevleri ve
- Diğerlerine karşı görevler.

Kişinin Allah'a karşı olan temel görevleri şunlardır: O'na inanmak, O'nu sevmek ve O'na saygı duymak; dini görevleri düzenli olarak yerine getirmek; herbir müminin haram kılınan şeylerden uzak durması; Allah'a şükretmek ve günahları için tövbe etmek.

Bir Müslüman'ın kendine karşı olan en önemli görevleri şunlardır: sağlığını korumak, tembel olmayıp dürüstçe çalışmak, kullanışlı bilim ve el sanatları öğrenmek ve iyi bir Müslüman olmak için uğraşmak.

Herbir iyi Müslüman'ın diğer insanlara karşı da görevleri vardır. Birinci sırada ailesini korumalı, akrabalarını, komşularını, yaşlıları ve genel olarak tüm insanları korumalı, özellikle de fakir ve yardıma muhtaç olanlara önem vermelidir.

İslam, tüm Müslümanlar'ın; nefret, kibir, haset, ikiyüzlülük gibi kötülüklerden uzak durmaları gerektiğini öğretir. Diğer taraftan da tüm insanlara karşı sevgi ve saygı göstermelidirler.

Ahlâki öğretiye göre, herbir Müslüman, kendi için dilediğini kardeşine de dilemelidir. İyi müminin özellikleri bunlar olmalıdır.

İslami öğretiye göre toplumsal ve kişisel fayda sağlayabilecek herşey için uğraş verilmelidir. İslam'da yasak olan şeyler de vardır, örneğin:

- Yalan söylemek;
- ahlâksızlık;
- çalmak;
- alkol ve uyuşturucu kullanmak, satmak veya başkalarına sunmak;
- domuz eti;
- anne – babaya saygısızlık;
- masum bir insanı öldürmek;
- intihar, vb.

Bazı durumlarda hata yapsa bile, insana kötülük yapmak yasaktır. Bu yüzden İslam'da tövbe etmek vardır.

Yani insanların özellikleriyle değil de, inançlarıyla Allah'a yaklaşılabileceklerini öğreten bir dindir İslam.

Hiz. Muhammed'in Ahlâki Özellikleri

Peygamber Efendimiz mütevazî ve sade bir yaşam sürmüştür. Evinin duvarları çamurdan, çatısı urma yapraklarındanmış. İçi yapraklarla doldurulmuş deri yatakta uyurmuş. Genellikle süt ve urmayla beslenirmiş. Evinde et piştiği günlerde ise, yemeğini komşularıyla bölüşürmüş. Temizliğe büyük önem vermiştir. Yemekten önce ve sonra mutlaka ellerini yıkarmış ve hatta bir hadisinde: „Temizlik imandan gelir!” diye buyurmuştur. Çok sade giyinirmiş. Üzerinde her zaman gömleği ve atkısı olurmuş. Temiz giyimle ilgili de şu hadis-i şerifi vardır: “Güzel giyinin ki, Allahü teâlânın size verdiği nimetlerin eseri görülsün!”. Sağlığına önem verir, fiziksel gücüne dikkat edermiş. Özellikle de sık sık koşu yaparmış.

Hanımına da sık sık yardım eden peygamber; ateş yakmak, keçileri sağmak, evde bozulmuş şeyleri onarmak gibi işleri de yaparmış. Eşine yardımcı olma konusunda hiçbir zaman ikilem yaşamazmış.

Hiz. Muhammed son derece güvenilir ve dürüst bir karaktere sahipmiş. Peygamber olmadan önce bile, kendisini “El – Emin” (güvenilir) diye adlandırmış. Tüccar gibi mal sattığı zaman, malda herhangi bir eksik olursa, satın alan kişiyi pazarlığa başlamadan önce bu konu hakkında bilgilendirmiş. Teşekkür etme de onun diğer bir özelliğiydi. Birinin ona karşı yaptığı iyiliği hiçbir zaman unutmazmış. Hiz. Muhammed'in gözünde tüm Müslümanlar eşitmiş. Dost ve arkadaşlarına duyduğu saygıyı, diğer tüm insanlara da duymuş. Düzenli olarak hasta ziyaretleri yaparmış. Kimseyi kırmayan espirileri de severmiş. Komşularını da çok seven peygamber, evindeki yemeği her zaman onlarla paylaşmış. Dul bayanlara da çok yardımcı olur, her zaman onların yerine alışverişe gidermiş. Bir fırsatta: “Komşularına iyi davranmayan, iyi Müslüman değildir!”. Alçak gönüllülüğü de onun bir diğer özelliğiymiş. Bir toplantıya katıldığında, insanların ona yer vermesini istemez, nerede boş yer bulursa orada otururmuş.

İslam hakkında neler öğrendin?

1. Müslümanlar diğer insanlara karşı nasıl davranmalıdır?
2. İslam'a göre, insanın iyi terbiyeye sahip olması nedir?
3. Müslüman'lar ne tür kötü şeylerden uzak durmalıdırlar?
4. İslam'da yasak olan birkaç şeyi say.
5. Mümin günah işlemişse, ne yapması gerekir?
6. İslam'a göre Allah insanlar arası fark yapar mı?
7. Peygamber Efendimizin ne tür ahlâki özellikleri varmış?
8. Hiz. Muhammed komşularına karşı nasıl davranırmış?

5. KATOLİK ÖĞRETİMİNİN ESASLARI

Katoliklik

Katoliklik, Protestanlık ve Ortodoksluk gibi, Hristiyanlık dinlerinden biridir. Katoliklik kelimesi, evrensellik demektir ve her insan, millet, dil, kültür, medeniyet ve toplum için tasarlanmış olan, İsa öğretilerinin (incilin) evrenselliğini ifade eder. Bu, bir Hristiyan kilisesinin temel özelliklerinden biridir.

Hristiyanlık ilk bin yılında, tek dinden oluşuyormuş. O dönemde katoliklik kelimesi, dünyadaki tüm Hristiyanların toplamı ifade edilirmiş.

Papa XVI. Benedikt

Katolik kilisesi, dünyadaki en büyük Hristiyanlık birliğini oluşturur. Bu kilisenin yönetimi merkezidir ve bu kilise uluslar üstüdür. Katolik Kilisesi Başkanı papadır – Roma piskoposu. O ayrıca, Kutsal Peder olarak adlandırılır ve Ksvsri Petar'ın halefi olarak kabul edilir. Tahatı, Vatikan'da bulunur. Kutsal sandalye - Papalık sayesinde ülkedeki tüm Katolik Kilisesi'ni yönetir. Kutsal Sandalye – Papalık başında bulunan papa ile birlikte en yüksek otoritedir.

Kilise, kilise hiyerarşisi (piskoposlar, papazlar ve diyakozlar) ve inananlardan ve yerel Katolik topluluklarını yönetirler.

Piskoposlar havarilerin halefleridir ve yerel Katolik topluluklarını yönetirler. Piskoposun yönettiği kiliseye Katedral denir.

Vaftiz suyu ile vaftiz olunduktan sonra, Katolik olunur. Hem çocuklar hem de yetişkinler vaftiz edilebilirler.

İncil

İncil, kutsal kitaptır. Hristiyanlar, Tanrı'nın asırlar boyu incil ile insanlara hitap ettiğine inanırlar. İncili farklı bölgelerde, farklı zamanlarda yaşamış ve farklı mesleklere sahip birçok yazar yazmıştır. Hristiyanlar, bu kişilere İncili yazmaları için kutsal ruhtan ilham geldiğine inanırlar.

İncil, Eski ve Yeni Ahit olmak üzere ikiye ayrılır. Eski Ahit'te Tanrı tarafından inananlara, dünyaya oğlu İsa'nın geleceği müjdelendir, Yeni Ahit'te müjdelenen olay gerçekleşir ve Tanrı'nın oğlu olduğuna inanılan İsa Peygamber dünyaya gelir. Onun eseri ve öğretileri Yeni Ahit'de yazılmıştır.

Musa Peygamber kitaplar yazan ilk kişidir ve yazdıkları İncil'in bölümlerini oluşturur

İsa Peygamber – Hristiyanların Tanrısı

Hristiyanlar; Tanrı'nın tarih boyunca insan ile yakınlaşmak istediğini ve İsa Peygamber'in doğumu ile en çok keşfedildiğine inanırlar.

İsa Peygamber tarihi bir kişidir. Onun varlığına ıspatlayan birçok şahitler vardır. Hristiyanlara göre İsa Peygamber hem insan hem de Tanrıymış. Hatta onlara göre, onun ismi bile bunu ıspat etmektedir. İsa yani İsus, İbranice Tanrı kurtarıyor veya kurtarıcı anlamına gelir. Onu dünyaya getiren, çok dindar olan Meyrem anadır. Meryem ana İsa peygamberi tuhaf bir şekilde dünyaya getirdiği inanılır. Tanrı'nın oğlunu dünyaya getirdiği için, kutsaldır. İsa Peygamber, annesi Meryem ve Yusuf ile, mütevazı bir Yahudi ailenin çocuğu olarak Nasıra kentinde büyümüştür. Otuz yaşına geldiğinde Ürdün Nehrinde vaftiz olmuş ve halkı açıkça Hristiyanlık hakkında öğretmeye başlamıştır. Bunu sözlü (vaazlarla) ve eserleri (mucizeler yapıyor, hastalar iyileştiriyormuş) ile yapıyormuş. Sürekli onunla olan ve eserleri hakkında şahitlik yapan on iki havari seçmiştir. Havariler dışında kalabalık sayıda halk tarafından da izlenmeye başlanmıştır. İsa Peygamber; Tanrı ve insanlara karşı sevgi, oruç, dua, sadaka, doğruluk ve adalet hakkında vaaz veriyormuş. Gerçekleştirdiği mucizeler arasında şunlar var: fırtına durdurmuş, beş ekmek ile iki balık ile beş bin kişi doyurmuş, suyu şaraba çevirmiştir, çok ağır hastaları iyileştirmiş ve ölüleri diriltiyormuş. Yaptığı mucizelerle gerçekten Tanrı olduğunu Hristiyanlara inandırmış. Özellikle de, onun dirilişi ile bunu kanıtlamıştır. Hristiyanlar; haksız yere suçlu düşürüldükten sonra çarmıha gerilen ve öldürülen İsa Peygamberin, üç gün sonra dirildiğine inanırlar. Vücudunun cennete yükseldiğine ve öncesinde havarilerine onun öğretisi ve eserlerini tüm dünyaya yaymalarını nasihat etmiştir. Ve Hristiyanlar bu olayın, insanlar arası sevgi ve barışın habercisi olduğuna inanırlar.

Günümüzde İsa'nın Öğrencileri

Tüm Hristiyanlar havari olmaya davet edilmişlerdir.

- On iki havarinin halefleri olarak, başlarında papa bulunan episkoplar
- Episkopların en yakın işbirlikçileri olarak rahipler
- Rahip ve rahibeler ve
- İnananlar.

İsa Peygamber'in dünyadaki yaşamının ardından yirmi asır geçmiş, günümüzde dünya hem çok farklı, hem de o döneme benzerdir. Günümüzde de evsiz ve giysisiz fakirler, aç çocuklar, işsiz insanlar, terkedilmişler, hastalar, dilenciler, anne – babasız yetim çocuklar var.

İsa Peygamber takip edilmesi gereken yolu ve başkalarına nasıl yardım edileceğini göstermiştir. Güzel bir dünya kurulması için bundan başka yol yoktur.

* Katoliklerde misyonerlik yaygındır. Misyoner; Hristiyan olmayan toplumların arasına girip, o toplumlarda Hristiyanlık öğretisini öğretme ve yayan kişilere verilen isimdir.

Üsküp'te "İsa'nın Kutsal Kalbi"
Katolik Kilisesi

Katolik Bayramları

Katolik Kilisesi'nin en büyük bayramları Noel ve Paskalya'dır. Noel'de Hz. İsa'nın doğuşu, Paskalya'da da dirilişi kutlanır. Hristiyanlıkta İsa Peygamber, Meyrem Ana vb. kişilere adanmış daha birçok bayram vardır.

Tekrarlama soruları:

1. Bildiğin Hristiyanlık dinleri hangileridir?
2. Katoliklik kelimesinin anlamı nedir?
3. Katolik Kilisesi'nin başında kim vardır?
4. Papa kimin halefi olduğu inanılır?
5. Papa'nın tahtı nerededir?
6. Papa'nın bulunduğu ve hizmet ettiği kiliseye ne ad verilir?
7. Katoliklerin kutsal kitabı nedir?
8. İsa Peygamber'in isminin İbranice'de anlamı nedir?
9. Günümüzdeki havariler kimlerdir?
10. İsa Peygamber'in öğrencileri – havarileri neye tanıklık etmelidirler?
11. Katoliklerin kutladığı bayramlar hangileridir?
12. Misyonerler kimdir?

6. KATOLİK ÖĞRETİMİNDEKİ ETİK ESASLAR

İnsanlar Bir Aradadır

Dünyadaki tüm insanlar bir arada yaşamaktadır. Biz de toplulukta yer alıyoruz.

Kendi topluluğumuzdan beklentimiz nedir ve topluluğumuz için neler yapmaya hazırız? Topluluk – birlik içerisinde yaşadığımız zaman, insanlar arası yardımlaşmadan dolayı hayatımız kolaylaşır. Yardıma ihtiyacımız olduğu zaman, bize yardım edecek birileri bulunabilir; birilerinin de yardıma ihtiyaçları olduğu zaman, biz yardım ederiz.

Topluluk içerisinde insan yaşamı köprü gibidir. Köprünün taşları birbirine dayandıkça, köprünün üzerinden daha kolay geçilmeyi sağlarlar. Hayatımızda da aynıdır. Bizim güçlü ve emniyette olmamız, toplumdaki herbir bireye bağlıdır. Hepimiz ortak yaşamın daha rahat ve güvenli olması için birşeyler yapmaya çalışıyoruz. Bu yüzden de herbir insanın kişisel güç ve yetenekleriyle tüm insanlar için daha iyi bir yaşam yapmak için uğraşması gerekir. Bunu aşağıdakilerle iyi ilişkiler kurabilirsek başarabiliriz:

- Dünya ve bizi çevreleyen herşey;
- Diğer insanlar;
- Kendimiz ve
- Tanrı.

Farklıyız

Günlük hayatımızda, ailede, okulda, dini mabetlerde, farklı olduğumuzu da öğreniyoruz. Yaşımıza, görünüşümüze, cinsiyetimize, dinimize vb. göre farklı olabiliriz. Farklı düşünüyor, farklı davranıyor ve farklı şeylere inanıyoruz. Bazen bizden farklı olanları anlamıyor, onlardan korkabiliyoruz. Fakat herşeye rağmen beraber olmak güzel. Diğerleri olmadan biz olamayız.

İyi İlişki Kuralları, Saygı ve Beraberlik

Herkesin diğer insanlar tarafından anlaşılma ve saygı duyma ihtiyacı vardır. İnsanlar iyi dostumuz olabilirler. Ancak, korktuğumuz ve kaçtığımız yabancılar da olabilirler.

Her ne kadar birlikte olsa da, sıkça diğerlerinin ihtiyaçlarını fark etmiyoruz. Bazen kaba ve diğerlerine karşı kapalıyız. Ancak önemli olan, herkesin birlikte yaşamaya davet edildiğidir. Bunda başarılı olmamız için, ortak yaşamı bize sağlayan kuralları saygılamamız gerekir.

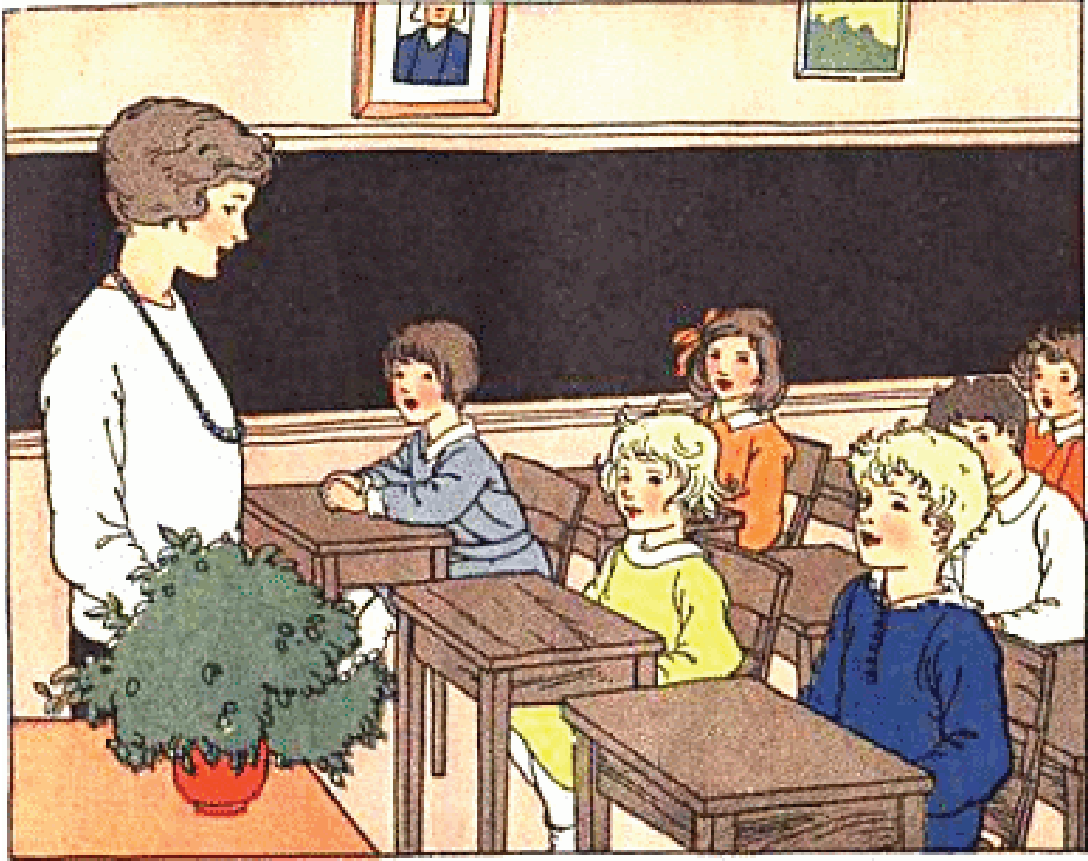
Sınıfta İyi Davranış Kuralları

Sınıfımız da bir birliği oluşturur. O sınıfta aynı amaç ile farklı kişiliklere sahip insanlar toplanmıştır. Amacımı eğitim ve terbiye almak.

Aşağıdaki davranışları gösterirsek, sınıfta iyi davranıyoruz demektir:

- Biri konuşunca dikkatle dinlemeliyiz; çünkü herkes saygı ve dikkate hak ediyor;
- Diğerlerine düşüncelerini söyleme özgürlüğü veriyorsak;
- Kimseyle dalga geçmiyorsak;
- Kimsenin dedikodusunu yapmıyorsak;
- Diğerlerinin başarıları bizi mutlu ediyorsa;
- Kendimize güveniyorsak;
- Herkese karşı dostça davranıyorsak;
- Diğerlerine yardım ediyorsak;
- Herkesle arkadaşlık ediyorsak;
- Öğretmen ile okul çalışanlarına saygı gösteriyorsak.

* Sınıf ortamında yapılabilecek başka bir güzel davranış örneği sayabilir misin? Uygulamasında en çok zorlandığın kural hangisidir?

Katolizm etiği hakkında neler öğrendin?

1. İnsanlar neden birlik içerisinde yaşarlar?
2. Tüm insanların daha iyi bir hayatı olması için, bizim birey olarak yapabileceğimiz nelerdir?
3. Sınıfın neyi temsil eder?
4. Sınıfta iyi davranma kurallarından hangilerini biliyorsun?
5. Hangilerini sen kullanıyorsun?

7. KATOLİK AHLÂKININ ESASLARI

İncil - İyi davranma kuralları barındıran kitap

Kuralları olan kitap hiç duydunuz mu?

Mesela, Makedonya Cumhuriyeti Anayasası. Bu türdeki kitapları karıştırırsanız, insan topluluklarındaki ortak yaşamı düzenleyen davranış norm ve kuralları barındırıklarını görürsünüz. İncil’de de yaşam kuralları ve kanunları yazılıdır. Bu kural ile kanunların, Tanrı ile halk arasındaki dostluk sayesinde ortaya çıktıklarına inanılır. Bu kurallar “Tanrı’nın on emri” olarak adlandırılırlar. Bu emirler; tüm Hristiyan kiliselerinde, tüm inananlar tarafından eşit derecede saygılanırlar.

Tanrı'nın on emri

- 1 - Karşımda başka ilahların olmayacak.
- 2 - Kendin için oyma put, yukarda göklerde olanın, yahut aşağıda yerde olanın, yahut yerin altında sularda olanın hiç suretini yapmayacaksın, onlara eğilmeyeceksin ve onlara ibadet etmeyeceksin.
- 3- Yehova'ın Rab'in ismini boş yere ağıza almayacaksın.
- 4 - Sebt gününü takdis etmek için onu hatırında tutacaksın. Altı gün işleyeceksin ve bütün işini yapacaksın, fakat yedinci gün Allah'ın Rab'e Sebt'tir. Sen ve oğlun ve kızın, kölen ve cariye ve hayvanların ve kapılarında olan garibin hiçbir iş yapmayacaksınız. Çünkü Rab gökleri, yeri ve denizi ve onlarda olan bütün şeyleri altı günde yarattı.
- 5 - Babana ve anana hürmet edeceksin.
- 6 - Katletmeyeceksin.
- 7 - Zina etmeyeceksin.
- 8 - Çalmayacaksın.
- 9 - Komşuna karşı yalan şahadet etmeyeceksin.
- 10 - Komşunun evine tamah etmeyeceksin, komşunun karısına, yahut kölesine, yahut cariyesine, yahut öküzüne, yahut eşeğine, yahut komşunun hiçbir şeyine tamah etmeyeceksin.

Tanrı Çarlığının Temel Kanunu

İsa Peygamber’in Hristiyanlara sunduğu Tanrı Çarlığı, onlara göre diğer tüm krallıklardan farklıdır. Bu krallıkta insanlar arasında farklı ilişkiler vardır. Zenginlik para miktarına göre ölçülüyor, egemenlik ise asker ve silah ile sağlanmıyor. Bu krallık gerçekten de farklı.

İsa Peygamber yeni bir dünya müjdelemiştir. Bu dünyada; fakirlerin artık fakir olmayacağı, açlı olanlar doyacak, esirlerin özgürlüklerine kavuşacağı söylenmiştir. Bu Tanrı Krallığıdır. Bu krallığın parçası olabilmek için saygılanması gereken temel kanun, sevgidir. İsa Peygamber’in sevgi ile ilgili söylemiş olduğu iki emri vardır:

1. Tüm kalbin ve tüm fikirlerinle Tanrı'nı sev.
2. Yakınını kendini sever gibi sev.

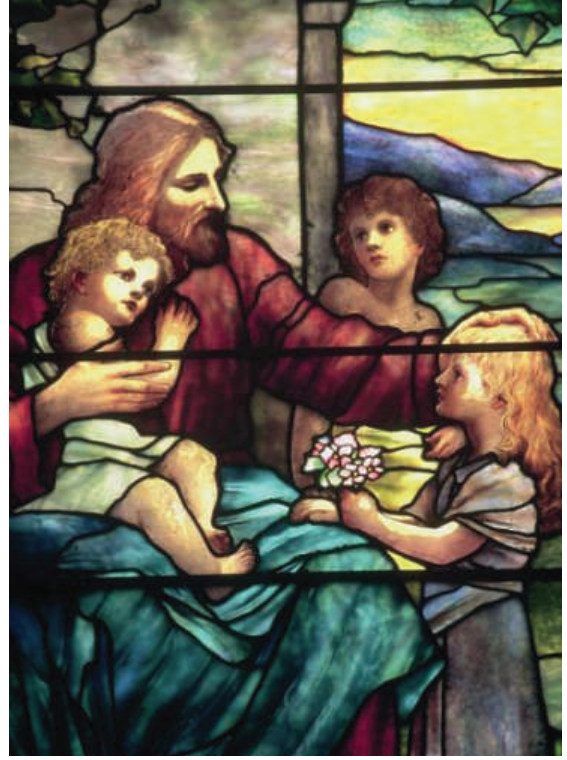
İnsan Yaşamındaki En Büyük Değer - Sevgi

Tanrı tüm insanları sever. Bu da herkesin Tanrı'yı sevmesi için bir sebeptir. Mecburiyetten değil, Tanrı'nın gerçekten onu sevmemiz için bize sebep vermesinden dolayı Tanrı'yı sevmeliyiz. Bu sevgi sonsuzdur. Bu yüzden bu tarzdaki sevginin insan yaşamındaki yeri çok – hatta en değerlidir.

Tanrı'yı tüm kalbimizle sevdikçe, büyük sevap da işlemiş oluruz. Tanrı'yı sevdikçe, onun emirlerini de uygulayacağız. O ise, bizim için en iyi olanı mutlaka bilir.

Tanrı'nın sayesinde onun sevdiği herkesi de seveceğiz – tüm yakınlarımızı, hem de kendimizi sever gibi. Çünkü eğer birini kendimizi sevdiğimizden az seversek, bu gerçek sevgi olmayacaktır. Eğer tüm insanlar Tanrı'nın önünde eşitse, bunu saygılamamız ve böyle yaşamamız gerekir.

Sevginin sınırları yoktur. Eğer iyiliklerle süslenirse, gerçek olur. Bu emirlere bağlı olarak İsa Peygamber: “İnsanların size yapmalarını istediğini herşeyi, siz de onlara yapın” demiştir.

Rahibe Teresa – Ahlâki Kişilik Örneği

Bir bilge, büyük insanların insanlık tarihi takvimindeki bayramlar olduklarını söylemiştir. Bu büyük insanlardan herkes örnek almalıdır. Bu kişilerden biri de Rahibe Teresa'dır. 1910 yılında Üsküp'te doğmuştur. İsmi Gonca Boyaciu'dur. Boyaciu ailesinin evi herkese, özellikle de fakirlere sürekli açılmış. Bu terbiyeyi almış Gonca genç yaşlarından itibaren dine bağlanmış, sürekli dua edermiş. On iki yaşında rahibe olmuştur. Rahibe olarak fakirlere yardım amacı ile Hindistan'a gitmiştir. Hastalara, yetimlere ve fakirlere birçok yardımlar yapmıştır. Nobel Barış Ödülüne de layık görülmüştür. Sıkça “fakirlerin azizesi” diye adlandırılmıştır. Yaşamının sonuna kadar işine sadık kaldı ve büyük bir özveri ve sevgi ile yardımlarını gerçekleştirdi. Sıkça: “Dünya sadece ekmek için değil, sevgiye de aç!” dermiş.

Yaşamı boyunca doğum şehri Üsküp'ü dört defa ziyaret etmiştir. Rahibe Teresa Üsküp'ün fahri vatandaşı ilan edilmiş ve onun anısına anı evi inşa edilmiştir.

Kuşkusuz, Rahibe Teresa en evrensel mesajı bırakarak dünyaya veda etmiştir – herkes, her zaman ve her yerde örnek insanlık sergilemeli ve kanıtlamalıdır.

* [Fırsatınız olunca, öğretmeninizle birlikte Üsküp'teki Rahibe Teresa Anı Evini ziyaret edin.](#)

DÖRT MUM

Bir odada dört mum sessizce yanıyordu. O kadar derin bir sessizlik hüküm sürüyordu ki odada, aralarındaki fısıltı şeklindeki konuşmalar bile rahatlıkla işitiliyordu.

Birinci mum “ Ben Barış’ım!” dedi. Ancak kimse benim sürekli yanık kalıp, etrafıma ışık saçabilmeme yardımcı olmuyor. Artık sönmek üzerindiyim... Ve sessizce karanlığa gömülürüm...

İkinci mum “ Ben İman’ım!” der. Ama artık gerekli olduğuma inanmıyorum.... Yanık kalmamın da bir kıymeti kalmadı, diye eklerken hafif bir esinti ışığını söndürürüm.

Üçüncü mum “Ben SEVGİ’yim” ama etrafıma ışık verecek gücüm kalmadı. İnsanlar beni hep kenara itiyorlar. Kendilerine en yakın olanları bile sevmemeye başladılar. der ve sessizce söner gider SEVGİ mumu...

O sırada içeri aniden bir çocuk girer. Üç mumun söndüğünü görünce sebebini sorar ve niçin sonuna kadar yanmadıklarına hayıflanarak ağlamaya başlar. Dördüncü mum, yumuşak ve yatıştırıcı sesi ile çocuğa ağlamamasını söyler. “Korkma ben etrafıma ışık saçtığım sürece diğerleri yeniden yanarlar ve onlar da aydınlatmaya devam ederler. Zira ben UMUD’um!” Gözleri parlaya çocuk umut mumunu alır ve diğerlerini SEVGİyle teker teker yakar.

İçinizdeki umut mumunun saçtığı ışığı asla söndürmeyin. Küçük çocuk gibi diğer sönmek üzere olan üç mumun da sürekli yanık kalmaları için çaba harcayın.

Yukarıdaki hikayede verilmiş derisi içeren tümce olduğunu düşündüğün tümceyi çevrele:

1. Umut hüzünlü olmamızı sağlar!
2. İyilik için uğraş verebilmeniz için, yüreğinizde her zaman umut olsun.
3. Umut insandaki dini ve sevgiyi söndürür!

Cevapla!

1. Eski Ahit’de verilen emirler nelerdir? Bazılarını say.
2. Tanrı’nın on emrini sadece Katolikler mi saygılamalıdır?
3. Tanrı Krallığı’nın temel kanunu nedir?
4. İnsan yaşamındaki en değerli şey nedir?
5. Tanrı tüm insanları mı, yoksa yalnız Katolikleri mi sever?
6. Bizim tüm insanları sevmemiz mi gerekiyor?
7. Rahibe Teresa kimdir?
8. Rahibe Teresa nerde doğmuştur?
9. Rahibe Teresa’nın eserinden ahlâklı davranış konusunda neler öğrenilebilir?

8. METODİZM'İN TEMEL ESASLARI

Metodizmin Kurulması

Metodizm düşüncesinin kurucusu olan John Wesley, 1709 İngiltere doğumludur. İngiltere kilisesinde din adamı olarak göreve başlamasından dolayı, Metodizm'in yayılması ilk İngiltere'de başlamıştır.

İngiliz din adamı John Wesley İngiltere'de 18. y.y'da büyüme kaydeden yoksulluktan etkilenmiştir. Yoksulluk; sanayi devriminin başlangıcı, işsizlik, çocuk emeğinin istismarı, alkolizm gibi sorunları yanında getirmiştir. Birkaç kişi ile birlikte, John Wesley yoksulluktan etkilenen insanların problemleri ile ilgilenmek için İngiltere Kilisesi'nde hareket başlatmıştır. O kendinde ana slogan olarak şunu adanmıştır: "Ben tüm dünyayı eşit bir şekilde görüyorum. Her nerede olursam olayım, kendimde Metodizm'e yardım borcu görüyorum". 1739 yılında John Wesley İngiltere kilisesine din adamı olmayanın girmesine izin vererek bir yenilik getirmiştir.

John Wesley – Metodizm düşüncesinin kurucusu

Bu düşüncüyü destekleyen kişiler "metodist" olarak adlandırılır. Onlar yaşamlarını disiplinli bir şekilde sürdürür, örneğin: Her gün İncil okumak, sabit dua etmek ve diğerleri için endişe.

Zamanla, çok sayıda insan İngiltere'den Amerika'ya göç etmiştir. Bu şekilde Metodizm yeni kıtaya da yayılmıştır. ABD'nin bağımsızlığıyla birlikte, İngiltere kilisesi koloniden çekilmiş ve sadece İngiliz taç himayesi altında kalmıştır. Bu düşüncüyü destekleyen metodistler, yeni kolonilerde kendi kiliselerini kurmaya başlamıştır. Amerika Birleşik Devletleri'nde ilk Metodist kilisesi 1784 yılında kurulmuştur ve oradan tüm dünyaya yayılmaya başlamıştır.

Metodist Kilisesinin Temel Öğretisi

Metodist kilisesi İngiltere’de olduğu gibi, ibadet yöntemini sürdürüyor, ancak modern dünyadaki değişikliklere uyum sağlamaya çalışmıştır.

Diğer kiliselerde ibadet eden Hristiyanlar gibi onlar da tek Tanrı’ya inanırlar. Sonsuz kuvveti, bilgeliği ve iyiliği olan tek Tanrı’ya inanırlar. Onlara göre aynı doğa, güç ve sonzuluğu olan üç kişi vardır, onlar da: Baba, Oğul ve Kutsal Ruhtur.

İsa Peygamber’in, Bakire Meryem’den doğan Tanrı’nın oğlu olduğuna inanırlar. Yeryüzünde yaşarken, ilahi bilimlerini insanlara öğretiyormuş. Onlara göre tek gerçek insan ve Tanrı İsa Peygamberdir. Onlara göre İsa Peygamber dünyada gerçekten acı çekmiş, çarmıha gerilmiş ve üç gün sonra havalanarak gökyüzüne yükselmiştir.

İncil kutsal kitaplarıdır ve dini İncil’e göre öğrenirler. Kutsal mektuplar Yeni ve Eski Ahitleri içermektedir. Metodister, diğer Hristiyanlar gibi Tanrı’nın Eski Ahitte Musa Peygambere bırakmış olduğu On Emre itaat ederler ve iki büyük emirde İsa Peygamber’in emirlerini tanırırlar:

Tanrı’yı tüm kabinle, ruhunla ve tüm duygularınla sev ve yakınlarını kendin gibi sev.

Kilise

Kilise Tanrı’nın gizini öğrenme ve paylaşmak için kullanılan vaaz yeridir. Görevlerini yerine getirebilmesi için, belirli işleri yapan insanlara ihtiyacı vardır. Metodist kilisesinde diyakozlar, büyükleri (rahipler - papazlar) ve piskoposlar vardır. Piskoposlar özel resmi görevleri olan ve kilise yaşamından sorumlu olan büyüklerdir. Onlar kilise vaazi ve kilise disiplini ile ilgili kararlar verirler. Kilisede diyakonlar, büyükleri ve piskoposlar yanı sıra diğer görevliler de vardır. Örneğin: yüzeysel vaizler ve onların yardımcıları. Kilisede her bölüm hem erkeklere hem kadınlara eşit olarak açıktır. Kilise hayatını sürdürmek için ve orada ki vaazleri dinlemek için herkes oraya davetlidir.

Ustrumcada
Metodist Kilisesi

Metodist Kilisesinin Kutsal Gizemleri

Metodist kilisesinde sadece Tanrı’nın akşam yemeği ve Vaftiz olmak kutsal sır olarak saklanır.

Onlar vaftiz olmayı sadece Hristiyanları diğer dinlerden ayıran bir işaret olarak değil, aynı zamanda manevi doğumun sembolü olarak kabul ediyorlar.

Hristiyanlar’ın aralarında kardeşlik sembolü olan Tanrı’nın akşam yemeği, aynı zamanda kutsal bir sırdır. Koparılan ekmeğin İsa’nın bedeni olduğu ve kutsal bardaktaki şarabın İsa Peygamber’in kanı olduğu inançla ve doğru bir şekilde anılmalıdır.

Makedonya'da Metodist Kilise

Makedonya'da Metodist Kilisesi 150 yıldan fazla var olan ve Amerikan Metodist misyonerin Mis Elen Stoun'un Makedonya'ya gelmesi ile ilişkilidir. O ülke çapında seyahat ederek, kadınlara ve kızlara seminerler düzenliyormuş ve genç kızların eğitimi ile yakından ilgileniyormuş. 1901 yılında Yane Sandanski ve Hristo Çernopev'in askerleri tarafından kaçırılmış ve 6 ay boyunca Makedonya kurtuluş savaşçıları ile birlikte dağlarda kalmıştır. 14.000 altın Türk Lirası ödendikten sonra serbest bırakılmıştır.

Bugün Makedonya'nın en büyük Metodist topluluğu Ustrumca'da bulunur. Aynı zamanda Üsküp, Radoviş, Koçana, Pirlepe ve Manastırda'da dini kiliseleri vardır.

* İmkanınız olursa, Din ve Ahlâk dersinde Mis Stoun hakkında film izleyiniz. Bu şekilde Metodizm anlayışının Makedonya'da nasıl yayıldığını daha iyi anlarsınız.

Misyoner Mis Elen Stoun

Metodistler'in Dini Bayramları

Çoğu Hristiyan kilisesi gibi, Metodistler de şu bayramları kutlar: Noel, Paskalya, Yükseliş, Hamsin ve Pazar günleri.

Metodizm hakkında ne öğrendiniz?

1. Metodizm'in kurucusu kimdir?
2. Bu düşünceyi destekleyenler nasıl adlandırılır?
3. Metodistler İsa Peygamber'e inanır mı?
4. Metodistler'in kutsal kitabı hangisidir?
5. Kilise, Metodistler için nasıl bir önem taşır?
6. Metodist kilisesinde dini hizmetleri kim yapar?
7. Metodist kilisede hangi kutsal gizemler yapılmaktadır?
8. Metodizm düşüncesini Makedonya'ya getiren ilk misyoner kimdir?
9. Makedonya'nın hangi kentlerinde Metodist kiliseleri vardır?
10. Metodistler hangi bayramları kutlarlar?

9. METODİZMİN ETİK ESASLARI

İncil Metodistlerin etik esastır

Metodist kilisesi, öğrenme farklılıkları ile değil de, manevi ihtiyaçları için yeni bir ülkeye gelen insanlar için kurulmuştur.

Hayata dini açıdan bağlanmak Metodistler için merkezi noktadır. O herşeyden önce Tanrı sevgisini ifader eder.

Metodist kilisesinin etik özü, insanların Tanrı'ya karşı olan sevgisidir. İncil Metodistlerin temelidir, İsa Peygamber onların inançlarında merkezi şahsiyettir.

Metodist Hristiyanlar, İncil'de yazılı olan Peygamber'in öğretisi doğrultusunda olması gereken ahlâki ve manevi ilerleme ile sorumlulukları-

nın farkına varırlar. Bu İncil'in etik esaslara bağlı olduğunu gösterir. Onlar hayatlarını Kutsal Kitabın tavsiyesi üzerine sürdürürse, her toplumda iyi vatandaş olurlar.

Metodistler kötülüğe, kötü hapisane koşullarına, köleliğe, alkolizme, çocukların sömürsüne ve diğer insanlık dışı eylemlere karşı gelmeleri gerekir. Onlar tüm insanlara sevgi, merhamet ve adalet göstermelidir. Metodistler için önemli olan insanları bu inanca teşvik etmek ve Tanrı sevgisinin tanınmasına yardımcı olmaktır.

Hristiyan Metodistlere rehber olması gereken John Wesley'in etik tavsiyeleri

Metodist Hristiyanlar kötülük yapmamaya çalışmalı ve her fırsatta kötülüğü önlemelidir. Özellikle sık yapılan hataları önlemeye çalışmaları gerekir. Örneğin:

- Tanrı'nın ismini boş yere kullanmak;
- Tanrı'nın gününe saygı duymamak ve o günde sıradışı iş yapmak;
- Sarhoşluk, akollü içeceklerin alım ve satımı;
- Geçmişte, köle sahibi olmak, köleleri satma ve satınalma;
- Kavgalar, tartışmalar, kardeşi kardeşe düşman etmek, kötülüğe kötülük ile karşılık vermek veya herhangi bir misillemek;
- Satın alırken pazarlık yapmak;
- Vergisi ödenmemiş malı satın almak ve satmak ;
- Kanunsuz faizle birşeyler almak ;
- Kaba ve faydasız sohbet;
- Biri hakkında kötü konuşmak;
- Kendine yapılmasını istemediğin şeyleri, başkasına yapmak;
- Tanrı'nın öğretimine haykırı, şarkılar söylemek veya kitaplar okumak;
- Borcu nasıl ödeyeceğini düşünmeden, borçlanmak.

Bu hatalar yerine herkes aşağıdaki özellikleri elde etmek için özen göstermelidir:

- Herkesin kendi fırsatları içerisinde iyilik yapması;
- Merhametli olmak;
- Aç insanları doyurmaya çalışmak;
- Eşyası olmayan insana eşya vermek;
- Hasta ve mahkumları ziyaret etmek;
- Din ile alakalı konularda insanları uyarmak ve öğretmek ;
- Çalışma ve öğrenmeye ilgi göstermek;
- Mütevazı ve tutumlu olmak ve
- Tanrı'ya küfür etmemek.

Bunlar Metodizm'in temel etik kurallarıdır Bundan dolayı her Metodist, bu kurallara göre yaşamaya ve bunları diğer insanlara öğretmeye özen göstermelidir.

Yoksullara Yardım

Her insanın kendi varlığından ayırıp yoksullara yardım etmesi gerekir. Sadaka veren insan bu işi yaparken gönüllü olmalıdır, bunu kendi isteği ile yapmalıdır. Maddi yardım yapmak isteyip de yapamayan bir kişi, yardımını nasıl başka şekilde yapabileceğini düşünmelidir. Örneğin: bazı yardım kuruluşlarının gönüllü çalışmalarına katılarak, bu yardım kuruluşlarından Kızıl haç ya da kilisede bulunan ve yaşlı, yoksullara ve hasta insanlara yardımda bulunan kuruluşlar olabilir.

Otoriteye Saygı

Her kural Tanrı tarafından belirlendiği için, her Hristiyan titizlik ile hükümetin yasalarına saygı duymalıdır. Her insan örnek vatandaş gibi davranıp, vatanına sahip çıkmalıdır.

Dini Topluluklar ve Diğer Hristiyan Kiliseleri ile Metodist Kilisesinin İlişkisi

Metodistler diğer kiliseleri kullanan Hristiyanlar ile birlikte, birleşmeyi kabul etmiştir. Çünkü vaftizlik ve ayin boyunca, Hristiyanlar birleşirler ve İsa Peygamber'in tek vücudu haline gelirler. Bu yüzden onlara göre Hristiyanlık Tanrı'dan gelen bir hediyedir. Metodistlere göre her Hristiyan, dünyanın her yerinde, yerel ve ulusal birliği desteklemek için gayret göstermelidir. Metodistler diğer Hristiyan kiliselerini tanır ve diğer kardeş kiliselerle Tanrı'nın akşam yemeğinde Kutsal gizemleri paylaşmaya açıktırlar.

Metodist kilise, Hristiyanlarla olduğu gibi diğer dinlere mensup kişilerle de iyi ilişkiler içerisinde. Bütün insanlara karşı iyi bir tutumları olan Metodistler bu davranışlarıyla Tanrı tarafından gönderilen İsa Peygamber'in dünyayı kurtaran ve tüm halkların kurtarıcısı olduğuna tanıklık ederler.

Metodistler dinler arası ve kiliseler arası sohbetlere katılma taraftarıdır. Bu görüşmelerin asıl amacı dinler arasındaki farkları belirlemek ve dinler arası ortak noktaları keşfetmektir.

Makedonya'daki Metodis kilisesi diğer kiliselerle ve din toplulukları ile işbirliğine açıktır. Özellikle Makedonya Ortodoks Kilisesi, Katolik Kilisesi, İslam Birliği ve Musevi Cemaati ile iyi ilişkileri vardır.

Makedonya'daki Dini Birlikler arasındaki işbirliği

Metodizm hakkında neler öğrendin?

1. Metodist kilisesinin etik temelleri hangileridir?
2. İnsanların manevi ve ahlâki ilerlemesinde hangi sorumlulukların yenilmesi lazım?
3. Metodizm etiği İncil'e bağlı mıdır?
4. Hristiyanlar hayatlarını İncil'e göre sürdürürseler örnek vatandaş olabilirler mi?
5. Metodist Kilisesine göre, Metodistler neyden uzak durmalıdır?
6. Hristiyan Metodistler'in hangi yanlışlardan kaçması gerek?
7. İyi bir Hristiyan'ın hangi özelliklere sahip olması gerekir?
8. Yoksullara hangi şekilde yardım edilmelidir?
9. Otoriteye saygı duyulmalı mıdır?
10. Metodist Kilisesi diğer kilise ile dini birliklerle nasıl ilişkiler kurmaya çalışıyor?
11. Metodistler diğer Hristiyan kiliselerine ve dini topluluklara saygı duyarlar mı?
12. Metodist kilisesinin, Makedonya'daki diğer kiliselerle ilişkileri nasıldır?

10. METODİZM'İN AHLÂKİ TEMELLERİ

Ahlâk diğer Hristiyanlar'da olduğu gibi, Metodist Hristiyanlar için de büyük önem taşır. İncil, Metodist'lerin ahlâk öğrenimlerini elde ettikleri Kutsal kitaptır. Onların ahlâki değerleri, Tanrı'nın On Emrine bağlıdır. İsa Peygamber'in Dokuz Emri diğer Hristiyanlar'da olduğu gibi Metodistlerde'de ana emirdir.

Ustumca'da Metodist kilise

Onların dini öğretileri, diğer Protestan cemaatlerine benzer.

Metodistler, bir kardinal ilke olarak insanların manevi kurtuluşu dışında, insanların fiziksel ihtiyaçlarına da bakarlar.

Metodistler birbirlerine karşılıklı yardımcı olurlar. Onlar dünyanın her yerinde, kendi ülkeleri için sosyal sorumluluk hissederler. Metodist Hristiyanlar'ın yoksullara yardımda bulunmaları büyük önem taşır. Bu yüzden Con Vesli yoksullara yardım etmek için mali vakıf kurmuştur. Bu yüzden Ustrumca'da yoksullara yardım etmek için, Metodist Kilisesi arasosyal merkez inşa

Metodistlere göre din, gerçeklikten ayrılmaz, bu nedenden dolayı herhangi bir haksızlığa veya kötülüğe karşı mücadele etmek gerekir.

Neden iyi tavsiye önemlidir

Tanrı lider olması için Musa Peygamberi seçti. İnsanlar Tanrı'nın Musa Peygamber ile konuştuğunu biliyordu. Bu yüzden sorunları olan insanlar, fikir almak için ona gidermiş. Günlerce ondan fikir almak için bekleyen insanlar, onu yormuştur.

Dedesi bu yorgunluğun ona çok geldiğini söylemiştir ve Musa Peygamber'e bir kaç kutsal kişiden yardım istemesini tavsiye etmiştir. Musa Peygamber dedesinin iyi tavsiyesini dinlemiş ve bu şekilde işlerini hafifletmiştir.

* Bilge insan iyi tavsiyeyi dinleyendir. Çünkü iyi tavsiye insanı hatalardan korur. İncil'de anlaşılmayan şeyleri açıklar. Her insanın doğru kararlar vermesine yardımcı olur.

İnsan ne kadar ilgi gösterirse göstereceği, bir gün bilmediği şeylerin olduğunu farkeder. Musa Peygamber insanların rehberiymiş, fakat iyi bir tavsiyeye ihtiyaç duymuştur. İncil buyurur ki: "Bilgeyi öğret o şekilde o bilgisini arttırır".

Hangisinin iyi, hangisinin kötü tavsiye olduğunu bilmek

„Hadi!” – dedi Sinan - „beni takip edin”. Kemal bisikletine binip yol boyunca onu takip etmeye çalıştı.

İki arkadaş kaldırımında duruklayıp soluk aldılar. Onların bisiklet kullanma izni o kadardı. Fakat, Sinan bisiklet sürmeye devam ederek şöyle konuştu: „Devam edelim!” Kemal yaptığı yanlış olduğunu biliyordu ve onu takip etmedi. Çünkü o İncil’de anne ve babanın sözünden çıkmamayı, onlara karşı saygılı olmayı öğrenmişti. Bu yüzden Sinan’ın arkasından gitmeyerek anne ve babasının sözlerine saygı göstermiş ve eve dönmüştü.

* Kötü tavsiye gibi, bir arkadaşın kötü fikri de rahatsız eder. Tanrı her insana verilen tavsiyenin iyi olup olmadığını anlama kabiliyeti verir. İyi bir tavsiye her zaman insanı doğru yola götürür. Bir Hristiyan İncil’i okumaya ne kadar çok zaman harcarsa, iyi ve kötü tavsiyeyi birbirinden ayırma kabiliyeti o kadar yükselir.

Doğru olan şey her zaman eğlenceli olan şey değildir. Kemal bunu biliyordu. O belki Sinan’ı takip etmek istemişti, ancak eve dönmeye karar verdi.

Bu yüzden herkes Tanrı’ya iyi ve kötü tavsiyeyi birbirinden ayırma yeteneği vermesi için dua etmeli..

Metodizm ahlâkı hakkında neler öğrendin?

1. Metodist kilisenin ahlâki değerleri neye dayanır?
2. Metodist Hristiyanlara göre, ne tür yardım büyük sorumluluktur?
3. Metodist Kilisesi, Ustrumca’da ne tür merkez inşa etmiştir?
4. İnsanlardan fikir almak doğru davranış mıdır?
5. Hangisinin iyi, hangisinin kötü tavsiye olduğu nasıl anlaşılır?

11. MUSEVİLİĞİN TEMEL ESASLARI

Museviliğin Temelleri

Yahudi dini veya Musevilik, tüm halkın babası olan manevi ve ruhsal tek bir Tanrı'ya vaaz verir. Tanrı ahâki mükemmellikler bütünüdür ve insanlardan sevdi ve adalet ister. Tanrı'nın adı. Tanrı'nın adı Yahve'dir (veya Yahova) ve ve kutsal olduğu için telafüz edilmesine izin verilmez. Yahudi dindarlığı "Tanrı'nın kanunu" na itaat etmekle gerçekleşir.

Talmud

zenlemekte kullanılır. Talmud iki kısımdan oluşmaktadır: Mişna (öğrenme metni) ve Gemara (öğrenmeyi açıklama) Yahudiler için birçok ritüel, temizlik ve gıda kullanımı hakkında zorunlu düzenlemeler vardır.

Museviliğin Kurucusu

Museviliğin kurucusu Musa Peygamber'dir. O Yahudi halkını Mısır köleliğinden kurtaran lider ve yasamacısıdır. Musa Peygamber, Musevi dinini öğrenmede temel olan Tanrı'nın On Emrini Tanrı'dan bizzat Sina Dağı'nda aldığı inanılır.

Musevilikte Semboller

Musevi dinin temel sembolleri Davud'un yıldızı ve menoradır. Menora Yahudilerin dini ayinlerinde kullandıkları yedi kollu şamdandır.

Davud'un Yıldızı

Tapınak ve Sinagog

Yahudiler sadece bir tapınakları olması gerektiğine inanıyorlarmış. Tüm Yahudilerin Yahudie'de yaşadıkları dönemde, ibadet için Kudüs tapınağına gitme imkanları varmış. Fakat Kudüs tapınağı m.s 70 yılında Mısır ordusu tarafından yıkılmış. Yahudiler de dünyanın her yerine yayılmıştır. Onlar yaşadıkları yerlerde küçük topluluklar halinde organize olup, sinagoglar inşa etmeye başlamışlar. Sinagog, Musevilerin dua ettikleri ve dini ayinini gerçekleştirdikleri binadır. Sinagoglarda Yahudiler dua eder, dini şarkılar söyler, dini kitapları okur ve dini öğrenirler. Fakat Kudüs tapınağı olduğu dönemlerdeki gibi fedakarlıklar yapmıyorlar.

Kudüs'te bir tapınak

Rabin

Rabin (İbranice: öğretmenim), dini bir belediyenin Musevi rahibi ve başkanıdır. Rabin statüsü, Tevrat ve Talmud'u kapsamlı çalışma sonucunda kazanılır.

Rabin

Daha önemli Musevi bayramları

- Şabat – kutsal dinlenme günü – en önemli bayram
- Roşaşana - Yılbaşı – dünyanın kuruluşunun yıldönümü
- Yom Kipur – Kefaret günü
- Sukot – Çardak bayramı
- Hanuka – Aydınlık bayramı
- Purim - Kurtuluş Bayramı
- Pesah – Özgürlük Bayramı
- Yomhaşoa – Soykırım kurbanlarını anma günü
- Makedon Musevilerin anma günü - 11 mart (1943 yılında bu günde 7230 Makedon Yahudisi öldürölüp Treblinka kampına götürölümüş)

Museviliğin Dağılımı

Bugün, Musevi dine inananların çoğu ABD ve İsrail'de yaşamaktadırlar, Musevi halkının geri kalan kısmı ise dünyanın hemen hemen tüm ülkelerinde yaşamaktadırlar.

Musevilerin Ülkesi İsrail'dir

Tanrı'nın İbrahim Peygamber'e vaad edip verdiği ülke İsrail olarak adlandırılır. O tüm Yahudiler için özel bir anlam taşır. Yahudiler için en kutsal olan Musevi tapınağı Kudüs'te bulunmaktadır. Ancak m.s. 70 yılında Mısırlılar tarafından yıkılmış. O zamanlarda onlar Yahudileri kendi topraklarından sürgün etmişler. 1948 yılında Yahudiler, kendi ülkeleri olan İsrail'i yeniden kurmayı başarmışlar.

Musevilik din ve bir millete mensup olarak bölünmezdir. Bununla Musevilik diğer dinlerden farklıdır.

Yahudilik hakkında ne öğrendiniz?

1. Yahudiler hangi Tanrı'ya inanıyorlar?
2. Museviliğe göre Tanrı'nın adı nedir?
3. Musevilikte hangi kitaplar kutsal sayılır?
4. Museviliğin dini sembolleri nelerdir?
5. Yahudilerin dua için toplandıkları yerin adı nedir?
6. Musevi rahiplerine ne deniliyor?
7. Musevilikte hangi dini bayramlar kutlanıyor?
8. Yahudilerin ülkesinin adı nedir?

12. MUSEVİLİĞİN ETİK ESASLARI

Musevilikte Tanrı'nın Emirleri

Tanrı insana nasıl yaşaması, davranması ve iyilik yapması gerektiğini bildiren kurallar vermiştir. Bu kurallar İbranice'de Tanah denilen kutsal kitapta yazılıdır. Tevrat, Tanah'ın bir bölümüdür. Hristiyan dininde Eski Ahit'in Kutsal kitabı olarak bilinen, Yahudiler'de Kutsal kitap Tevrat'tır.

Musevi dinin gelişiminin başlangıcında, Tanrı tarafından halkın davranışı için ahlâki yasalar belirlenmiştir. Bunlar Tevrat' ta yazılmış olup Aseret Hadiberot da denilen Tanrı'nın On sözü (emri) anlamını taşır. Tanrı'nın ilk dört emri insanın Tanrı'ya karşı davranışını, diğer altısı ise insanların birbirleri arasındaki ilişkileri düzenler. Tanrı'nın bu emirleri, Yahudilerde olduğu gibi diğer halk ve dinlerde de geçerlidir.

Bu kitaplarda başka etik düzenlemeler de yer almaktadır: adalet savunuculuğu ve yakın-lara sevgi, fakir ve dullara karşı tutum, ticari ahlâk vs. Eski ahitte, bilge Süleyman, Süleyman'ın hikmetli atasözleri kitabında, net bir şekilde bireyleri onurlandıracak olan olumlu özellikleri vurgular, onlar: sevgi, bilgelik, saygı, dürüstlük vb. Süleyman Peygamber insanın kurtulması gerektiği olumsuz özellikler hakkında da söz ediyor. Onlar guru, kin, yalan ve hasettir.

İnsanın kendi özgür iradesi vardır ve ona seçim hakkı verilmiştir: Ya doğru yoldan gidip Tanrı tarafından ödüllendirilecek ya da kötü yoldan gidip cezalandırılacak. Fakat Tanrı merhametli olduğu için insanla kötü davranışları içi içten pişman olup, Yahudiliğin öğrettiği gibi doğru yola dönebilirler.

Sünnet - Kanun

İbranice'de *sünnet*, Tanrı'nın temel emri demektir. Emir ve Tevratı Tanrı Musa Peygambere Sina Dağında vermiştir. Musevilikte 613 emir vardır, bunların bazıları insanın yapması gereken, bazıları ise yapmaması gereken, yasaklardır.

Günümüzde sünnet sözcüğü iyi işler yapmakla eşanlamlı olarak kullanılan sözcüktür. Sünnet, günlük hayattaki davranışlar, yemek ve vücut temizliğini koruma düzenlemelerini kapsayan kuralları ve yükümlülükleri içerir.

Kaşer - Musevi Gıda Yasası

Kaşer, Tevrat'ta yazılı olan Musevi dininde gıda yasasıdır. Burada Yahudilerin yiyip yiyemeyeceği yemekler yazılıdır.

Geleneksel Musevi ev kadınının görevi evinde hazırladığı yemeklerin temiz olmasıdır. Kaşer gıda, Musevi dininin kurallarını karşılayan gıdadır. Musevi yasasına göre, et ve süt ürünleri öğünde kullanılmamalıdır. Eğer et yeniliyorsa süt ve süt ürünleri yenilmemelidir. Bu gıdaların, et ve süt ürünlerinin karışmaması için yemekler farklı kablarda hazırlanır. Kuzu, dana ve tavuk eti gibi sadece belirli et türlerinin yenilmesine izin verilmiştir. Domuz eti ve midyeler yenilmesi yasaklanan et türleridir.

Hayvanların kesiminde Yahudi yasasının kurallarına uyulmalıdır. Yasada, hayvanın kesiminde vücuttaki kanın daha hızlı akması ve hayvanın daha az acı çekmesini sağlayacak talimatlar bulunmaktadır. Hayvan yasalara uygun olarak kesildikten sonra soğuk suyla ıslatılır ve kalan kanın temizlenmesi için tuzlanması gerekir.

Museviler, bu gıda kurallarına uyar ve her yemekten önce dualarını ederler.

Şabat

Şabat en önemli Musevi bayramı olarak kabul edilir. O, dünyanın yaratılması ve Musevi halkının mısır köleliğinden kurtuluşunun kutlanmasıdır. Bu bayram, Museviğin korunmasında önemli rol oynamıştır.

Şabat'ın başlangıcı Cuma gün batımında Şabat mumlarının yakılması ve kutsanmasıyla belirlenir. Bunu anneler yaparlar. Babalar genellikle çocuklarıyla sinagoga giderler, dönünce de çocuklarını kutsar, eşine de İnciden sözlerle övgüler yağdırır. Daha sonra aile ekmek ve şarabın kutsanmasıyla başlayan yemeğin tadını çıkarır. O gün için özel ekmek yapılır. Şabat gününde iş yapılmaz, ateş yakılmaz. O günde uzun yolculuklara çıkılmaz. O gün, Yahudilerin normal günlerde yaptıkları işlerden dinlenebileceği ve ruhsal olarak kendini ödüllendireceği gündür. Şabatın sonunda aile tekrar bir araya toplanıp küçük bir tören düzenler. Bir kadeh şarap ve bir kutu tatlıyla iyi dilekler dilenir.

Musevi ahlâkı hakkında ne öğredin?

1. Museviliğe göre neden Tanrı insanlara emirler vermiştir?
2. Museviler Tanrı'nın On Emrine saygı göstermeleri gerekir mi?
3. Sünnet sözcüğünün anlamı nedir?
4. Kaşer ne demektir?
5. Yemek sırasında Museviler ne tür yemek karıştırmamalıdır?

6. Şabat gününü Museviler nasıl kutlarlar?

7. Museviler, Tanrı'nın yasalarına uyarlarasa Şabat Günü çalışırlar mı?

13. MUSEVİLİKTE AHLÂK

Aile - Musevi Toplumunun Temeli

Musevi cemaatinin temeli her zaman aile olmuş ve olmaya devam etmektedir. En eski zamanlardan beri aileye saygı gösterme emri vardır. Bu Tanrı'nın On Emrinde açıkça belirtilmiştir. Çocuklar aileye saygı göstermekle yükümlü oldukları gibi, ebeveynler de çocuklarına Musevi dinine uygun terbiye vermek, eğitmek, hayata doğru yönlendirmek ve toplum için yararlı insanlar yapmakla yükümlüdürler.

Musevi yasasına göre Yahudi anneden doğan çocuk Yahudidir. Doğumlarının sekizinci günü erkek çocuklar sünnet edilir. Bu, çocuğun ismini aldığı dini bir ayındır. İlk yıllarda çocuğun annesi çocuğun dini eğitiminden sorumludur. Beş yaş civarında sinagogta düzenlenen din eğitimi başlar. Din dersi faaliyetlerinden biri de İbraniceyi ve kutsal kitabı öğrenmektir. Din dersleri faaliyetlerinden biri İbraniceyi ve yüce kitabı öğrenmektir.

Musevi dininde aile ve çocuklar için, kızlar 12 erkeklerin ise 13 yaşına basmaları büyük bir olaydır. O yaşta çocuklar dini yetişkin olarak kabul edilir. Yetişkinlik dini bir törenle ilan edilir. Bu törenden sonra herkes kendi davranışı için sorumludur.

* Eski ahittteki Kutsal kitaptan Ester, Rut ve Yusuf Peygamberin hayatı hakkında bilgi edinin. Böylelikle Museviliğin saygı değer verdiği aile değerleri hakkında daha fazla bilgiye sahip olacaksınız.

Musevilikte Ahlâki Değerler

Musevi ahlâkına göre yaşamak, kendimize ve başkalarına karşı olan davranışımızın olumlu etkisi, doğruluk ve kutsallıkla güçlendirilmiş hayat yaşamak anlamını taşır.

Çocuklar Yahudilik din bilgisi alıyorlar
(XX yy'ın başlangıcından resim)

Musevi dininde özellikle şu erdemler değerlidir:

- sükunet,
- dostluk,
- adalet ve merhamet,
- gerçek,
- affetmek,
- misafirperverlik,
- iyilik,
- diğerlerine karşı sevgi ve saygı,
- cesaret,
- mutluluk ve şans,
- vücut bakımı,
- destek,
- huşu,
- dikkat ve
- aile ve yuvada huzur

Ben Yahudiyim - Dawid Arnold

Babamın büyükbabası ve büyükannesi Batı Avrupa'ya göç etmişler. Annem Almanya'da doğup büyümüş. 1939 yılında nazilerin zulmünden önce ülkeyi terketmiş. O ve babası ailemden kurtulan tek kişilerdir. Ailemin diğer üyeleri Yahudi soykırımında helak olan milyonlarca insan arasındadır. Dine ve manevi değerlere çok az önem verilen bir dünyada yaşıyoruz. Bana gelince, Musevi dini ve aile tarihi benim kimliğimi belirlemiştirler. Gelenek, demokrasi, ifade özgürlüğü ve kanun önünde

eşitliğe çok önem veririm. Musevi toplumu ve Musevi olmayan çoğunluk arasında daha iyi anlayış, ve uyumlu ilişkiler kurmak için kişisel sorumluluk hissediyorum. Yahudi olduğum için kendimi çok mutlu hissediyorum. Annemin çocukluğunda mülteci olarak karşı geldiği zorluklar – aşağılanma ve yoksullukla mücadele ettiği güç ve cesareten ilham alıyorum. Soykırımdan kurtulan aile dostlarımızın örneği daha iç açıcı bir örnek değildir. Onlar genellikle evleri ve toplulukları tamamen yanan, ailelerinde sağ kalan birkaç kişidirler. Onlara, Yahudi olarak doğdukları için acımasızca davranılmış. Yaşadıkları her şeye rağmen, yine de, doğmuş oldukları Musevi dini ve geleneğine köklü bir şekilde bağlı olan yaşamlarını yenilemeyi seçmişlerdir. İnsanlıklarının zaferi gerçekten ilham verici.

Soykırımda ölen çoğunluk, kısmen birçok ülke Yahudi mültecilerini kabul etmediği için ölüme mahkum edildi. Bu yüzden ben ve diasporada (İsrail dışında) yaşayan birçok Yahudi için İsrail gidebileceğimiz güvenli bir yerdir. Bu yüzden İsrail dünyadaki Yahudi cemaati için çok büyük önem taşır. Dünyadaki bütün sinagoglar Kudüs'e dönük olacak şekilde inşa edilmiştir. Ağlama duvarının önünde dua ettiğimde her zaman heyecandan ağlıyordum. Benim için Musevilik sadece bir din değil, yaşam biçimidir. O benim Tanrı'ya, diğer insanlara, Yahudilere, Yahudi olmayanlara ve insan olarak bana ait olan yükümlülüklerimi belirler.

Her Musevi Tanrı ve ülke yasalarına saygı duymak zorundadır. İnsan hayatını korumak ve hayır kurumlarına katkıda bulunmak için, (sadece para ve giyim konusunda değil, eğitimin ilerlemesi, hastalara, yaşlılara ve fakirlere yardım) elinden geleni yapmak.

Şabat günü herhangi bir iş yapmaktan kaçınıyorum. Benim için Şabat günü, heyecanla beklediğim tek gündür. O gerçekten fiziksel ve ruhsal yenilenme günüdür.

* Soykırım, İkinci Dünya Savaşı sırasında, kurbanların cesetlerinin krematoryumda yakıldığı ve Yahudilere yapılan zulüm için kullanılan terimdir.

Ahit

Musevi dininin temelinde Tanrı ve halkın ahiti bulunur. “Ahit” terimi iki taraf arasında yapılan sözleşme anlamını taşır.

Musevilerin kutsal kitaplarında sözedilen ilk ahit Tanrı ve Nuh Peygamber arasındaki ahittir. Bunun temelinde Tanrı'nın Nuh Peygamberi ve ailesini tufandan kurtardığı gerçeği yatıyor. Nuh Peygamber aracılığıyla, Tanrı insanlara bir daha böyle bir felaketin tekrarlanmayacağı sözünü veriyor. Bu ahitin kendi işareti vardır – gökkuşağı. O, Tanrı'nın vaadini hatırlatır.

Tanrı ve büyük İsrail patriği arasındaki ahit de yer almaktadır. Tanrı İbrahim Peygamberi büyük bir ulusun babası yapacağına, ona ve onun soyundan olanlara İsrail topraklarını vereceğini vaad etmiş. Bu ahitin işareti erkek çocukların doğumunun sekizinci gününde sünnet edilmesidir.

600 yıl sonra bu ahit onaylanıp Mısır köleliğinden çıkan halkla Sina Dağı'na yayılır. O zaman Tanrı Musa Peygambere Tanrının on Emrini vermiştir.

* Eski ahitteki kutsal kitaptan Tanrı'nın Nuh, İbrahim ve Musa Peygamberle ahitleri hakkında oku.

Tanrı'nın Musa Peygamber'e iki levha üzerinde yazdığı On Emir

Musevilik ahlâkı hakkında düşüncelerin nelerdir?

1. Musevi cemaatinin temeli nedir?
2. Musevilerin çocuklarına karşı sorumlulukları nelerdir?
3. Çocukların ebeveynlerine karşı sorumlulukları nelerdir?
4. Musevilikte kızlar ve erkekler ne zaman dini yetişkin sayılır?
5. Musevilikte özellikle değerli olan birkaç erdem sayınız.
6. Dawid Arnold'un anlatımından Yahudilerin hayatı hakkında ne öğrendin?
7. “Ahit” sözü ne anlama gelir?
8. Tanrı'nın Nuh Peygambere verdiği ahitin işareti nedir?
9. Hangi ahite göre Museviler erkek çocukları sünnet ettiriyorlar?

III. SEÇMELİ KONU ORTODOKS HİSTİYAN ÖĞRETİSİNDE ETİK

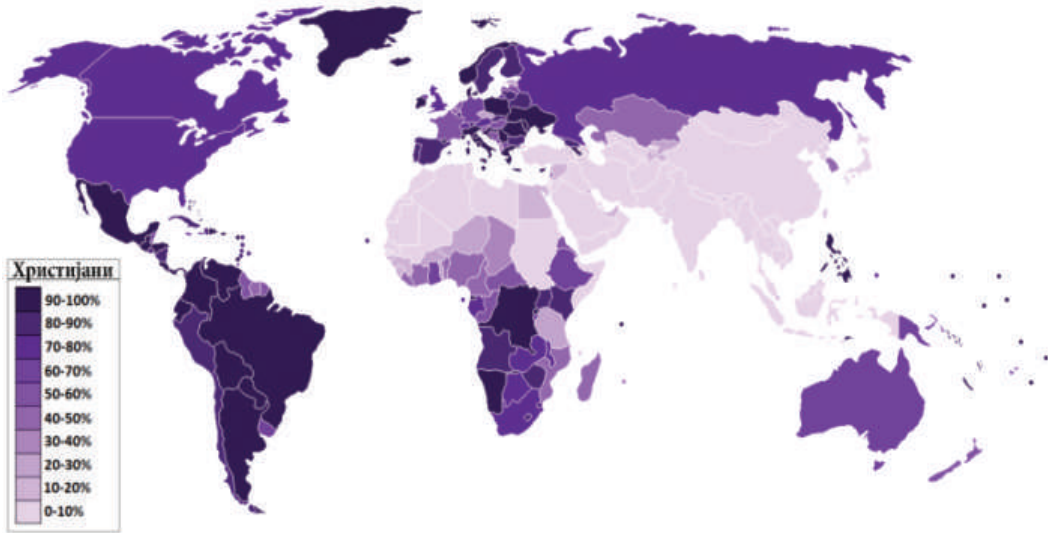
1. ORTODOKS HİSTİYAN ÖĞRETİNİN OLUŞUMU

Hristiyanlığın Ortaya Çıkması

Hristiyanlık dininin temelleri Milattan 2000 yıl önce atıldığı söylenebilir. Eski Ahit'te İbrahim, İshak ve Yakub Tanrı ile ilgili öğretiyi insanlar arasında yaymışlar ve halk, Tanrı'nın varlığı hakkında böyle bilgi sahibi olmuş. Fakat, tarihte Hristiyanlığın çağımızın birinci yüzyılında ortaya çıktığı farkedilmiştir. İsa peygamberin dünyaya gelişi yeni çağın başlangıcı ve zamanın yeniye göre hesaplanması anlamına geliyor.

İsa, Hristiyanlığı o dönemde Roma hakimiyeti altında olan bugünkü İsrail (Filistin) bölgesinde yaymıştır. İsa'nın ilk takipçileri yani, Hristiyanlar da oradanmış. Göçe yükselişinden önce İsa, havarilerine Hristiyanlığı dünyanın her yerinde yaymalarını emretmiş. Böylece, onlar Hristiyanlığı günümüz Filistin sınırları dışında tüm Roma krallığı boyunca yaymaya başlamışlar. Kutsal havari Paul Makedonya'ya da gelmiş ve şahsen Hristiyanlığı anlatmıştır ki, Makedonya daha birinci yüzyılda Hristiyan bir ülke olmuştur. Sadece üç asırda Hristiyanlık çok yayılmış ve çoğu ülkede ve millette resmi din olmuştur.

Başlangıçta Hristiyanlar kendi dinlerinden dolayı sürülmüş ve işkence çekmişler. Bu durum 313 yılında İmparator Büyük Konstantin Hristiyanlığın serbestçe yaşanmasına izin verene kadar sürmüştür. O, 325 yılında Nikkei'de- Küçük Asya'da toplanan Birinci Evrensel Şurayı örgütlemiştir. Bu Hristiyan Kilisesinin Hristiyanlığın temel kurallarını da belirlemiş olduğu ilk evrensel meclisiydi.

Resim 1: Yüzdeleri oranına göre Hristiyanlığın dünyadaki dağılımı

Günümüzde Hristiyanlık üç temel dine ayrılmıştır: Ortodoks, Katolik ve Protestan ki, protestanlık da çok sayıdaki Hristiyan birliğe ayrılmıştır.

Ortodoks Hristiyan Dini

Hristiyanlık İsa'nın hayatı, öğretisi ve eserleri üzerine inşa edilmiş olan bir dindir. Hristiyanlığa inananlara Hristiyan denir ki, kelimenin gerçek anlamıyla İsa'yı takip edenler anlamına gelir.

Ortodoks Hristiyanlık öğretisi Hristiyanlığın oluşmasından bu yana aracısız, kesintisiz ve değişmemiş olarak görülür. Onun kutsal öğretisini kutsal Ortodoks Kilisesi temiz ve değişmeden koruyor.

Ortodoks Hristiyanlar üç surette var olan tek tanrıya inanıyorlar - Peder, Oğul (İsa Peygamber) ve Kutsal Ruh. Bunun sembolü olarak Ortodoks Hristiyanlar sağ ellerinin üç parmağının birleştirilmesiyle istavroz çıkarıyorlar ve "Pederin, Oğlun ve Kutsal Ruhun Adına. Amin" diyorlar.

Ortodoks Hristiyanlar İsa peygamberin doğduğuna ve dünyada yaşadığına ve onun gerçek Tanrı ve gerçek insan olduğuna da inanıyorlar. O, çarmıha gerilmiş ve bizi günahlarımızdan arındırmak için çarmıhın üstünde ölmüştür. Gömülmesinden üç gün sonra ölümler arasından dirilmiş ve şimdi Peder'in sağ tarafında oturuyor ve Ona inananlar için sürekli var oluyor.

Ortodoks Hristiyanlık hakkında ne biliyorsun?

1. Hristiyanlığın temelleri ne zaman atılmıştır?
2. Tarihteki hangi dönem Hristiyanlığın başlangıcı olarak belirtilmiştir?
3. İsa peygamber günümüzdeki hangi bölgede kendi öğretisini yaymıştır?
4. Hangi Roma İmparatoru Hristiyanlığı resmileştirmiştir?
5. Hristiyanlığın yayılması için temel kurallar nerede koyulmuştur?
6. Hristiyanlıktaki temel dinler hangileridir?
7. Hristiyanlık kimin öğretisi ve eseri üzerine kurulmuştur?
8. Hristiyan kilisesini kim oluşturuyor?
9. Ortodoks Hristiyanlık inancı neden öyle adlandırılıyor?
10. Ortodoks Hristiyanlar nasıl bir tanrıya inanıyorlar?

2. KURTARICI İSA PEYGAMBERİN DOĞUŞU

Haber verme

Melek, Meryem'i Ziyaret Ediyor

Nazaret şehrinde Meryem adında genç ve çok dindar bir kız yaşıyordu. O, Yusuf adında bir erkekle nişanlanmıştı.

Bir gün onun önünde bir melek belirdi ve şöyle dedi: "Sevin ey lütufta bulunulan! Tanrı seninledir!". Meryem korktu fakat, melek şöyle dedi: "Korkma Meryem. Sen bir oğul doğuracaksın ve İsa ismini vereceksin. O büyük olacak ve Tanrı'nın oğlu olarak adlandırılacak."

Fakat, Meryem sordu: "Ben erkek bilmezken bu nasıl olacak?"

Melek cevap verdi: "Kutsal Ruh sana gelecek ve Tanrı'nın gücü bu mucizeyi gerçekleştirecek. Bundan dolayı senin doğuracağın o Kutsal Çocuk Tanrı'nın Oğlu olarak adlandırılacak."

O halde Meryem şöyle dedi: "Ben Tanrı'nın kölesiyim. Dediğin gibi Onun dileği gerçekleşsin."

Aziz Bakire Meryem, Aziz Ana olarak da adlandırılır çünkü, o bedenen Kurtarıcıyı doğurmuştur. Meryem Ana'nın Kurtarıcı İsa'yı – Tanrı'nın Oğlu'nun doğumu ile ilgili melekten aldığı çok hoş haberin anısına 7 Nisan'da "Blagoveštenie" (iyi haber) bayramı kutlanıyor (anlamı: tatlı, iyi haber).

Melek, Yusuf'u Ziyaret Ediyor

Yusuf Meryem'in hamile olduğunu duyduğunda onu terk etmek istedi. Fakat, Tanrı'nın bir meleği rüyasına çıktı ve şöyle dedi: "Yusuf, Meryem'i evine kabul etmekten korkma çünkü, onun doğuracağı çocuk Tanrı'nın Oğludur. İsa adını kolyacaksın, anlamı da- "Tanrı kurtarıyor"dur. Çünkü, Tanrı insanları onun aracılığıyla kurtaracaktır."

Yusuf uyandığında meleğin ona söylediği gibi yaptı ve Meryem'i hanesine kabul etti.

İsa Peygamberin Doğuşu

O günlerde Roma Kralı Augustos emir verdi: "Krallığımdaki herkesin adı yazılmalıdır! Verginin toplanması için tüm isimler listeye koyulmalıdır! Herkes doğduğu şehre gitsin ve kaydını yapsın!"

Böylece Yusuf Bethleehem'e, Davud'un şehrine gitmek zorundaydı çünkü, O Kral Davud'un kabilesindendi. O ve Meryem uzun yolculuklarına çıktılar. Bethleehem'e vardıklarında geceyi geçirmeleri

için misafirhanede yer yoktu. Bu küçük şehir dopdoluydu. Sonunda onlar bir mağarada yer buldular.

O gece Meryem Oğlunu doğurdu. Onu beledi ve beşiğe yerleştirdi.

Yakınlarda tarlada geceleyen ve kendi sürülerini koruyan papazlar vardı. Aniden çevrelerinde ışık ışıldadı ve Tanrı'nın meleği belirdi. Papazlar korktu fakat, melek şöyle dedi: "Korkmayın! İşte size mutlu haber getiriyorum. Tanrı size vaad ettiği Kurtarıcıyı gönderdi- ve O İsa, Tanrı'dır. O bugün Bethleehem'de doğdu. Bu onu tanıyacağınız bir işaret olacaktır: beşikte yatan, belenmiş bir çocuk bulacaksınız."

Bir anda şöyle diyerek Tanrı'yı kutlayan melekler ortaya çıktı: "Yükseklerde Tanrı'nın ve yerde barışın; insanlar arasında iyi niyetin kutlanması."

Papazlar Bethleehem'e doğru acele ettiler. Orada Meryem'i ve Yusuf'u ve beşikte yatan Çocuğu buldular. Papazlar Meryem'e ve Yusuf'a meleğin Çocuk hakkında söylediklerini söyledi. Meryem tüm o sözler hakkında daha derin düşünerek onları kalbinin derinliklerinde saklıyordu.

Papazlar, tüm gördükleri ve duydukları için Tanrı'yı kutlayarak tekrar kendi sürülerine döndüler.

Meryem ve Yusuf, meleğin söylediği gibi Çocuğa İsa adını koydular.

İsa Peygamberin Doğuşunun Kutlanması - Noel (7 Ocak)

Noel, Kurtarıcı İsa peygamberin doğuşunun kutlanıldığı bayramdır. Bunu Hristiyanlar her yıl 7 Ocak'ta kutluyorlar. Bu bayram Hristiyan bayramları arasında Paskalya'dan sonra ikinci büyük bayramdır. Fakat, Noel kutlamalarının kendisi her Hristiyan aile için tüm takvim yılının en görkemli ve en güzel bayramıdır.

Bu gün barış mesajının iletildiği gündür. Noel, İsa'yı unutanlar veya Onu hiçbir zaman tanımayanlar için bile dünya barışını ve insanlar arasındaki aşkı sembolize eder. Bunun için Kurtarıcı doğduğunda melekler de sevinmiş ve şarkı söylemişler: "Tanrı'nın göklerde ve barışın dünyada, insanlar arasında iyi niyetin Kutlanması."

Noel - Aile Bayramı

Noel ailevi bir bayramdır, aşkın bayramıdır, çocukların ve çocukluğun, velilerin, analığın ve babalığın aslında, bu yeni ve yeniden doğmuş bir hayatın bayramıdır. Bunun için bu bayram tek bir temel sembolü ve yegane amacı olan en güzel dini anelerle ve adetlerle kutlanır: ailemizi koruması ve çoğaltması ve mutluluk ve barış lutfetmesi için Tanrı'ya yalvarmak. Noel'den bir kaç hafta önce ve Noel'den bir kaç hafta sonra her Hristiyan ailede görkemli bayram kutla-

malarının mutluluğu hissediliyor. İnsanlar eğleniyor ve seviniyor, evlerde ve ailelerde hoş bir ruhsal hava hüküm sürüyor ve böyle bir fırsatta insanlar aralarında barışıyorlar, hatalarını ve hakaretlerini affediyorlar. İsa'nın Bethleehem'e yakın bir mağarada, ısınmış ve ışıktandırılmış, doğduğu gibi bir ailevi sıcaklık ve yakınlık hissediliyor. Böyle bir ortamın her Hristiyan ailenin evinde de oluşturulmasına özen gösteriliyor.

** Ortodoks Hristiyan ailelerde Noel'in kutlanması oldukça törensel geçmektedir. Bu bayramdan bir kaç hafta önce inananlar evlerini süsleyerek de hazırlık yapıyorlar. Her ailede Yeni doğan İsa'yı sembolize eden çam ağacı süsleniyor ve Noel Ağacı olarak da adlandırılıyor. Çam ağacının ucunda her zaman yıldız koyuluyor ki, bu bilgeleri İsa'nın doğduğu yere götüren yıldızı sembolize ediyor. Çam ağacının altına sevdikleri için bırakılan hediyeler ise bilgelerin İsa'ya getirdikleri hediyeleri sembolize ediyor.*

* Noel çevrenizde nasıl kutlanıyor?

İsa Doğdu! - Gerçekten Doğdu!

Noel sabahını Hristiyanlar kilisede Noel ibadeti yaparak geçiriyorlar (Komünyon). Bu günde inananlar "İsa Doğdu!" selamıyla selamlaşıyorlar, selamı ise "Gerçekten Doğdu!" sözleriyle geri iade ediyorlar. Bu selamla Tanrı'nın Kurtarıcı İsa'nın doğumuyla vücut bulduğuna şahitlik ediliyor.

Tekrar için sorular:

1. Meryem'e Tanrı'nın Oğlunu doğuracağını kim söylemiş?
2. İsa peygamberi doğurduğu için Bakire Meryem nasıl adlandırılıyor?
3. İsa peygamber hangi şehirde doğmuş? Bunun anısına hangi bayram kutlanıyor?
4. Papazlara İsa'nın doğum haberini kim vermiş?
5. Doğudan olan üç bilge İsa'ya ne hediyeler veriyorlar?
6. Noel hangi gün kutlanıyor? Noel'de nasıl selamlaşıyorlar?

3. İSA PEYGAMBER'İN HAYATININ EN ÖNEMLİ OLAYLARI

İsa Peygamber - Halkın Ahlâk Hocası

Bu dünyadaki yaşamı boyunca İsa mütevazı bir hayat sürmüştür. O, ne ün ne de insanlardan övülmeyi istemiştir. Mağarada doğmuş, çocukluğu ise Nezaret şehrinde geçmiştir. Zanaat olarak doğramacıymış. İnsanlara dini ve ahlâk kurallarını öğretiyormuş öyle ki, insanlar onu büyük öğretmen gibi görüyorlarmış ve şöyle diyorlarmış: “İnsanoğlu hiçbir zaman bu Adam gibi konuşmuyordu” (John 7,46). Öğüt/vaaz verme dışında O, öğretisini eserleriyle de tasdiklemiştir. Dünyada derin ahlâki bir hayat yaşamıştır, hiç günahı yokmuş ve insanlara O'nun öğrettiklerinin hayatta uygulanabilir olduğu örneğini vermiştir. Etrafında küçük bir takipçiler grubu varmış ki, bunlar genelde balıkçıymış ve İsa'nın öğrencileri veya havarileri olarak adlandırılıyorlar. İsa'nın söylediği her kelime tarihsel olarak ispatlanmış. O'nun her beyanı bilimsel olarak doğru ve etik olarak temizmiş. Sözleri güçlü ve anlaşılırmış. İnsanlar, cahilinden eğitimlisine kadar O'nu anlamakta zorlanmamışlar. İsa'nın ahlâki beyanları ve eserleri eksiksiz ve öyle olağanüstü doğruymuşlar ki, sadece İsa'nın onları söylediği zamanda değil, her zaman için geçerliymişler.

Dağdaki Vaaz

İsa'ya çok insan geliyormuş çünkü, O'nun Tanrı hakkında söylediklerini duymak istiyorlarmış. Bir keresinde İsa bir dağa çıkmış ve O'nu dinlemeye gelen insanlara hitap etmeye başlamış. O, Tanrı'nın tüm insanları sevdiğini söylüyormuş.

Şöyle diyormuş: “Kendi yakınını sev! diye emredildiğini duydunuz mu? Fakat, ben düşmanlarınızı da sevin diyorum. Sizi kıranlar için de dua edin. Bunu yaparak Tanrı'nın, evlatları, sizin göklerdeki Pederinizin çocukları olduğunuzu gösteriyorsunuz. O, güneşin hem iyiler hem kötüler üzerine doğmasını sağlıyor. O, hem iyilik yapanlara hem kötülük yapanlara yağmur indiriyor. Eğer sadece sizi seven insanları severseniz, Tanrı sizi neden ödüllendirmeli? Ve eğer sadece kendi arkadaşlarınıza iyi davranırsanız, o zaman sizinle diğerleri arasındaki fark nedir? Bu sizi Tanrı'yı tanımayanlarla eşit kılmıyor mu yoksa?”

İsa, şu sözlerle vaazını tamamladı:” Benim sözlerimi dinleyen ve yerine getiren herkes taş üstüne ev inşa etmiş bilge gibidir. Yağmur yağdığında dereler taşı ve yeller eve çarpıp durdu fakat, ev düşmedi çünkü, taş üstüne inşa edilmişti. Fakat, benim sözlerimi

dinleyen ve yerine getirmeyen herkes kum üstüne ev inşa eden deli biri gibidir. Yağmur yağdığında dereler taşı ve yeller eve çarpıp durdu ve ev düştü öyle ki, ondan hiçbir şey kalmadı.”

* Günümüzde de insanlar eğer Tanrı'nın onlardan istediği gibi davranmayı sadece öğrenirler fakat, bunu kendi davranışlarında uygulamazlarsa kum üzerine ev inşa eden deli gibi olacaklardır. Öğrenileni kendi hayatımızda uygulamak gerekir öyle ki, evimiz taş üstüne inşa edilmiş olacaktır.

İsa Çocukları Nimetlendiriyor

İsa vaaz verirken kutsaması için yanına çocuklar getirdiler. Fakat, O'nun öğrencileri yetişkinlere çocuklar getirmelerini yasaklıyordu. İsa bunu gördüğünde kızdı ve dedi ki: "Bırakın çocukları yanıma gelsinler. Engellemeyin çünkü, Kutsal Krallık bu gibi çocuklara aittir. Diyorum ki, Kutsal Krallığı çocukluktan kabul etmeyen herkes onun içine giremez." Ve O çocukları kucağına kabul etti ve elini başlarına koyarak onları kutsadı.

Tanrı İsa - Gerçek Peygamber ve Kutsayıcı

İsa'nın sözleri elçilik bakımından da doğruymuş. O, Tanrı olarak insanlara daha sonralarda gerçekleşmiş olan bir çok şeyi haber vermiş ve önceden söylemiştir. Bazılarının ise halen gerçekleşmesi bekleniyor.

İsa, hastaları iyileştiriyor ve ölüleri diriltiyormuş. O, Tanrı olduğu için denizdeki fırtınayı durdurma gücüne sahipmiş. Dünyada sıradan bir insanın yapamayacağı çok sayıda başka mucizeler de yapmıştır. Bununla gerçekten Tanrı olduğunu göstermiştir.

İsa Hastaları İyileştiriyor

İnsanlar İsa'yı tanıyorlardı. Her nereye gitse, köylere, şehirlere veya yerleşim yerlerine hasta insanlar getiriliyor ve İsa'yı eşyalarına dokunmalarına izin vermesi için yalvarıyorlardı. O'na dokunan herkes iyileşiyormuş.

İsa, Beş Ekmek ve İki Balıkla Beş Bin Kişiyi Doyurdu

İsa'yı her yerde çok sayıda insan takip ediyordu çünkü, insanlar O'nun hastaları iyileştirdiğini duydular ve ne vaaz ettiğini de duymak istiyorlardı. Böylece insanlar O'nun peşinden Celile Denizi yanında ıssız bir yere geldiler.

Artık hava kararıyordu. İsa uzun zaman konuşuyordu ve çok sayıda kişiyi iyileştirdi. Öğrencileri O'na geldi ve dediler ki: "Yer oldukça ıssız ve geç oldu artık. İnsanları bırak köylere gitsinler ve ekmek satın alsınlar."

Fakat İsa cevap verdi: "Gitmelerine gerek yok. Neden siz yemeleri için bir şeyler vermiyorsunuz?" Öğrencileri dedi ki: "Beş ekmek ve iki balık dışında hiçbir şeyimiz yok." İsa olan yemekleri getirmelerini söyledi ve insanlara oturmalarını emretti. Gözlerini göğe doğru kaldırdı, beş ekmeği ve iki balığı ellerine aldı ve kutsadı. Mucize gerçekleşti: balıklar ve ekmekler çoğaldı öyle ki, gelmiş olan tüm insanların doyması için yeteri kadar vardı. Ondandır öğrencileri kalan parçalarla dolu olan on iki tane sepet topladılar.

Tanrı İsa'nın Kim Olduğunu Gösteriyor

İsa, öğrencileri Peter, Yakup ve John ile birlikte yüksek bir dağa tırmandı. Orada O, şekil değiştirdi. Yüzü güneş gibi parlıyordu, eşyaları ise ışık gibi beyaz oldular. Ondandır İsa ile konuşan iki adam belirdi. Bunlar Musa ve İlyas idiler.

O zaman Peter İsa'ya şöyle dedi: "Tanrım, burda olmamız iyidir! Eğer istersen ben üç tane kulube yaparım: bir tane Senin için, bir tane Musa için ve bir tane İlyas için."

Peter'in konuşması devam ederken parlak bir bulut onları gölgelendirdi ve buluttan şöyle diyen bir ses duyuldu: "Bu benim sevgili Oğlumdur. O'nu dinleyin!"

Öğrenciler bunu duyduklarında çok korktular ve yüzükoyun yere düştüler. İsa onlara yaklaştı, dokundu ve şöyle dedi: "Kalkın ve korkmayın!" onlar gözlerini kaldırdılar ve İsa'nın yeniden yalnız olduğunu gördüler.

* İsa'nın şekil değiştirdiği ve gerçekten Tanrı olduğunu gösterdiği bu olayı Ortodoks Kili sesi 19 Ağustos'ta "Preobrajenie" (Dönüşüm) olarak adlandırılan bayramla kutluyor.

Gizli/Son Akşam Yemeği

Musevilerin hamursuz bayramı geldi, insanların Tanrı'nın nasıl İsrailoğullarını Mısır esaretinden çıkardığını anımsadıkları zaman. Bu, oğu Yahudinin Kudü'se gittiği dönemdi. İsa da havarileriyle hamursuz bayramı kutlamak için Kudü'se geldi.

Hamursuz bayram akşam üzeri bayram yemeğiyle başlıyordu ve bundan dolayı İsa'nın öğrencileri O'na bu akşam yemeğini nerede hazırlamalarını istediğini sordular. İsa öğrencilerinden ikisine dedi ki: “ Şehre gidin. Orada, su dolu sürahi taşıyan bir adam size rastlayacak. Onun peşinden gidin ve evine girdiğinizde size artık hazırlanmış olan büyük bir oda gösterecektir. İşte orada akşam yemeğini hazırlayacaksınız. “Öğrenciler şehre gidip İsa'nın onlara dediği gibi her şeyi bulup akşam yemeğini hazırlamaya başlamışlar.

Son Akşam Yemeğinde İsa ve On İki Havarisi

İsa o geceyi öğrencileriyle geçirdi. O, dünyayı bırakıp göklerdeki Babasına geri dönme zamanının geldiğini biliyordu. Akşam yemeğinden önce İsa öğrencilerinin ayaklarını yıkamış. Bununla sadece onlara karşı beslediği sevgiyi değil, tevazu örneği de vermiş yani, diğer insanlara hizmet edilirse küçük düşürülmüş hissetmek gerekmez.

İsa, bu akşam yemeğinde Kutsal Gizli Cemaati de kurmuş ve bundan dolayı buna Gizli Akşam Yemeği de denir. Akşam yemeğinde İsa ekmek almış ve Musevi geleneklerine göre kutsamış. Şöyle diyerek kırmış ve öğrencilerine vermiş: “Alın ve yiyin bu benim vücudumdur.” Ondan sonra şarap dolu bardağı da almış, teşekkür etmiş ve şöyle diyerek öğrencilerine içmeleri için vermiş: “Ondan hepiniz için çünkü, o benim kanımdır, Yeni Ahit'in kanı, sizin için ve çoğunuzun günahlarının affı için dökülecek olan kandır!” Akşam yemeğinde İsa, havarilerine onlardan birinin O'nu ele vereceğini söylemiş (Bu havari Yahuda imiş, İsa'yı 30 gümüş akçe için ele vermiş).

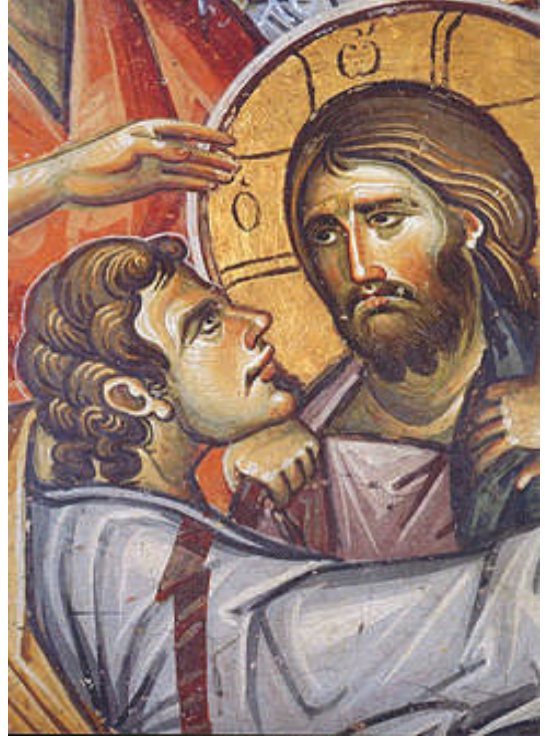
** Yeni zamanların başlangıcını açıklayan olay böyle tasvir edilmiştir. İsa'nın söylediği sözler Kutsal Cemaatin anıldığı her komünyonda söylenir.*

* İsa'nın Kutsal Gizli Cemaati kurduğu bu olayın anısına Büyük Perşembe bayramı kutlanır.

Yahuda'nın İhaneti

İsa Zeytin Dağı'nda halen dua ederken Yahuda geldi ve onunla çok sayıda kılıçlı ve sopalı insan vardı. Yahuda öncesinde onlara demiş ki, İsa'ya sarılacak ve bu onlar için onu yakalama işareti olacaktır. Yahuda hemen İsa'ya geldi ve şöyle diyerek sarıldı: "Sevin Öğretmenim!" Aynı anda kalabalık İsa'yı yakalayiverdi ve ellerini bağladı. Öğrencilerinden biri kılıcını çıkardı ve hizmetkarlardan birinin kulağını kesti. İsa dedi ki: "Yoksa ben haydut muyum da beni yakalamaya kılıçlarla ve sopalarla gelmeliydiniz? Her gün vaaz vererek sizinle tapınıyordum ve beni o zaman yakalamadınız." Ve İsa hizmetkarın kulağını iyileştirdi.

O zaman tüm öğrenciler İsa'yı bıraktı ve korkudan kaçtılar.

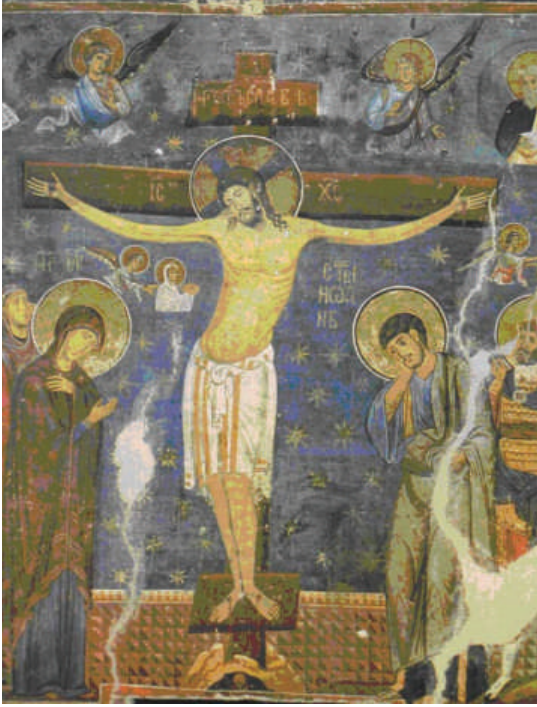
Tekrar için sorular:

1. İsa peygamber dünyada nasıl bir hayat yaşamış?
2. İsa peygamber öğretisini neyle ispatlamıştır?
3. İnsanlar İsa'nın anlattıklarını anlıyorlar mı?
4. İsa, Dağdaki Vaazda insanlara ne öğüt veriyormuş?
5. İsa çocukları seviyor muymuş?
6. İsa nasıl mucizeler yapıyormuş?
7. Hangi olayın anısına Dönüşüm (Preobrajenie) bayramı kutlanır?
8. Son Akşam Yemeği'nde neler olmuş?
9. Havarilerden hangisi İsa'yı ele vermiş?
10. İsa tutuklandığında öğrenciler ne yapmış?

4. İSA'NIN ÖLÜMÜ VE DİRİLİŞİ

İsa'nın Çilesi ve Ölümü

Askerler İsa'yı yakalamışlar ve Roma valisi Pontius Pilatus'un önüne getirmişler. Pilatus'un İsa'ya karşı hiçbir suçlaması yokmuş ve O'nu serbest bırakabilirmiş fakat, Musevi rahiplerin onu

İsa'nın Çarmıha Gerilmesi

öldürmek istediklerini bildiği için ve eğer onu serbest bırakırsa artık sözünün geçmeyeceği korkusundan çarmıha germe cezasını verme kararı almış. Çarmıha germe cezası o dönemde en zalim ve en utanç verici cezaymış. O dönemde böyle bir ölümle sadece en büyük haydutlar cezalandırılıyordu. İsa'ya askerler tarafından edilen işkence korkunçmuş. Kafasına dikenli taç koymuşlar ve sürekli vücudunu kamçılar. Askerler ona işkence ettikleri sürece İsa onlar için de şöyle diyerek dua etmiş: "Tanrım onları affet çünkü ne yaptıklarını bilmiyorlar." Ondan sonra İsa çarmıha gerildiği tepeye kadar (Golgota) çarmıhı kendisi sırtında taşımış ve germişler. İsa iki haydut arasında gerilmiştir ve İsa'nın çarmıhının yazı tahtası üstünde Roma kanununa göre ölüm cezasına çarptırılma nedeninin yazılmış olduğu yere şöyle bir başlık yazmışlar: "Nazaretli İsa, Yahuda Kralı."

Meryem Ana – O'nun annesi, havari John – İsa'nın sevgili öğrencisi ve aziz kadınlar İsa'nın

tüm çilelerinde ve çarmıha gerilmesinde ordaymışlar. İsa şu sözleri söyledikten sonra çarmıhta ölmüş: "Tanrım Kendimi, ruhumu Senin ellerine teslim ediyorum!"

** İsa'nın çarmıha gerildiği gün kilisede Büyük Cuma olarak anılır ve bu Ortodoks Hristiyanlar için yılın en önemli günüdür çünkü, bu günde İsa'nın çektiği işkenceleri ve acıları ve onun ölümünü hatırlıyorlar.*

** İsa neden işkence çekti ve neden öldü? O kimseye bir kötülük yapmadı ama yine de en büyük suçlu gibi ceza aldı, işkence çekti ve öldü. İsa, günahsız olduğu halde insanların günahlarından dolayı işkence çekmeyi ve ölmeyi kabul etti. İsa'nın kutsal haçı kutsal kurbandır ki, Tanrı'nın Oğlu Kendini ona kurban gibi götürdü ve buradan hareketle Hristiyanlıkta haca karşı büyük saygı gösterilir.*

Mesih'in Ağıtı Eseri – "Aya Panteleymon" – Nerez manastırından bir fresk

İsa'nın Dirilişi

İsa öldükten sonra arkadaşları onu mezara koydular. İsa'nın mezarı kimsenin cesedi çalmaması için Roma askerleri tarafından korunuyordu. Cumartesinin bitiminden yani, ölümünden üç gün sonra İsa, ilahi gücüyle ölüler arasından dirildi. Onun cesedi dönüşmüş ve O mezarın kapalı olduğu taşı yerinden oynatmadan mezardan çıkmış. Ertesi gün, Pazar günü erkenden, aralarında Maria Magdalena'nın da olduğu birkaç kadın Musevi geleneklerine göre İsa'nın cesedini yağlamak için gelmişler. Fakat, mezarda İsa'nın cesedini bulamamışlar. Tanrı'nın bir meleği belirivermiş ve İsa'nın dirildiğine dair mutlu haberi vermiş. Kadınlar mutlu bir şekilde koşup havarilere mutlu haberi iletmışler.

* İsa'nın dirilişi hakkında İncil'den şu metinler okunabilir: Mm. 28,1-15; Mk. 16, 1-11; Lk. 24, 1-12; Jn. 20, 1-18.

İsa'nın Dirilişinin Hristiyanlar İçin Anlamı

Kendi mucizevi dirilişiyle Tanrı İsa ölümü yenmiş ve insanlara da sonsuz hayata doğru yol açmış. Hristiyanlığın amacı ve ümidi de budur. Bunun için İsa'nın dirilişi Hristiyanlık dininin ve öğretisinin temelidir veya aziz havari Paul'un dediği gibi: "Eğer İsa dirilmeseydi, dinimiz boş olurdu."

Melek, İsa'nın Dirilişini İlan Ediyor

İsa'nın Dirilişi Nasıl Kutlanıyor – Paskalya Bayramı?

Diriliş kutlamalarının ışığında Tanrı'nın insana ve dünyaya karşı olan tüm sevgisi ortaya çıkıyor. Makedoncada Paskalya bayramı “Veligden” olarak adlandırılır ve büyük gün, büyük bir olayın günü, Tanrı İsa'nın ölümler arasından dirildiği ve ölümüyle ölümü yendiği gün anlamına gelir.

Paskalyadan önce Paskalya orucu vardır ve bu süre zarfında öz kontrol yoluyla, bedensel tatminlerden ve ağır ve yağlı gıdalardan uzak durma yoluyla Paskalya'yı karşılamaya ve Kutsal Cemaat'i kabul etmeye hazırlanılıyor. Hristiyanlar için kendi dinleri, İsa'nın onlara karşı olan sevgisinin cevabıdır.

Paskalya Adetleri

Paskalya adetlerinde ve inanışlarında kırmızı Paskalya yumurtalarının da büyük önemi vardır. Tüm halklarda yumurta hayat kaynağını ifade ediyor. Paskalya yumurtaları kırmızıya boyanıyor çünkü, o rengin İsa'nın kanını sembolize ettiği düşünülüyor. Kırmızı Paskalya yumurtasını “İsa Dirildi” selamıyla birlikte ilk kez Maria Magdalena kullanmış ki, o İsa'nın mezardan dirildiğini ilk öğrenen ve İsa'nın dirilişini havarilere bildiren ilk kadınmış. Daha sonra Roma'ya gidip orada da Hristiyanlığı yaydığına Roma İmparatoru Timberius'a kırmızı yumurta vermiş ve “İsa Dirildi” sözüyle selamlamış. Onun bu örneğini takip ederek Hristiyanlar da Paskalyada aynı selamı kullanıyorlar “İsa Dirildi!” ve bu selama cevap olarak “Gerçekten Dirildi!” sözü kullanılır.

* Çevrende Paskalya bayramının nasıl kut-

landığını anlat.

Tekrarlamak için sorular:

1. Tanrı İsa'yı kim mahkum etmiş?
2. Tanrı İsa haksız yere nasıl bir cezaya çarptırılmış?
3. Hangi bayramda Ortodoks Hristiyanlar İsa'nın çilesini ve göğe çıkışını anımsıyorlar?
4. İsa'nın mezarını kim koruyormuş?
5. İsa'nın ölümünden üç gün sonra ne olmuş?
6. Paskalya bayramında ne kutlanıyor?
7. Paskalya bayramı için nasıl hazırlık yapılıyor?
8. Neden Paskalya için yumurtalar kırmızıya boyanır?
9. Paskalyada Hristiyanlar nasıl selamlaşır?

5. KİLİSE, İSA'NIN ESERİNİ DEVAM ETTİRİYOR

İsa'nın Göğe Yükselişi

İsa, dirilişinden sonra birkaç defa öğrencilerine görünmüş. Dirilişinden kırk gün geçtikten sonra havarileri Kudüs'teki bir hanede toplanmışlar. Tanrı İsa karşılına çıkmış ve Eski Ahit'te söylenenlerin gerçekleştiğini öğütlemiş: İsa işkence çekmiş, ölmüş ve ondan üç gün sonra dirilmiş. Ondan sonra demiş ki: "Siz buna şahitsiniz. Tüm dünyayı gezin ve tüm insanlara İncil'i (İsa'nın öğretisini) anlatın/yayın. İnanan ve vaftiz edilen herkes kurtulmuş olacaktır!" Ondan sonra Kurtarıcı İsa onlara çok yakında Kutsal Ruhu göndereceğini vaad etmiş.

İsa bunları söyledi ve ondan sonra havarileriyle birlikte Zeytin Dağı'na gitti. Ellerini kaldırdı ve onları kutsadı. Öğrencilerini kutsarken O, göğe doğru yükselmeye başlamış. Havariler göğe yükselişini seyrediyormuş ta ki, bir bulut O'nu gözlerinin önünden saklayıncaya kadar.

Böylece, tanrı ve Hristiyanların Kurtarıcısı İsa, kendi insan vücuduyla göğe yükselmiş ve Peder Tanrı'nın sağ tarafına oturmuş. Onun insancıl ruhu ve vücudu O'nun tanrısallığından ayrı tutulamayan ünün aynısını almışlardır. Kendi tanrısallığıyla ise, O her zaman gökte ve her yerde var olacaktır.

* Ortodoks kilisesi İsa'nın göğe yükseliş gününü Paskalya'dan kırk gün sonra kutluyor. Bu bayram kilisede Kurtuluş Günü olarak da bilinmektedir.

İsa'nın Kilisesinin Kuruluşu

İsa'nın Göğe Yükselişinden sonra altı gün veya dirilişinden sonra elli gün geçmiş. Muşevilerde Ellisi büyük bir bayrammış. Kudüs'te bu bayramı kutlamak için farklı ülkelerden çok sayıda insan toplanmıştır. Tüm havariler, Meryem Ana ile birlikte ve İsa'nın diğer öğrencileriyle ve çok sayıda inananla Kudüs'teki bir hanede dua etmek için toplanmışlar. Aniden gökten güçlü bir rüzgarı anımsatan bir gürültü duyulmuş ve evin tamamını doldurmuş. Ondan sonra onlar herkesin üstünde duran ateşten diller görmüşler. Hepsi Kutsal Ruh ile dolmuşlar ve Kutsal Ruh'un onları kutsamış olduğu güce göre başka dillerde konuşmaya başlamışlar.

O gürültüyü duyduklarında tüm şehirden çok sayıda insan birlikte toplanmış. Hepsi büyülenmiş çünkü, herkes havarileri kendi dilinde konuşurken duyuyormuş. Onlar şaşırılmışlar ve birbirlerine soruyorlarmış: "Bu ne demek?"

O zaman havari Peter kalkmış ve demiş ki: “Bugün Tanrı'nın vaadi yerine geldi! İsa yaşıyor; O ölümler arasından dirildi. O, Kutsal Ruhunu gönderdi. O Ruh öyle konuşma gücü veriyor ki, siz hepiniz bizi anlayabilirsiniz. Pişman olun ve İsa adına istavroz çıkarın ki günahlarınız af olsun ve Kutsal Ruh kabul etmiş olasınız.”

Bu mucizevi olayda hazır bulunan insanların çoğu İsa hakkında daha fazla şey duymak istiyormuş. Onlar istavroz çıkardı ve büyük bir aile gibi birlikte yaşamaya başladılar. Hepsisi havarilerin öğretilerine sadıktı, birbirlerine, duaya ve Tanrı'nın lütfuna adanmışlardı.

Kutsal Ruhun yeryüzüne iniş gününden itibaren Hristiyanlık Tanrı'nın yardımıyla hızlı yayılmaya başlamış. Kutsal Ruh'un emriyle havariler cesaretle Filistin dışında dünyanın farklı taraflarına Tanrı'nın Oğlu İsa'yı anlatmak için hareket etmişler. Tanrı bu anlamda onlara büyük ve çok sayıda mucizeyle yardım etmiştir. Çok sayıda insan istavroz çıkarmış ve Hristiyan olmuş. Roma İmparatorluğu'nun genelinde Hristiyan birlikler kurulmaya başlanmış. Bunlar ilk Hristiyanlar olmuş, onların birlikleri ise ilk Hristiyan kiliseleriymiş. Kutsal sırların yürütülmesi ve Hristiyanlığın yayılması için havariler atama yoluyla Hristiyan kiliselerinde episkoposlar, rahipler ve diyakozlar koymuştur.

* Havarilere ateşli diller şeklinde açıkça verilmiş olan Kutsal Ruh'un lütfunun, günümüzde Aziz Ortodoks Kilisesinde görünmez bir şekilde verildiği düşünülüyor: kutsal sırlar yoluyla. İsa'nın havarilerinin takipçileri olan episkoposlar ve rahipler bu lütfu inananlara teslim ediyorlar.

* Kutsal Ruh'un havarilerin üzerine inmesini Ortodoks Hristiyanlar İsevi kilisenin doğum günü olarak kutluyorlar. Bu bayram Paskayla'dan sonraki ellinci günde kutlanıyor ki, buradan hareketle Ellisi olarak da adlandırılıyor. Aynı zamanda Kutsal Üçlü olarak da adlandırılır çünkü, o günde Aziz Üçlü'nün kutsal etkisi keşfedilmiş ve insanlar tek Tanrı'nın üç kişiliğine tapınmayı ve onları kutlamayı öğrenmişler: Peder, Oğul ve Kutsal Ruh. Bu bayramda tapınak ve evler yeşillikle süslenir, ayın sırasında ise Tanrı'ya karşı du-

yulan mutluluğu ve teşekkürü ifade etmek için ellerinde çiçekle durulur çünkü, O kendi Kutsal Ruhunu ile insanı yenilemiş ve vaftiz yoluyla yeni hayat için ruhsal olarak doğurmuş.

Tekrarlamak için sorular:

1. Öğrenciler İsa'yı dirilişinden sonra görmüşler mi?
2. İsa'nın dirilişinden kırk gün sonra ne olmuş?
3. İsa göğe yükselmeden önce havarilerine ne emretmiş?
4. Kurtuluş Günü bayramı neden kutlanıyor?
5. İsa'nın dirilişinden sonraki ellinci günde ne olmuş?
6. Kutsal Ruh Ellisinde havarilere nasıl bir hediye lütfetmiştir?
7. Günümüzde kilisede Kutsal Ruh'un lütfu nasıl teslim ediliyor?
8. Kilisenin doğum günü olarak hangi bayram kutlanır?

6. ORTODOKS HRİSTİYANLIK ÖĞRETİSİNİN TEMEL KAVRAMLARI

Dinin Sembolü

Ortodoks Hristiyanlık dinin takipçileri neye ve neden inandıklarını ve dinlerini doğru uygulamayı bilmelidirler. Sadece bu şekilde gerçek dini diğer inanışlardan ayırt edebileceklerdir. O zaman dinin hayati anlamını kavrayabilir ve dinin yapılanların değerlendirilmesinde en iyi ölçü olduğunu anlayabilirler; insanların dini nasılsa davranışları da öyle olacak. İyi davranışlar aşkın ifadesidir, aşk ise Hristiyanlığın temelidir.

Ortodoks dinin dayanağı olan temel gerçekler Hristiyanlığın ilk yüzyılında şekillendirilen *Dinin Sembolü*'nde kısaca ele alınmıştır. Ortodoks dinini kabul etmek isteyen herkes vaftizlenmesi sırasında Dinin sembolünü zorunlu olarak kabul etmelidir. İnananlar bunu kilisede dini ayin sırasında açıkça yerine getiriyorlar.

* *“Dinin sembolünü” din bilgisi öğretmeninizle birlikte okuyun.*

DİNİN SEMBOLÜ

Bir Tanrı Peder, Yüce, göğü ve yeri ve görünen ve görünmeyen her şeyi Yaratan'a inanılır;

Ve bir Tanrı İsa'ya, Tanrı'nın Oğlu, Biricik doğan, Peder'den tüm yüzyıllardan önce doğan; Işığın Işığı, gerçek Tanrı'dan gerçek Tanrı, doğan, yaratılmayan, Peder'in tek varlığı, her şey onun yoluyla olmuş;

Hristiyanlar için ve onların kurtuluşu için gökten indi ve Kutsal Ruh ve Bakire Meryem'den üredi ve insan oldu;

Ve Pontius Pilatus döneminde Hristiyanlar için çarmıha gerildi ve acı çekti ve gömüldü;

Ve üçüncü gün Kitaba göre dirildi;

Ve göğe yükseldi ve Peder'in sağında oturuyor;

Ve yine gelecek, sağları ve ölüleri yargılamak için ve O'nun krallığının sonu olmayacak;

Ve Kutsal Ruh'ta, tanrı, hayat yaratan, Peder'den çıkan, ona tapındıkları ve peder ile Oğlu birlikte kutladıkları ve elçiler aracılığıyla konuşan;

Bir kutsal, birleştirici ve havari kilisesinde;

Günahların affedilmesi için bir vaftiz emreden;

Ölülerin dirilişini bekleyen;

Ve gelecek hayatın yaşamını. Amin.

* *“Dinin Sembolü” nün anlamını hemen anlayamazsın. Anlayamadıkların zamanla ve din dersleri boyunca daha anlaşılır olacak.*

Haç, Hristiyanların en belirgin sembolüdür. O kilisedeki en kutsal nesnelere biridir. Tanrı İsa çarmıha (haca) gerilmişti ve Kurtarıcı İsa'ya karşı sevginin ifadesi olarak kutsal haca saygı gösterilir.

Vaftiz

Eğer biri ortodoks Hristiyan olmak isterse öncelikle kutsal sır olan Vaftizi kabul etmelidir. Hristiyan Kilisesi kutsal sır olan vaftizi herkes için oluşturmuştur. Vaftiz yoluyla İsevi Kilisenin üyesi olunur ve o zaman yeni vaftizlenenin ruhu tüm günahlardan arınır. Vaftizle Tanrı'nın evladı olduğuna inanılır. Bu kutsal sırrı İsa oluşturmuştur ki, O Ürdün nehrinde vaftizlenerek onun nasıl takip edilmesi gerektiğine dair örnek vermiş. Kutsal sır vaftiz, öyle kutsal bir olay olarak görülür ki, Tanrı İsa'ya inananlar vücudu üç defa suya batırıp Kutsal Üçlü'yü anarak Tanrı adına vaftizleniyor: Peder, Oğul ve Kutsal Ruh.

Vaftiz ruhsal doğuş olarak da adlandırılır çünkü, insan nasıl bir kez doğuyorsa bu kutsal sır da Hristiyana hayatında bir kez uygulanır – havari Paul'un dediği gibi: "Bir Tanrı, bir din, bir vaftiz" (Efes. 4,4).

Oruç

Oruç, Ortodoks Hristiyanlığın temel belirtilerinden biridir. Bu, hayvansal gıdalardan uzak durmaktır (et, yumurta, süt ve süt ürünleri). Orucun fiziksel tarafı böyledir fakat, onun ruhsal kısmı da vardır: kötü düşüncelerden, isteklerden ve davranışlardan uzak durmak; duaları çoğaltmak ve iyi işler yapmak. Orucun amacı vücudu arındırmak ve iyi niyeti güçlendirmektir. Oruç Tanrı'nın, Meryem Ana'nın veya azizlerin şerefine oluşturulmuştur.

Dua

Dua, insanın Tanrı ile konuşmasıdır. Tanrı'ya her yerde dua edilebilir; hem evde hem kilisede hem yolda çünkü, tanrı her yerdedir. Her Hristiyan her gün dua etmelidir, sabah, akşam, yemekten önce ve sonra, okumaya veya çalışmaya başlamadan önce ve sonra... Bu dua ev duası veya şahsi dua olarak adlandırılır. Fakat, kiliseye gidildiğinde herkes birlikte dua ediyor (toplu), bunun için bu dua toplu dua veya kilise duası olarak da adlandırılır.

* Hristiyanlar nasıl dua edeceklerini Tanrı İsa'dan "Tanrımız" dediğinde öğrenmişler. Bunun için bu dua Tanrı duası olarak adlandırılıyor.

Tanrı İsa Hristiyanlara şöyle öğretmiş:

"Tanrı senin göklerdeki Peder'indir. O sana ne gerektiğini biliyor, O'ndan istemeden önce bile. Öyle ki, dua ederken çok fazla konuşmak gerekmez sadece şöyle dua edilebilir:

**Göklerde olan Tanrımız,
Senin adın ışıldasın.
Senin krallığın gelsin, Senin dileğin olsun,
Göklerde olduğu gibi yerde de.
Bizim kurumuş ekmeğimizi bize bugün ver;
ve borçlarımızı affet,
bizim de alacaklarımızı affettiğimiz gibi;
bizi nefse teslim etme,
fakat kurnazdan ayır.**

Tapınak

Tapınak, Hristiyanların ortak dua veya ibadet için toplandıkları yerdir. O "Tanrı'nın Evi"dir- duaya adanmış bir ev ki, içinde ibadetler gerçekleşir. Onun içinde Tanrı'nın lütfu vardır ki, bu Hristiyanlara rahipler tarafından ayinler sırasında dağıtılıyor. Tapınak aynı zamanda "yeryüzündeki gök" olarak da adlandırılır çünkü, onun içinde sürekli olarak gök Tanrı yer alır. Tapınağın tavanı genelde yarım küre şeklinde yapılmıştır, bir veya daha fazla kubbeli olup göğü ifade ediyor. Kubbenin tepesinde Kilise başının anısına – Tanrı İsa haç vardır. Tapınak yakınlarında genelde çan kulesi de inşa edilmiştir. Kuledeki çan inananları duaya – ibadete çağırmaq için yarıyor. Tapınağın kendisi içerden üç bölüme ayrılmıştır: sundurma, tapınağın orta kısmı ve büyük kapı (oltar), rahiplerin ibadetler arasında en aziz işler gerçekleştirdikleri ve tapınakta en aziz yer olan Kutsal Taht'ın bulunduğu yerdir. Oltar, tapınağın orta kısmından birkaç sıra ikondan oluşan ikonostazla ve üç kapıyla ayrılmıştır. İkonostazın orta kapısı kral kapıları olarak adlandırılır ve Tanrı İsa'ya adanmıştır – görkemli Kralı ve bunlarda rahipler dışında hiç

Toplu Tapınak "Az. Kliment Ohridski", Üsküp

kimsenin geçmesine izin verilmez. Oltardaki iki yan kapı: sol taraftaki kurbana, sağ taraftaki ise diyakoza götürür.

Kilise

“Kilise” kelimesinin kökeni herhangi bir yapıyla değil, inananların kendisiyle bağlantılıdır. “Kilise” kelimesi (eski Yunancada: εκκλησία, İncil’de yazılmış olduğu gibi) “çağrılanların toplanması” anlamına geliyor. Buradan hareketle kilise için inananların Tanrı’ya dua etmek ve onu kutlamak için bir yerde toplanmaları olduğu söylenir. Bunun için kilise “İsa’nın bedeni” olarak da adlandırılır ki, başı İsa’nın kendisidir.

Rahipler

Rahipler, tanrı tarafından kutsal ibadetleri ve kutsal sırları gerçekleştirmek için atanan kişilerdir. Rahipler erkektir. Onlar tanrısal sırların yürütülmesi ve insanlara öğretilmesi konusunda ibadetle doludurlar. Rahipler, iyi ve tanrının sevdiği davranışları yapma konusunda inananlara örnek teşkil etmelidirler. Rahiplikte üç derece vardır: diyakoz, rahip veya kilise yönetim kurulu üyesi ve piskopos.

Manastır ve Keşişlik

Keşişlik, duaya ve ruhsal huzura adanmış bir yaşam biçimidir. Keşişler evlenmez ve dünya hayatından uzaklaşırlar. Onlar manastırlarda yaşıyorlar ve sürekli kendi kurtuluşları ve dünyadaki insanların kurtuluşu için Tanrı’ya dua ediyorlar. Manastır, keşişlerin oruç, dua, tam bilgelik, uygulama ve yoksunluk içinde yaşadıkları bir yerdir.

İkonlar, Freskler, Oymalar ve Mozaikler

Tapınaktaki ikonostazda veya duvarlarda olduğu gibi birçok Hristiyan ailenin evinin belli yerlerinde ikonlar vardır ve önlerinde durup dua ediliyor. İkon, Tanrı İsa’nın, Meryem Ana’nın, meleklerin veya azizlerin yüzlerinin çizilmiş olduğu resimlere denir. İkonlar genelde odun bir tahta üzerine doğal toprak renkleriyle çizilir. Makedonya’daki özellikle de Ohri’deki ikon koleksiyonu dünyanın en değerlilerindedir. Sina ve Moskova’daki ikon koleksiyonundan sonra gelen, Ortodoks dünyasında değer bakımından üçüncü sırada yer alan koleksiyondur.

Tahta parçası dışında ikonlar tapınakların duvarlarına da çizilmiş olabilir. Bu resimlendirmeye fresk denir. Makedonya en iyi korunmuş Bizans freskleri olan ülkeler arasında yer alıyor; esas olarak XI ve XVI yy’lar arasında. Binlerce metre karelik freskler korunmuştur ki, bunların önemli bir kısmı iyi durumdadır ve Makedonya resim okulunun şah eserlerini teşkil ediyorlar.

“Pelagonistik Aziz Meryem Ana” ikonu

Makedonya'nın zengin kilise mirasında oyma da asırlık bir gelenek olan önemli bir sanat dalı olarak özel yer alır. Ülkemizde korunmuş en eski oyma eserler XIV.yy'a aittir ve Debre'deki Aziz Yovan Bigorski, Aziz Gavril Lesnovski manastırında ve Üsküp'teki Aziz Spas kilisesinde bulunmaktadır.

Mozaik ise doğal taşların farklı süslere veya resimlere dizilişini ifade eder. Bu taşlar daha kurumamış sıvaya batırılır. Makedonya'daki kiliselerin ve manastırların çoğunu dini içerikli mozaikler süslemektedir.

Oyma ikonostaz - Bigorski Manastırı

Tekrar için sorular:

1. Ortodoks Hristiyan kilisesinin temel gerçekleri nerede yatar?
2. Dua ne ifade ediyor?
3. Ortodokslar birlikte dua etmek için nereye gidiyorlar?
4. Tanrı'nın duasını kim ve hangi amaçla söylemiş?
5. Hristiyanlığın sembolü nedir?
6. Ortodoks Hristiyan nasıl olunur?
7. Ortodoks dini için oruç ne ifade ediyor?
8. Tapınak nedir, kilise nedir?
9. Hangi kişilere rahip/din görevlisi diyoruz?
10. Kimlere keşiş diyoruz?
11. Keşişler nerede yaşıyor?
12. İkon nedir?
13. Freskler neye çizilir?
14. Makedonya'da korunmuş en eski oymalar nerededir?
15. Mozaik nasıl yapılır?

7. MAKEDONYA'DA HRİSTİYANLIK

Havari Paul'un Makedonya'daki Vaazı

Makedonya'nın Hristiyanlaşması: Kutsal Havari Paul

Makedonya, Avrupada Hristiyanlığı kabul eden ilk ülkedir. Bu tahminen İsa'nın dirilişinden yirmi beş yıl sonra olmuş. 51'nci yılda kutsal havari Paul Makedonya'yı ziyaret etmiş ve Hristiyanlığı önce Makedonya'da sonra Avrupadaki diğer halklara yaymaya başlamış. Yeni Ahit kitabında: *Kutsal Havarilerin Eserleri*'nde kutsal havari Paul'un Makedonya'yı kendi ikinci misyonerlik yolculuğunda ziyaret ettiği yazılmış. O rüyada değil gerçekte ona şu sözleri söyleyen Makedonyalı bir adam görmüş: "Makedonya'ya geç ve bize yardım et!" (Eser 16, 8-10). O dönemde Roma hakimiyeti altında olan Makedonya'da havari Paul öncelikli olarak Filipos şehrini ziyaret et-

miş. O burada vaaz vermiş ve çok sayıda Makedonu vaftiz etmiştir. Filipos'daki Kiliseyi kurmuş ve bu Avrupa kıtasında ilk kilisedir. Havari Paul Makedonya'da Hristiyanlığı Napoli, Anfioli, Selanik ve Berea şehirlerinde de yaymıştır. Fakat, havari Paul Makedonya'dan gittikten sonra bile kendi evlatları gibi hissettiği Makedon Hristiyanlarla ilgilenmeyi kesmemiş. O Makedonları o kadar sevmiş ki, üç mektup yazmış: Birinci ve İkinci mektup Selaniklilere ve Filiposlulara Mektup.

Havari Paul, Filiposlulara yazdığında birinci Makedon kilisesinden "benim sevincim ve tacım" diye bahsetmiş (Filip. 4,1), Makedonlara ise şöyle diyor ve öneriyor: "hepinizi İsa'nın aşkıyla ne kadar çok sevdiğime Tanrı şahittir... Sadece İseviliğe sadık olarak yaşayın ve eğer gelirim ve sizi görürsem veya yoksam, sizin için bir ruhta durduğunuzu duyayım çünkü, her şey tek ruhlu İsevilik dini için" (Filip. 1,8,27).

Filipos Şehri, kutsal havari Paul'un Makedonya'da ve Avrupada kurduğu ilk kilise

Makedonyalı Lidya - Havari Paul Tarfından Avrupa'da Vaftiz Edilen İlk Hristiyan Kadın

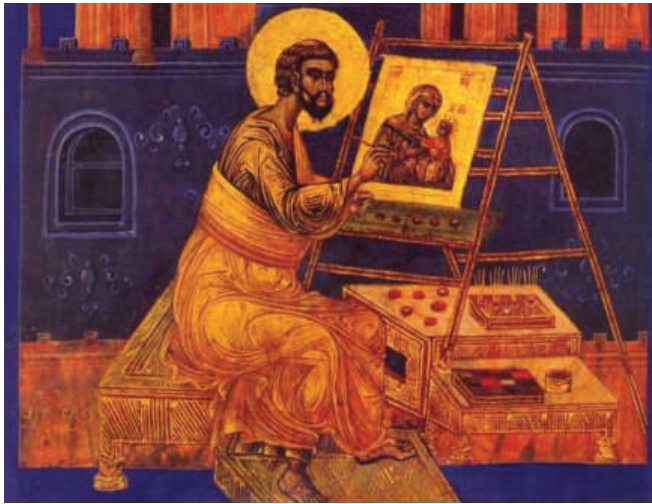
Aya Lidya - İstavroz çıkaran ilk Avrupalı kadın

Kutsal havari Paul, İseviliği Filipos'ta vaaz ettiğinde ailesiyle birlikte ilk istavroz çıkaran Lidya'yı görmüştü. O'nun kökeni Thyatira (Küçük Asya) şehrindeydi. Filipos'ta yaşıyor ve çok zengin fakat, mütevazı ve tanrı korkusu olan bir kadındı. Havari Paul arkadaşları Silas, Timothy ve Luke ile birlikte Makedonya'ya geldiklerinde dindar Lidya'nın evinde kalmışlar. Kutsal havari Paul Lidya'nın evinde Filipos'ta vaftiz edilmiş Hristiyanlarla karşılaşmış ve rahipler ve piskoposlar atandıktan sonra, yeni kurulan kiliseyi güvenli ellere bırakarak şehri terk etmiş. Böylece, Lidya'nın ailesi Makedonya'da ve Avrupada ilk Hristiyan kilisesi olmuştur. Onun hanesi ise Makedonya topraklarının ilk tapınağı olmuştur.

** Lidya, güçlü inancıyla kadının eş ve ana olarak Hristiyanlıkta çok önemli olduğunu göstermiş ve onun örneğinden günümüzdeki Makedon analar da çocuklarında ilk olarak Tanrı sevgisini aşıyorlar.*

Kutsal Havari ve İsevi Luke

Tahminlere göre kutsal havari ve İsevi Luke Filipos'lu Makedonmuş. Yüksek tahsilli bir kişiydi, mesleği doktorluk ve kutsal havari Paul ile daha eğitim yıllarından itibaren tanışmıştı. Tanrı İsa'nın dünyadaki eseri sırasında Aziz Luke Kudüs'e gelmiş ve orada Kurtarıcıyla yüzyüze görüşmüş, O'nun kurtarıcı ilmini duymuş ve O'nun mucizevi eserlerine şahit olmuş. Tanrı'ya inandıktan sonra havariler arasında yer almış ve vaaz için gönderilmişti. Havari Paul, ikinci misyonerlik yolculuğu sırasında yanında eşlik etmesi için Luke'yı da almıştı. Filipos'a geldiklerinde havari Paul Luke'yı burada yeni kurulan kiliseyle ilgilenmesi için bırakmış ve Filipos'taki kilisede Makedonya'daki ilk piskopos olmuştu. O, Aziz Meriem Ana'nın üç defa ikonunu yapmış, kutsal havariler Peter ve Paul'un ikonlarını yapmış ve bunun için Hristiyanlık ikonlarının kurucusu olarak görülme-

Kutsal Havari ve İsevi Luke

tedir. Onun tarafından yazılmış iki kutsal kitap da vardır: *Luke'ya Göre Kutsal İsevilik* ve *Kutsal Havarilerin Eserleri*.

* *Din dersi öğretmenin yardımıyla havari Luke'nin şu eserinden bazı bölümleri okuyun: Kutsal Havarilerin Eserleri. Havarilerin İseviligi yaymaları sırasında nasıl mutlu ve sorumlu olduklarını görün.*

Başka Makedon Azizler

Az. Erazmo Ohridski, Az. Prohor Pçinski, Az. Gavril Lesnovski, Az. Yoakim Osogovski, Az. Nektariy Bitolski, Az. Gorgi Kratovski, Az. Zlata Meglenska ve kendi yaşamları ve inançları ile İsa'nın ilmine Makedon halkı önünde şahitlik eden diğer Makedonyalı azizler. Onlar günümüzde de hatırlanır. Onların dini davranışları, Tanrı korkularından Hristiyanlar örnek alıyorlar ve onları Tanrı önünde temsil etmeleri için dua ediyorlar.

Tekrar için sorular:

1. Avrupada Hristiyanlığı ilk olarak kabul etmiş olan ülke hangisidir?
2. İsa'nın havarilerinden hangisi Makedonya'yı ziyaret etmiş?
3. Makedonya'daki Hristiyanlığın yayılması hangi yılda olmuş?
4. Kutsal havari Paul Makedonya'ya gelmeden önce ne görmüş?
5. Kutsal havari Paul Makedonya'nın hangi şehirlerinde Hristiyanlığı yaymıştır?
6. Kutsal havari Paul Filiposlulara gönderdiği Mektupta Makedonya kilisesini nasıl adlandırıyor?
7. Kutsal havari Paul Makedonya'da, Filipos'ta İseviligi vaaz ettiğinde kim ilk olarak istavroz çıkarmıştır?
8. Kutsal havari Luke kimmiş?
9. Filipos'taki kilisenin ilk piskoposu kim olmuş?
10. Daha başka Makedon azizler hangileridir?

8. MAKEDON AZİZLER

Azizler - Aziz İnsanlar

Aziz Meryem dışında Hristiyanlar dualarında Tanrı'dan ve azizler tarafından da muhafaza edilmeyi beklerler. Bunlar dünyadaki düzgün yaşamlarıyla Tanrı'ya uygun davranan ve O'nu ve insanları seven kişilerdir. Azizler, Tanrı'ya iyilik yaptıkları şekile bağlı olarak farklı isimlerle adlandırılır: peygamberler, havariler, kurbanlar, azizler, saygınlar, gönüllüler, mübarekler, dürüstler vb. Hristiyanlık ikonografisinde azizler başlarının üstünde haleyle gösterilmişlerdir.

* *Şimdiye kadar hangi azizleri duymuşsun? Herhangi bir aziz için bir şey anlatabilir misin?*

Aziz Eş-Havariler ve Eğitimciler Selanikli Kiril ve Metodiy

Aziz Kiril ve Metodiy kardeşler

Büyük bir saygıyla ve haysiyetle tüm Slav dünyası Selanikli kardeşler aziz Kiril ve Metodiy'in eserini kutluyor. Onlar Tanrı'nın yazısını insanlara kendi anadillerinde ilk olarak yaklaştıranlardır. Bu amaçla Slav alfabesini oluşturmuşlar ve kilise kitaplarını Yunancadan Slav diline tercüme etmeye başlamışlar. Onlar ibadetlerde Slav dilini diğer dillerle eş değerde uygulamaya koymuşlardır: İbranice, Yunanca ve Latince. Eserleriyle haklı olarak Hristiyan azizlik mertebesine yükselmişlerdir. Onların eğitimde ve Slav halkların istavroz çıkarmasındaki faaliyetlerinden dolayı onlar hem öğretmen hem eğitimci olduğu gibi, eş-havariler (havarilerle eş değerde) olarak da adlandırılırlar. Onların eğitim misyonunda onlara en çok yardım eden beş ünlü öğrencileri – işbirlikçileriymiş: ünlü azizler Kliment, Naum, Sava, Gorazd ve Angelariy ve hepsini birlikte Kilise Yedidüşünür olarak kutluyor.

* *Aziz Kiril ve Metodiy kardeşlerin ölümünden sonra Slavlar arasındaki eğitim faaliyetini onların öğrencileri devam ettirmişler. Bunlardan ikisi – Ohrili aziz Kliment ve Naum Makedonya'ya gelmişler ve Makedon halkın ruhsal olarak yeniden doğması ve onların eğitilmesi için ilgileniyorlarmış.*

Ohrili Aziz Kliment

Aziz Kiril ve Metodiy kardeşlerin en yeteneklilerinden olduğu gibi en gayretli öğrencilerinden biri Ohrili Kliment'tir. O her şeyde öğretmenlerine sadıkmış ve onların Slavlar arasındaki eğitim ve misyonerlik faaliyetini çok yönlü olarak takip ediyormuş. 886 yılında, Roma'da kaldığında din adamı rütbesini kazanmış. Aynı yıl Batı Makedonya'nın Ohri şehrine gelmiş ve burada daha yakın ve daha uzak çevre için büyük bir patriarşi ve eğitim faaliyeti geliştirmiştir. O, Orta Çağ Makedon edebiyatının babası ve eğitmeni olduğu gibi, Makedon Ortodoks Kilisesi'nin örgütleyicisi olarak Makedon halkına her şeyi öğretmeyi hedefleyen iyi bir din hizmetçisi olarak

da kendini göstermiş. Aziz Kliment, Yunan alfabesine dayalı olarak, Slav ses özelliklerine uygun harflerle de şekillendirerek Kiril alfabesini oluşturmuştur.

Aziz Kliment Ohrili

“Aziz Kliment ve Aziz Panteleymon”
kilisesinde Aziz Kliment’in mezarı -
Plaoşnik, Ohri

Ohri Üniversitesi - Avrupa'daki İlk Üniversite

Ohri, Plaoşnik'te Aziz Kliment Az.Panteleymon'a adanmış bir manastır yapmış ve Slav halkı için Slav harfleriyle tekrar yazıyormuşlar. Ohri Üniversitesi'nde edebiyat dışında başka bilimler de okutuluyormuş. Akıllı Az. Kliment Makedonya'nın her tarafında 300'er öğrenci dağıtıyormuş ve bu şekilde okur yazarlığı daha geniş biçimde yaymayı ve korumayı başarmıştır. Her şeyin yanısıra öğrenciler, öğretmenleri Az. Kliment'in talimatları doğrultusunda Makedon kilisesinin örgütlenmesiyle de ilgileniyorlarmış. Ohri ve çevresi dışında, Az. Kliment'in öğrencilerinin Makedonya çapında yetiştiği her yer çok sayıda kilise binasına sahip olmuş.

Aziz Kliment, halkın gerçek Hristiyanlık dinine tam olarak yönlendirilmediğini göerek kendi vaazlarıyla sürekli kilisede eğitim vermiş. O, 893 yılında Ohri'deki öğretmenlik görevini bırakmış ve Velika'da ilk Slav piskoposu ünvanını almış. O'nun Ohri'deki yerini ise yol arkadaşı ve İsa yoluyla kardeşi olan Az. Naum Ohrili devam ettirmiştir. Uzun yıllar çalıştıktan ve Tanrı'ya hizmet ettikten sonra Az. Kliment 916 yılında vefat etmiş. Günümüzde onun harika eserleri “Az. Kliment” kilisesinde –Plaoşnik, Ohri'de bulunmaktadır.

** Az. Kliment Ohrili anısına Makedonya C'nde çok sayıda cadde, sokak ve devlet kuruluşu onun adını taşıyor: Toplu Piskoposluk Tapınağı- Üsküp, Plaoşnik'teki kilise, Manastır'daki üniversite, Milli Kütüphane, Ortodoks Dinbilgisi fakültesi, Makedon Dinbilimi vb.*

Az. Kliment ve Az. Panteleymon" kilisesi- Plaoşnik, Ohri

Ohrili Aziz Naum

Az. Naum Ohrili

Ohrili Az. Naum'un hayat yolu Kliment'ininkiyle paralel akıyor. Az. Naum'da Moravya misyonuna katılmış ki, bunun bitiminden sonra bir süre Bulgaristan'daymış, oradan da Ohri'ye gelmiş ve Az. Kliment'e Ohri Üniversitesi içinde katılmış. Az. Naum, Makedonya'daki kilise hayatının, eğitimin ve kültürün öğretmeni, örgütleyicisi olarak tanınan biriymiş.

910 yılında, Ohri Gölü'nün tepesinde bizzat inşa ettiği "Az. Naum" manastırında ölmüş.

Tekrar için sorular:

1. Kilise hangi kişilere din adamı ünvanı veriyor?
2. Slav dili kimin tarafından ibadetlere dahil edilmiştir?
3. Aziz Kiril ve Metodiy kardeşler neden eş-havariler olarak adlandırılıyor?
4. Aziz Kiril ve Metodiy kardeşlerin hangi iki öğrencisi halkın ruhsal eğitimiyle ilgilenmek için Makedonya'ya gelmişler?
5. Kiril alfabesini kim oluşturmuş?
6. Ohri Üniversitesini kim kurmuş?
7. Aziz Kliment Ohrili 893 yılında hangi ünvanı almış?
8. Ohri Üniversitesinde Aziz Kliment'in yerine kim çalışmaya devam etmiş?
9. Aziz Kliment'in kalıntıları günümüzde nerede bulunuyor?
10. "Aziz Naum" manastırını Ohri Gölü'nün tepesinde kim inşa etmiş?

9. İNCİL'İN İÇERİĞİ VE AYRIMI

Kutsal Kitap - İncil

Hristiyanlar için en önemli ve en kutsal kitap *Kutsal Mektup*'tur. "Kutsal" olarak nitelendiriliyor çünkü Tanrı'nın vahyini içeriyor ki, bu Tanrı'dan insanlara verilmiş bir hediye olarak görülür. Tanrı, Oğluna-insanoğlunu kurtarmak için yeryüzüne gelecek olan Tanrı İsa'ya olan inançla ilgili ebedi planını ortaya çıkarmak için Kutsal Kitabı vermiş. Kutsal Kitap, Yunanca "kitap" anlamına gelen βίβλος kelimesine göre İncil olarak da adlandırılır. İncil, Tanrı'dan bahsettiği için "Kitapların Kitabı" olarak da adlandırılır.

Tanrı'nın Sözleri

Kutsal Kitap, dinden ve adaletten, çilelerden ve sabırdan ve Tanrı'nın insanlara karşı olan büyük aşkının şahitliğinden bahseden Tanrı kelimidir. Bunun öğretici özelliği vardır ve Hristiyanların hayatının güvenilir rehberidir. Onda ve onun aracılığıyla Hristiyanlara ve tüm dünyaya ilişkin çok sayıdaki soruya cevap bulunur. Kutsal Kitap Hristiyanlara ona göre yaşamaları için verildiğinden dolayı, "Hayatın Kitabı" olarak da adlandırılır. Kutsal Kitap eğitir, geliştirir ve takdis eder.

İki bölüme ayrılmış olan 77 kitaptan oluşur: Eski ve Yeni Ahit. Bin altı yüz yıl civarındaki bir dönemde Kutsal Kitap'ın yetmiş yedi kitabı farklı ülkelerde yaşayan ve farklı diller konuşan insanlar tarafından yazılmıştır. Fakat, Tanrı yazarların hepsine kendi dilinde konuşmuş ve bunun için tüm yazarların Kutsal Kitap'taki mesajı aynıdır.

** Yeni Ahit'tin Kutsal Kitap'ında Makedonya ve Makedonyalılar 28 defa 24 mısradan anılıyor. Bunun için Makedonya İncil ülkesi ve Avrupa Hristiyanlığının beşiği, Makedonlar ise İncil halkı olarak adlandırılmıştır.*

*** Din dersi öğretmenle İncilde Makedonya ve Makedonlardan bahsedildiği mısraları bulun ve birlikte okuyun (Eserler 16,9,10,12; 18,5; 19,21,22,29; 20,1-3; 27,2; Rom. 15,26; 1. Kor. 16,5; 2. Kor. 1,16; 2,13; 7,5; 8,1; 9,2-4; 11,9; Filip. 4,15; 1. Sel. 1,7-8; 4,10; 1. Tim. 1,3).*

Kutsal Kitap - Her Zaman Geçerli

Dünyada çok çabuk eskiyen ve unutulmuş çok sayıda kitap vardır fakat, Kutsal Kitap her zaman geçerliymiş ve geçerli kalıyor çünkü, onun içinde Tanrı tarafından ortaya çıkarılan ebedi gerçekler yer alıyor. En eski zamanlardan bugüne kadar Kutsal Kitap çok farklı sanat alanlarından çok sayıdaki sanatkarın ilham kaynağı olmuş. Bu, sanatsal düşüncenin ve sanat faaliyeti ilhamının tarih boyunca var oluşunda ve Makedonların da ortodoks kilisesi kanadı altında ebedi ve kurumayan ilham kaynağı olmuştur.

İncil, günümüzde en çok tercüme edilen ve en okunan kitaptır. Onun tercüme edilmediği bir dil dünyada neredeyse yok. Onu Hristiyanlık dinine mensup olmayan insanlar da okuyor. Bu şaşılacak bir şey değil çünkü, Hristiyanlara göre başka hiçbir kitap bilgeliği, şairane güzellik veya tarihsel ve haber gerçeklerin çağdaşlığı bakımından ona denk değil. Tanrı'nın isteği üzerine Makedonlara da İncil Slav dilinde ilk Slav havariler Kiril ve Metodiy kardeşler tarafından, aralarında en tanınmışları olan Az. Kliment ve Az. Naum Ohridli'nin de bulunduğu öğrencileri

ve işbirlikçileriyle birlikte teslim edilmiştir. Günümüzde Makedonya'da Makedonca olan çağdaş İncil tercümesi kullanılıyor.

** Din dersi öğretmeni Kutsal Kitap'ın Makedoncasını öğrencilere tanıtmalıdır.*

İncil Nasıl Okunur?

İncil'e karşı davranışlar dikkatli olmalıdır. O, kutsal bir kitaptır. Her ortodoks ailede İncil olmalıdır ve evinin belli bir köşesinde tutmalıdır. İncil'i okumadan önce Hristiyanlar dua etmeli ve Tanrı'ya karşı inançla ve sevgiyle dolu olarak Tanrı'dan Tanrı sözlerini anlayabilmelerini lütfetmesini istemelidir. Kutsal Kitap'ı okuduklarında Tanrı'nın konuştuğunu bilmelidirler, okuyarak ise O'na dua ediyorlar ve O'nunla konuşuyorlar. Ruhlarının tüm eksik yanlarını, çoğu sorularının cevaplarını İncil'de bulabilirler. İçinde önemsiz hiçbir şey yok, her kelimesinin mutlak gerçek olduğu düşünülür ve onun ruhlarını temizleyebileceğine, aydınlatacağına ve tekrar doğuracağına inanılıyor.

** Eğer Hristiyanların hanesinde halen bir İncil yoksa tasarruf etmeyi ve bir tane satın almayı denemelidirler. Ailesine İncil hediye etmeli. Bu Kutsal kitabı satın almak için kaynaklara acımamalı çünkü, bu yapılabileceği en değerli yatırım olarak görülür! İncil ger-*

çeklerini tanımak, Hristiyanlığın gerçeklerini tanıma fırsatı verir. İncil'de Hristiyanlar için çok sayıda hayati sorunun cevabı bulunur ve o daha çocukluk yıllarında karşılaşılabilecekleri çok sayıdaki zorluklardan kaçınmalarına ve onları atlatalmalarına yardımcı olacaktır. Aynı zamanda bu kutsal kitabı okumak Hristiyanları ruhsal olarak tatmin ediyor, mutluluk, ferahlık ve sürekli mutlu ve kutsanmış hissetmelerini sağlıyor. Ona sahip olmalı ve Hristiyanlık değerlerinin kaynağı olarak okunmalıdır – evde, okulda ve her yerde!

Tekrar için sorular:

1. Neden İncil Kutsal Kitap olarak adlandırılır?
2. İncil kelimesi ne anlama geliyor?
3. Kutsal Kitap neyden bahseder?
4. İncil'de kaç tane kitap vardır?
5. Kutsal Kitap nasıl ayrılmıştır?
6. Kutsal Kitap'ı kim yazmış?
7. Makedonya ve Makedonlar Kutsal Kitap'ta yer alır mı?
8. Hangi kitap dünyada en okunan ve en çok tercüme edilendir?
9. İncil'i Slav diline tercüme eden kimdir?
10. İncil'e karşı yaklaşım nasıl olmalıdır?

KONU IV: ORTODOKS HRİSTİYANLIĞIN ETİK ESASLARI

1. İNSAN TOPLULUĞU

Tanrı Adem'i yarattığı zaman ona şöyle buyurmuştu: "İnsanın yalnız kalması iyi değildir", ve bu yüzden de Tanrı Havva'yı yarattı. İnsan toplumda yaşamak için yaratılmıştır. Toplumda yaşadıkça insan gelişir, büyür, ilerler, görüşlerini, duygu ve düşüncelerini oluşturur. Toplumda saygı görmek için en önemli kural, insanlara karşı saygılı ve anlayışlı davranmamızdır. Toplumda her insanın kendi özellikleri vardır, bu özellikler sayesinde diğer insanlardan ayrılırlar. Örneğin: insanlar cinsiyete göre, yaşlarına göre, kültüre ve mensup oldukları milliyete göre, göz ve saç rengine göre, dini inançlarına göre ayrılırlar... İnsanlar arasındaki bu farklar insanların birbirlerinden ayrılmasının asıl amacıdır.

Bütün insanların talip oldukları ortak malların olmasına rağmen, ancak biz dünyanın farklı yerlerinde yaşayan ve farklı kültürlerle ait olan insanlarda ahlâk kurallarının değişik olduğunu öğrendik. Bu yüzden, bizim her zaman iyi olduğunu düşündüğümüz şey,

başka biri için iyi olmak zorunda değildir. Hristiyanlar için önemli olan kiliseye gidip Tanrı'ya dua etmeleridir, Müslümanlar Allah'a camide dua ederler, Museviler ise bunu sinagogta yaparlar. Bazı erkekler basketboldan çok futbolu severler, kızlardan bazıları da film izlemekten çok kitap okumayı severler ve insanların sevdiği şeyler daha birçok şekilde birbirinden ayrılır. Toplumsal hayatta insanların birbirlerine karşı anlayışlı olması istenir. Bizim hayatımız için değerli olan şeyleri, gerçekleştirmek için onlara göre hayatımızı yönlendirmeliyiz fakat o değerlerin yalnız olduğunu düşünen insanları, düşüncelerini değiştirmekte zorlayamayız. Onları bizden ayıran farklı değerlere saygı göstermeliyiz.

* Robinson Kruso filimini izledin mi? Onun kendini ıssız adada nasıl hissettiğini anlatabilir misin?

* İnsanlarla konuştuğumuzda onları saygı ile dinlemeyi öğrenmeliyiz. İnsanları farkları ile birlikte kabul etmeyi öğrenmeliyiz. Çevrende veya okulunda senden farklı dini inancı veya milliyeti olan biri ile tanıştıığında onu olduğu gibi kabul et. Onlar da tıpkı senin gibi oyun oynamayı sevdiğini, derste iyi not alınca sevindiklerini, hasta olduklarında üzülüklerini hatırla.

Arkadaşlık Sayesinde Farklı Toplum İçinde Yaşamayı Öğreniyoruz

Arkadaşlık birbirine saygı ve sevgi gösteren iki ya da daha çok insan arasındaki samimiyet ve uyumdur. Arkadaşlarımızdan aldığımız sevgi, destek, anlayış ve teselli edici kelimeler hayatta bizi mutlu etmeye yeter. Arkadaşlar aralarında birbirlerine sadık olmalıdır ve her şeyde gerçeği söylemelidir. Arkadaşlar mutluluğun ve hüznün sırdaşdır. Arkadaşımızın yardıma ihtiyacı olduğunda, ona her zaman yardım etmek zorundayız. Hüzünlü olduğunda ona teselli vermeli ve o mutlu olduğunda arkadaşımızla birlikte sevinci paylaşmalıyız. Arkadaşlarımızın ihtiyaçlarına karşı anlayışlı olmamız gerekir. Arkadaşımızı bizden ayıran özelliklere saygı duymalıyız, bu kişisel özelliklere alay edip onları küçümsememiz gerekmez. Arkadaşlarımıza her fırsatta zaman ayırmalıyız ve her zaman yeni arkadaşlar kazanmak için çalışmalıyız. Gerçek arkadaşlık bir hazinedir ve korunması için çaba gösterilmelidir.

* Bir Yunan bilim adamına göre, insan arkadaş sayısının çokluğu kadar zengindir.

* Gerçek arkadaş kendi davranışları ve iyi tavsiyeleriyle arkadaşını iyilik yapmaya teşvik eder..

* Gerçek arkadaş yalnız yaptığımızda bizi destekleyen değil, o yalnızları düzeltmek için bizi dostça uyarın kişidir!

**Arkadaşlar
Sen ve Ben,
başka birini getirdiğinde,
üç kişi oluruz.
Biz bir grup oluştururuz.
Başlangıcı ve sonu
olmayan dostluk çemberin
oluştururuz.**

Arkadaşlık bize ne kazandırır?

- eğlence
- duygularımızı paylaşabilme olanağı
- anlayış ve destek
- birine gerekli ve yararlı olduğumuzun düşüncesi
- kendimiz olmak
- arkadaşlık sevgisi
- kültürel farklılıklara saygı
- cesaret ve dürüstlük
- yardımlaşma
- teselli
- çıkar ve değerlerin paylaşımı
- işbirliği, hoşgörü ve bağışlama

Ortodoks Hristiyanlar'ın Diğer Dinlerden Arkadaşları Olabilir mi?

Hristiyan Ortodokslar, farklı dinlere mensup insanlara karşı, din kardeşinde davrandığı şekilde davranmalıdır. Ortodoks Hristisiyan inançlarını korumak ve savunmak zorundadır, aynı zamanda farklı dinden insanların dini inançlarına saygı göstermelidir.

Her Ortodoks Hristiyan, iyi eserler yapmaya çalışmak ve arkadaşlarına karşı iyi davranmaya çalışmalıdır. Ortodoks anlayışı her zaman milletlerarası dini anlayış ve diyalogları destekler.

Ortodoks kilisesi, insan yaşamı ve tüm ahlâki değerlere aykırı olan şeylere karşı durmaktadır. Dünyadaki tüm insanlar ırk, milliyet, renk, din vb. Tanrı'nın evlatlarıdır bu yüzden insanlar arasında saygı olmalıdır.

* Her insana saygı göstermekte kişisel tecrübe çok önemlidir. Bizden farklı olan birini, kendini nasıl hissettiğini anlayabilmek için en iyi yöntem "Röl oyunudur" yani kendimizi onun yerine koyabilmektir. Kendi ihtiyaçlarımızın, başkasının ihtiyaçlarından daha önemli olduğunu vurgulamak gerekmez. İnsanlarla konuştuğumuzda onları dinlemeyi öğrenmeliyiz ve onların ihtiyaçlarına saygı duymalıyız. İnsanları farkları ile kabul etmeyi öğrenmek zorundayız.

* **Ders aktivitesi:**

Arkadaşların tarafından haksız duruma düştüğünde, üzgün olduğun bir anını hatırla. Yanında oturan arkadaşınla bu anını paylaş. Yanında ki arkadaşın da kendi anısını sana anlatsın. Birbirinizle konuşurken dikkatli olun ve birbirinizi dinleyin. Ondan sonra rollerinizi değiştirin. Sınıf arkadaşlarınızın önünde sen arkadaşının anısını sana olan bişeymiş gibi anlat, arkadaşında senin anını anlatsın ve bu anıyı anlattıktan sonra ona bağlı olarak kendini nasıl hissettiğini söyle!

* İsa Peygamber, her insanın daha doğrusu düşmanı bile eşit şekilde sevilmesi gerektiğini söylemiştir. İsa Peygamber'in bırakmış olduğu iki en büyük emir şunlardır: Bütün temiz kalpliliğinle Tanrı'yı sev. Diğer insanları da kendini sevdiğin gibi sev.

* İnsanları farklı dinden ve milliyetten birini yakın arkadaşına sahip olmayı öğretmek için, İsa Peygamber İyi Samiriyeli benzetmesini örnek vermiştir. İsa Peygamber'in bu benzetmesi insanların birbirlerine karşı merhametli davranmalarını öğretir.

İyi Samiriyeli

Bir Kutsal Yasa uzmanı İsa'yı denemek amacıyla gelip şöyle dedi: "Öğretmenim, sonsuz yaşamı miras almak için ne yapmalıyım?" İsa ona, "Kutsal Yasa'da ne yazılmıştır?" diye sordu. "Orada ne okuyorsun?". Adam şöyle karşılık verdi: "Tanrın Rab'bi bütün yüreğinle, bütün canınla, bütün gücünle ve bütün aklınla seveceksin. Komşunu da kendin gibi seveceksin." İsa ona, "Doğru yanıt verdin" dedi. "Bunu yap ve yaşayacaksın." Oysa adam kendini haklı çıkarmak isteyerek İsa'ya, "Peki, komşum kim?" dedi. İsa şöyle yanıt verdi: "Adamın biri Yeruşalim'den Eriha'ya inerken haydutların eline düştü. Onu soyup dövdüler, yarı ölü bırakıp gittiler. Bir rastlantı olarak o yoldan bir kâhin geçiyordu. Adamı görünce yolun öbür yanından geçip gitti. Bir Levili de oraya varıp adamı görünce aynı şekilde geçip gitti. O yoldan geçen bir Samiriyeli ise adamın bulunduğu yere gelip onu görünce, yüreği sızladı.

Adamın yanına gitti, yaralarının üzerine yağla şarap dökerek sardı. Sonra adamı kendi hayvanına bindirip hana götürdü, onunla ilgilendi. Ertesi gün iki dinar çıkarak hancıya verdi. 'Ona iyi bak' dedi, 'Bundan fazla ne harcarsan, dönüşümde sana öderim.' "Sence bu üç kişiden hangisi haydutlar arası-

na düşen adama komşu gibi davrandı?" Yasa uzmanı, "Ona acıyıp yardım eden" dedi. İsa, "Git, sen de öyle yap" dedi. (Luka 10,25-37).

* Levi – Musevi din görevlisi

** Museviler, o zamanlarda Samiriyelileri sevmiyor onlarla aynı masada oturup arkadaşlık etmek istemiyordu.

** İsa Peygamber vaazlerinde genellikle "benzetmeler" kullanırmış. "Benzetme" canlı anlatımı yansıtmak için kullanılan özel bir terimdir. Tanrı'nın sırlarını İsa Peygamber insanlara, günlük hayattan örnekler göstererek anlatıyormuş.*

Hatırla!

Gerçek arkadaşlıklar kurabilmek için, öncelikle gerçek bir dost olmayı dene-melisin. Altın kuralı hatırla: „Başkalarına sana davranılmasını istediğin gibi sen de davran“. Arkadaşlıklarında bu kuralı ilke edin.

Arkadaşlık hakkında ne düşünüyorsun?

1. Arkadaşlıkta en önemli kural nedir?
2. İnsanlar arasında nasıl farklılıklar vardır?
3. Bizim değerlerimizden farklı olan insanların değerlerine saygı göstermelimiyiz?
4. Senden farklı olan çocuklarla arkadaşlık eder misin?
5. Arkadaşlık nedir?
6. Arkadaşlarımıza karşı ne görevlerimiz vardır?
7. Arkadaşlıktan kazançlarımız nelerdir?
8. Hristiyanlık dini, başka dinden arkadaşı olmak için izin veriyor mu?
9. Diğer dinlere mensup olan insanlara nasıl davranmalısın?

2. AİLE VE AİLE YAŞAMI

İnsan, diğer insanlar olmadan ne yaşayabilir ne de gelişemez. Bu yüzden insan aile kurar. Aile, devletlerden bile eskidir. İnsan, eşi, babası, oğlu, annesi, kızı, gibi terimler ailenin millete dönüşmesinden önce bile varmış. Aslında aile, herbir toplumun temelini oluşturur. Herhangi bir ağaç ile kıyaslarsak, aile kökü, toplum ise ağacı oluşturur. Ağacın (toplum) ayakta kalabilmesi ve meyve verebilmesi için, kökün (aile) sağlıklı ve güçlü olması gerekir. Demek ki; aile hayatı sevgi ve saygıya dayalı ise, devlet uygun şekilde gelişecek, eğitim ilerleyecektir.

Ailede herbir bireyin kendi hakları ve sorumlulukları vardır. Aile ve toplumun sorumlu üyesi olarak, bunların oluşturulmasına yardımcı olunur.

Anne - Baba Sevgisi

Tanrı özelliği olan yaratmayı, Tanrı insanlara da aktarmıştır. İnsan iyilik yapmaya davet edilir, yaratıp, yarattığını koruma ve yetiştirme görevi vardır. Bu yüzden yaşamımızın anne - babamızın aracılığıyla gerçekleşmiş, Tanrı'nın bir vergisi olduğunu söyleriz. Anne - babalara

çocuk yapma ve dünyaya gelen çocuklarının vücut ve ruhsal sağlığını koruma görevleri verilmiştir. Onları yönlendirmek, din öğretmek, dua etmelerini sağlamak, Allah sevgisini öğretmek her anne - babanın görevidir.

Anne - babanın çocuklarına olan sevgisi ölçülemez. Veliler çocukları dünyaya daha gelmeden, onu düşünmeye başlarlar ve ardından çocuğun yaşamı boyunca ona bakarlar ve sonsuz sevgi beslerler. Anne - babalar bize bağırdıkları zaman bile, emin olun bu bizim iyiliğimiz içindir. Veliler kendi çocukları için herşeyi feda etmeye hazırdırlar. Veli sevgisi hiçbir zaman eksilmez ve bu sevgi herşeyi afeder. Ebeveyn sevgisi aslında Tanrı sevgisinin bir aynasıdır.

** Tüm anne - babalar aynı değildir. Bazı durumlarda anne - babadan gerekli ilgi, sevgi görülmez. Ama bu velilerimize saygı göstermememiz için bir sebep olmamalıdır. Tanrı bizden onlara sonsuz saygı göstermemizi iste-*

miştir. Görevimiz, velilerimizden daha mükemmel olmaktır.

Çocuğun Anne - Baba Sevgisi

Hristiyanlık'taki On Tanrı Emri'nden birinde şöyle denir: “Dünyada rahat edebilmen ve daha uzun yaşayabilmen için, anne ve babana saygılı davran!”. Bu emirde, çocuklardan anne – babasına sonsuz saygı gösterilmesi istenmiştir. Bu emiri yerine getirene de uzun ve rahat yaşam vaat edilmiştir. Anne – babaya saygı her insanda doğuştan itibaren var olan bir özelliktir. Velilere saygı duymamak ise, doğaya aykırıdır. Velilerimize gösterdiğimiz davranış, aslında Tanrı'ya duyduğumuz hislerin de aynasıdır. Unutmamalıyız ki; bugün biz velilerimize nasıl davranıyorsak, yarın bizim de çocuklarımız bize aynı davranacaklardır. Velilerimize karşı kültürlü davranış sergilersek, onları seversek, onları söylediklerimiz veya yaptıklarımızla kırmazsak, onları utandırmazsak – onlara saygı göstermiş oluruz.

* *Velilerimizi dinlersek, onlara karşı olan saygımızı en iyi şekilde ifade etmiş – göstermiş oluruz. Velilerine sevgini nasıl gösterdiğini birkaç örnek ile göster. Velilerine nasıl yardımcı olabilirsiniz?*

Meryem Ana - Hristiyan annelerin örnek aldığı kadın

Annenin çocuğuna karşı olan sevgisi çok büyüktür. Bunu mutlaka hayatın boyunca çok hissetmişsinizdir. İncil'de, Hristiyanlıkta annenin çocuğuna karşı büyük sevgisi için örnek olarak, Meryem Ana'nın İsa Peygamber'e karşı olan sevgisi verilmiştir. O oğlunu korur ve ona karşı sevgisini sürekli gösterirmiş. Hristiyanlara göre Meryem Ana, sadece kendi oğlunun değil, tüm Hristiyanların destekçisidir. Sakinliği, basitliği ve Tanrı sevgisini kabulü ile, Meryem Ana tüm Hristiyanların temsilcisi olmuştur. Bu yüzden Hristiyanlar onu, kendi anaları olarak görür, onun örneğini takip ederler.

Hristiyan öğretisindeki bir efsaneye göre; Havari Andrey cennete yükseldiğinde, kapıdan içeri bakmış ve Meryem Ana'yı aramış. “O nerde” diye sormuş. Melekler: “Burada değil. O, yeryüzündeki acı çekenlerin yanında, onların gözyaşlarını siliyor, yürek-

lerini ferahlatıyor, öğretiyor ve onlar için dua ediyor” demişler.

Meryem Ana Hristiyanlar tarafından büyük saygı gören ve sürekli dualarında yer alan bir kişidir.

** Seni koruyan, eğiten, sonsuz seven ve kollayan anene sürekli teşekkür etmeyi unutma. Her fırsatta da ona karşı olan sevgini göster. Mesela ona yazacağın bir şiir, ona vereceğin bir çiçek veya bir öpücük ile ona sevgini gösterebilir, onu mutlu edebilirsin. Bu onu mutlaka çok mutlu edecektir. Unutma ki, annen için en büyük hediye, senin iyi, kültürlü, terbiyeli bir kişiliğe sahip olarak yetişmandir.*

Ailede yaşam için neler öğrendin?

1. İnsan neden aile oluşturur?
2. Ailede yaşam için temel kural nedir?
3. Anne – babamız bizim için neler yaparlar?
4. Hristiyanlığın Beşinci emri'nde ne emredilmiştir?
5. Velilerimize karşı saygımızı nasıl gösteririz?
6. Hristiyanlar Meryem Ana'yı neden kendi anneleri olarak görürler?
7. Bir çocuğun annesine verebileceği en büyük hediye nedir?

3. KENDİNE VE DİĞERLERİNE KARŞI DAVRANIŞ

Bir Hristiyanın Kendine Karşı Sorumlulukları

Hristiyanlık'ta kişinin kendine karşı olan sevgisi, diğerlerine karşı da ne kadar sevgi gösterdiğinin göstergesidir. Çünkü Hristiyanlık emirlerinden sevgi ile ilgili olanlardan biri: "Diğerlerini de kendinizi sever gibi sevin!" der. Bu nedenle öncelikle herbir Hristiyanın kendisini sevmesi ve kendine saygı duyması gerekir.

Eski zamanlardan bu yana, en büyük bilgeler, kendini bilmenin en büyük bilgelik ve ahlâkın temeli olduğunu öğretirlermiş. Bu yüzden de, Hristiyanların birinci görevi, kendi karakterlerini ve ahlâki durumlarını tanımaktır.

Hristiyanlar, kendilerini taktir etmekle yükümlüdürler. Kendilerinde değerleri ve yetenekleri farkedip onları geliştirmeleri gerekir. İnsan başarılı olunca, tabii ki de kendine güveni artar ve kendine daha fazla saygı duyar.

İnsanın kendine olan sorumlulukları arasında, sağlığını da koruması önemlidir. Vücut temizliğini korumak ve aynı zamanda kalbinin de temiz olması önemlidir. Eğer insan ahklaklı davranırsa, yüreği temiz olur.

Öğretmenleri, Dini Öğretenleri, Yaşlıları ve Yetkilileri Saygılamak

Anne – babamızın yanında; günlük hayatta onların yerini alan kişilere de sonsuz saygı göstermemiz gerekir. Onlar; bize iyi olan herşeyi öğretmeye ve bizi eğitmeye çalışan öğretmen-

lerimiz, dini bilgilerimizi geliştirmeye çalışan dini öğretmenler, güvenli yaşamımızı koruyan yetkililer ve yaşam tecrübesi olan tüm yaşlılardır. Bu saydıklarımıza karşı gösterilen saygı, kişide sorumluluk ve adalet duygularını artırır.

Devlete Karşı Sorumluluklarımız

Herbir vatandaş, yaşadığı ülkeye saygı göstermek ve onu korumak zorundadır. Devletin genel ilerlemesi için uğraş vermek, yazılı kanunları uygulamak ve ülkenin kendisinden istediklerini yerine getirmek, vatandaşlık borcudur. Kişi, ona verilmiş işi – görevleri vicdanlı bir şekilde yerine getirmelidir.

Devletin de vatandaşlarına karşı sorumlulukları vardır. Vatandaşları korumak, haklarını korumak herbir devletin başlıca görevleridir. Devlet yetkilileri, tüm vatandaşlara örnek teşkil etmelidirler.

Kendimize ve başkalarına karşı davranışlar yörüngesi

- Herkes ilgi ve saygıya hak ediyor
- Biri konuşurken onu dikkatle dinle
- Başkalarının düşüncelerini ifade etmesine izin ver
- Kimseyle dalga geçme
- Kimsenin dedikodusunu yapma
- Herkesin başarı ve yeteneklerine sevin
- Kendine güven
- Sen de iyi birşey söyleyebilir, iyi birşey yapabilirsin
- Her zaman doğru konuş
- Özgür ve bağımsız ol
- Sağlığını koru, sağlıklı beslen ve spor yap
- Temizliğine dikkat et
- İyi arkadaş ve iyi dost ol
- Birine yardım etmek için ikilem yaşama
- Öğretmen ve yaşlılara karşı saygılı ol
- Sadece kendi arkadaş ortamıyla sınırlı kalma, zaman bul ve yeni arkadaşlar edin

Davranışlar hakkında neler öğrendin?

1. İstek, düşünce ve eylemlerimizi neden incelememiz gerekir?
2. Kendi kendimize saygı duymamız gerekir mi?
3. Kendimize karşı sorumluluklarımız nelerdir?
4. Veliler dışında kimlere karşı iyi davranma sorumluluklarımız vardır?
5. Ülkemize karşı sorumluluklarımız nelerdir?
6. Kendine ve diğerlerine karşı iyi davranışlar yörüngesinden birkaçını say.

KONU V: ORTODOKS HRİSTİYAN AHLÂKI

1. ERDEMLER - HRİSTİYANLARIN DEĞERLERİ

Hristiyan Erdemler

Hristiyan erdemlerin asıl amacı insanların Tanrı'ya ve insanlara karşı ahlâki yasaya göre yaşamalarıdır. Ortodoks Hristiyan kendi ahlâki davranışlarında hayatı ile, ahlâkın mükemmel bir örneği olan Hz. İsa'nın (Hristiyanlara göre Rab İsa Mesih) davranış örneklerini takip etmelidir.

Erdemler saf bir sevinç kaynağı ve hayatta gerçek bir zevk olabilirler. Erdemli insan herkese saygı gösterir ve herkesi tanır. Onunla memnuniyetle arkadaşlık ederler ve her fırsatta sevilen ve örnek bir insan olarak adı geçer.

* Yaptığımız iyilikleri başkalarından ödüllendirilmek veya övülmek için değil, Tanrı ve insanlara karşı olan gerçek sevgimizden yapmalıyız. Dışardan ahlâki olarak görünen bir çok eserin aslında hiçbir değeri yoktur, çünkü onlar içten gelen sevgi ile değil de toplumda kişisel kazanç, övgü veya şöhret kazanmak için yapılmıştır. Bu tür insanların iki yüzlü olduğunu söyler. Onlar sadece diğer insanlardan övgü almak için iyilik yaparlar.

Bilgelik, Adalet, Cesaret ve İlimlilik - Önemli Erdemler

Ortodoks Hristiyanlığın önemli erdemleri şunlardır: bilgelik, adalet, cesaret, ılımlılık vb. Onları her Hristiyan elde etmeye çalışmalıdır.

Bilgelik neyin iyi ve doğru olduğunu bilmek ve doğru muhakeme yeteneğidir. Doğruyu ve iyiyi seçip kötüyü önleyebilen kişi bilgedir.

Adalet her insanın kendi görevlerini bilmesi ve o görevleri tamamlamak için ne yapılması gerektiği hakkında bilgi sahibi olmasıdır. Adil olmak herkese hakkettiği şeyi vermek demektir.

Cesaret her insanı iyi işler yapması için hazırlıklı olmasını, her engeli aşmasını ve insanlara zor durumda olduklarında yardım etmesini sağlar.

İlimlilik veya yoksunluk hayatımızda var olan tüm zevkleri akıllıca kullanma anlamına gelir.

ADALETİMİZİ NASIL GÖSTERMELİYİZ?

İYİ ÖRNEK

KÖTÜ ÖRNEK

Hristiyanlik'taki Hikmetli Sözcükler – Hristiyanlık Etiğinin Temeli

Bir vaazında Hz. İsa, ülke halkını öğretirken şu hikmetli sözleri söylemiştir:

1. Yoksulların ruhları kutsaldır, çünkü onların cennet krallığı vardır.
2. Ağlayanlar kutsaldır, çünkü onlar teselli olacak.
3. Alçakgönüllüler kutsaldır, çünkü yeryüzü onlara miras kalacak.
4. Doğruluk için aç ve susamışlar kutsaldır, çünkü onlar doyacak.
5. Merhametliler kutsaldır, çünkü onlar merhamet görecekler.
6. Yüreği temiz olanlar kutsaldır, çünkü onlar Tanrı'yı görecek.
7. Barışseverler kutsaldır, çünkü onlara Tanrı'nın çocukları denecek.
8. Doğruluk uğruna zulüm görenler kutsaldır, çünkü onların cennet krallığı vardır.
9. Siz hakaret ve zulüm görünce, ve benim hakkımda kötü şeyler duyduğunuzda kutsalsınız. Sevinin ve memnun olun, çünkü sizin büyük ödülünüz cennettir!

Bu hikmetli sözleri İsa Peygamber, onlara bağlı yönlendirilip ahlakımızı mükemmeleştirmek amacı ile Hristiyanlara mecburi kılmıştır. Onlar Hristiyanlığın temel etiğidir. Bu hikmetli sözlerde, Ortodoks Hristiyanlığı dünyaya tanıtmak amacı ile geliştirilmesi gereken Hristiyanlık erdemleri hakkında bilgi verilir. Hristiyanlık inancına göre yaşam hikmetli sözlerde olduğu gibi ahlâki olarak sürdürülürse, kişiler ahlâki kişi olduklarını teyit eder.

Yine Hristiyanlık inancına göre, tanrının Hristiyan bir kişiye huzuru kutsal buyurması için –ruhlarında sürekli sevinç ile şu erdemlere sahip olmaları gerekir:

Yoksul ruh – o alçak gönüllülüktür. Hayatta sahip olduğu herşeyin Tanrıdan olduğuna inanan alçak gönüllüdür. Gurur duymazlar, her başarı için Tanrı'ya şükrederler.

Birine yanlış yaptığı için ağlayanı ve yaptığı kötülük için pişmanlık duyanı, Tanrı affeder ve teselli eder.

Sabırlı, tartışmaya katılmayan ve köüllüğe kötülük ile karşılık vermeyen bir Hristiyan alçak gönüllüdür. Onlar herkese karşı iyi niyetli ve saygılıdır çünkü diğerlerinin ihtiyaçlarını anlayabilirler.

Doğruluk için aç ve susuz olanlar dürüştür. Doğruluğu seven herkese iyimser davranır. Hristiyanlara göre insanlar Tanrı aşkı ile yaşayacak.

Merhametli insanları seven kişidir ve yardıma ihtiyacı olan birine yardımcı olandır. Her kim diğerlerine karşı merhametli davranırsa, Tanrı da ona karşı merhametli olacaktır.

Dürüst, kötü niyetli ve kıskanç olmayan insanın temiz kalbi vardır. Bu insanla kötü şeyler yapmaktan kaçınırlar, an-

çak aynı zamanda yüreklerini ve fikirlerini kötü düşünceleri uzak tutarlar. Temiz kalpleri sayesinde insanlar Tanrı'nın varlığını hissedebilirler.

Barişsever kişiler insanlarla huzurlu ve samimi yaşayanlardır. Kavgalara karışmamaya dikkat ederler, küskünleri barıştırmaya çalışırlar. Hristiyanlığa göre bütün bu özelliklere sahip kişiler Tanrı'nın çocuklarıdır.

Erdemli kişiler bazı durumlarda ahlâksız ve kötü insanlar tarafından zülme görüp alay konusu olabilirler. Bu kötü kişiler diğerk kişilerin dürüstlük, dini inanç ve ahlâklarından rahatsız olurlar. Bu kötü kişilere rağmen hala iyiliğın içinde kalabilirse eğer, Tanrı tarafından ödüllendirilmeyi hakketmiştir.

Etkinlikler - düşün ve soruları cevapla:

1. Hristiyan erdemler nedir?
2. Ahlâki davranışınızda kimi örnek almalısınız?
3. Erdemler bize ne getirir?
4. Hangi sebepten dolayı iyilik yapmak zorundayız?
5. Bilgelik nedir?
6. Adalet nedir?
7. Cesaret nedir?
8. İlmîlilik nedir?
9. Hikmetli sözler nedir?
10. Neden Rab İsa Mesih hikmetli sözleri bize bırakmıştır?
11. Hangi erdemliklere sahip olmalıyız ki, Tanrı bir Hristiyana huzuru kutsal buyursun?
12. Her başarı için Tanrıya şükreden kişiler hangi erdeme sahiptir?
13. Hangi insanların uysal olduklarını söyleriz?
14. Hangi insanların temiz kalbi vardır?
15. Hangi insanlar merhametlidir?
16. Barişçıl sayılmamız için nasıl olmalıyız?

2. HER HRİSTİYAN'IN SAHİP OLMASI GEREKTİĞİ ÖNEMLİ ÖZELLİKLER

İnsanîyetlik, Dayanışma ve Şefkat

Yaşam ve sağlık değerli dünya kaynaklarıdır. Bu yüzden Hristiyanlar kendi yakınlarının hayatı ve sağlığı ile ilgilenmelidir. İnsanlara karşı dayanışma, insanîyetlik ve merhamet gösterilmelidir.

İnsanîyetlik herkese yardım etme isteğidir. İmkânı olan her Hristiyan fakir ve sıkıntı içinde olan birine yardım etmelidir. Fakir ve sıkıntısı olan insanlar hakkında İsa Peygamber şöyle buyurmuştur:”Diyorum ki, benim kardeşime iyilik yapan, bana o iyiliği yapmıştır.”

İsa Peygamber’in sözlerine göre bir Hristiyan insanîyetliğini göstermek için şunları yapmalıdır:

- Aç ve susuzları doyurmalı ;
- Kıyafet ve ayakkabı alamayanlara, kendi eşyalarını hediye etmeli;
- yaşlı ve hastaları ziyaret etmeli

İyilik tereddüt etmeden ve geciktirmeden yapılmalıdır. İyilik herkese yapılan iyiliği anlatmak ve insanlardan övgü beklemek için yapılmaz.

* Birine yardım edebilme hissi çok güzeldir. Her Hristiyanlar bununla aynı fikirde olmalıdır. Etrafında yardıma ihtiyacı olan birine yardım edilmelidir. Peki nasıl yardım edilebilir?

Nasıl yardım edilebileceği hakkında birkaç fikir:

İnsanlar büyüdükçe hala kullanılabilecek giyisiler küçülüyor. O giyisileri dolapta korumaktansa, ihtiyacı olan birine hediye edilebilir. Her insan yardıma ihtiyacı olan kimseye yardım etmelidir, ya da o giysi, oyuncak ya da yiyecekleri Kızıl Haç veya kiliseye götürüp, oradan ihtiyacı olan insanlara verilmesini sağlayabilir.

Yardıma ihtiyacı olan çok insan vardır. Yollarda dilenen bir sürü insanla karşılaşabiliriz. Bazıları da kapımıza gelip yemek veya ilaç için yardım ararlar. O insanlara saygı ve iyi niyetle yaklaşmalıyız. İmkânlarımız varsa bu insanları incitmeden onlara yardım etmeliyiz.

Yakınını veya sevdiği birini kaybeden insanlara karşı iyi niyet göstermeliyiz. O durumlarda onları ziyaret edip kötü günlerinde onlara teselli vermeliyiz.

* Huzur evlerinde yaşayan çok sayıda yaşlı var. Eğer imkanınız varsa öğretmeninizle birlikte bir huzur evini ziyaret edin. Bu şekilde onları mutlu edip farklı bir tecrübe kazanacaksınız. Bunu yaşadığınız çevrede gerçekleştirme imkanınız yoksa insanları mutlu edebilecek başka yollar bulunuz.

Bazen insanın başına : yangından dolayı ev veya diğer özel eşyaların kaybı, tedavisi çok para gerektiren ağır hastalıklar gibi, kötü olaylar gelebilir. Deprem, sel ve savaş gibi bir çok kişinin mağdur olduğu afetler vardır. Bu durumlarda bizim bireysel yardımımız yeterli değildir. Bu yüzden insanlar yardım etmek için organize olurlar.

* Dayanışmayı ifade etmek için bir çok yol vardır. Medyalar aracılığıyla devamlı pahalı tıbbi tedavi gerektiren hasta çocukların olduğunu öğreniyoruz. Bu bilgiler insanîyetliğimizi ifade etmeye yarayan çağrılardır aslında. İmkani olan her insan böyle yardımlar yapmalıdır. Yapılan her iyilik Tanrı tarafından iyilikle ödüllendirilir. Bu yüzden iyilik yaparken tereddüt etmek gerekmez.

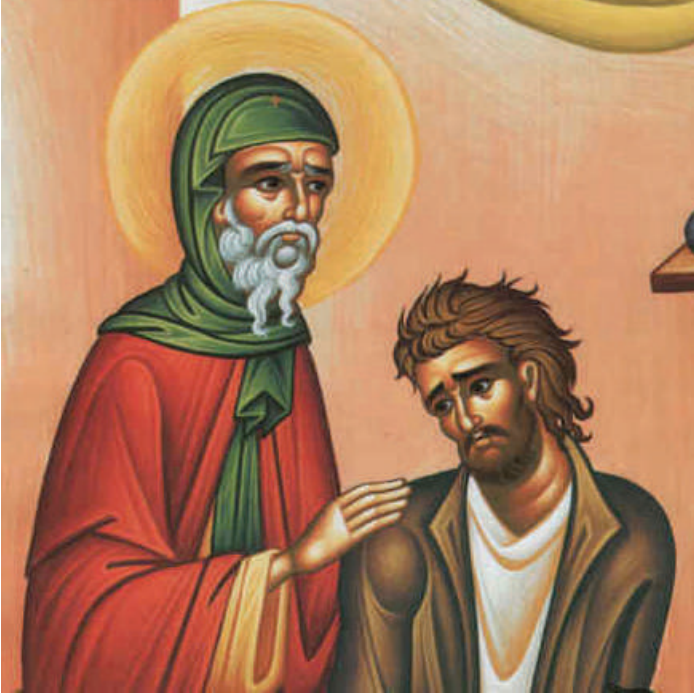

Etkinlikler - düşün ve soruları cevapla:

1. Hristiyanlar yakınlarının hayatı ve sağlıkları ile ilgilenmeleri gerekir mi?
2. İnsanlık nedir?
3. Kimlere yardım etemiz gerekir?
4. İsa Peygamber'e göre bir insan ne zaman insanîyetliğini gösterir?
5. Merhamet nedir?
6. Dayanışma nedir?
7. İnsanlara nasıl yardımcı olabileceğin konusunda birkaç örnek ver.

3. TÖVBE - KENDİNİ SORGULAMAK

Tövbe

İyi ve sakin hayat sürdürmek isteyen kişi her zaman iyi davranmaya, iyi konuşmaya ve iyi niyetli olmaya çaba göstermelidir. Fakat insanoğlu bazen farketmeden kötü davranabilir. Bazan da insanoğlu nedeni bilinmeden kötü davranır. Bu yüzden her insan günün sonunda gün içerisinde ne yaptığını düşünerek kendini sorgulamalı. Birini incitip, incitmediğini bilmeli. İnsanoğlu gün içerisinde kötü bir şey yaptığını anlarsa, yaptığı kötülüğü düzeltmeye çalışmalıdır. Tanrı insanlardan yaptığı kötülük, kırdığı kalp için insanlardan özür dilemeyi ister.

** İnsan her zaman iyilik yapmaya çalışmalı. Neyin iyi neyin kötü*

olduğu hakkında bilgi sahibi olmalı. Kötü bir şey yaptığının farkına varınca, yaptığı kötülüğün gelecekte tekrarlanmaması için çaba göstermeli. Her kim birini üzüp onu küçümsemiş ise ondan özür dilemeyi bilmelidir.

*** Sana nasıl davranılmasını istiyorsan, sende insanlara öyle davran. O zaman yakınındakilere karşı iyi davrandığından emin olacaksın.*

İsa Peygamber'in Zakkay ile Görüşmesi (Luka 19,1-10)

Havari Luka, İsa Peygamber'in Zakkay ile görüşmesinden şunları yazmıştır: „ İsa Peygamber kendin içinden geçiyordu. Orada vergi görevlilerinin başı olan, Zakkay adından zengin bir adam vardı. İsa'nın kim olduğunu görmek istiyor, ama boyu kısa olduğu için kalabalıktan ötürü göremiyordu. İsa'yı görebilmek için önden koşup bir yaban incir ağacına tırmandı. Çünkü İsa oradan geçecekti. İsa oraya varınca yukarı bakıp, "Zakkay, çabuk aşağı in!" dedi. "Bugün senin evinde kalmam gerekiyor." Zakkay hızla aşağı indi ve sevinç içinde İsa'yı evine buyur etti. Bunu görenlerin hepsi söylemeye başladı: "Gidip günahkar birine konuk oldu" dediler. Zakkay ayağa kalkıp İsa Peygamber'e şöyle dedi:

“Ya Rab, işte malımın yarısını yoksullara veriyorum. Bir kimseden haksızlıkla bir şey aldımsa, dört katını geri vereceğim. İsa Peygamber dedi ki, “Bu ev bugün kurtuluşa kavuştu. Çünkü bu adam da İbrahim'in oğludur.

Affetme

Kişi dürüstçe yaptığı kötülük için özür dilediğinde Tanrı onu affeder. Tanrı herkesi kendi evladı gibi sever. Tanrı insanları affetmek için onlardan kötü davrandıkları insanlardan özür dilemelerini, özür dilendiğinde affetilmeyi ister. İncil’de şu sözler yazılıdır: „Yargılamayın ki yargılanmayasınız, suçlamayın ki suçlanmayasınız. Bağışlayın, size de bağışlanacaktır.” (Luka. 6,37). Tanrı’ya dua ederken şu şekilde dua edilir: „Bizim suç işleyenleri bağışladığımız gibi, sende bizi bağışla” Bu duada insanların yaptıkları kötülükler “borç”, o insanlara yanlış edip onları küçümseyeni de “borçlu” olarak adlandırılmıştır. Yani, insan kişiyi affetmeyince, ona kızgınlığını devam ettirirse o zaman o da günahlarının affedilmesini beklememeli.

Yakınlarından gördükleri kötülükleri uzun zaman unutmayıp, uzun zaman kötü düşüncelerle uğraşan insanlar kendi sağlıklarına ve ruh hallerine zarar ederler. Kendisine hata yapan insanı affedebilen kişiler ise Tanrı tarafından affedilir. Affedebilen insanlar her zaman sakin ve mutlu hayat sürdürürler.

Barişma

Biri ile küslükten sonra herkes kavgada kendi kabahatinin ne olduğunu anlamalıdır. Herkes kavgada kendinin de kabahatli olup olmadığını araştırmalıdır. Affetme yeteneği, yüceltir. Affetmek insanlara olan sevgi ve saygımızı gösterme şeklidir. Biri ile darıldığınız zaman, eğer kendinizi hatalı buluyorsanız, zaman kaybetmeden ondan özür dilemelisin. Eğer dürüstçe yaptığınız hata için pişman olduğunuzu görürse, o hatadan dolayı sizi affetmelidir.

* Arkadaşlarıyla darılıp barışmanla ilgili bir anımı anlat.

Kaybolan Oğul Benzetmesi

"Bir adamın iki oğlu vardı" dedi. Bunlardan küçüğü babasına, 'Baba' dedi, "Malından payıma düşeni ver bana" dedi. Baba da servetini iki oğlu arasında paylaştı. Bundan birkaç gün sonra küçük oğul her şeyini toplayıp uzak bir ülkeye gitti. Orada sefahat içinde bir yaşam sürekerek varını yoğunu çarçur etti. Delikanlı her şeyini harcadıktan sonra, o ülkede şiddetli bir kıtlık baş gösterdi, o da yokluk çekmeye başladı. Bunun üzerine gidip o ülkenin vatandaşlarından birinin hizmetine girdi. Adam onu, domuz gütmek üzere otlaklarına yolladı. Delikanlı, domuzların yediği keçi boynuzlarıyla karnını doyurmaya can atıyordu. Ama hiç kimse ona bir şey vermedi. "Akli başına

gelince şöyle dedi: 'Babamın nice işçisinin fazlasıyla yiyeceği var, bense burada açlıktan ölüyorum. Kalkıp babamın yanına döneceğim, ona, Baba diyeceğim, Tanrı'ya ve sana karşı günah işledim. Ben artık senin oğlun olarak anılmaya layık değilim. Beni işçilerinden biri gibi kabul et.' "Böylece kalkıp babasının yanına döndü. Kendisi daha uzaktayken babası onu gördü, ona acıdı, koşup boynuna sarıldı ve onu öptü. Oğlu ona, 'Baba' dedi, 'Tanrı'ya ve sana karşı günah işledim. Ben artık senin oğlun olarak anılmaya layık değilim.' "Babası ise kölelerine, 'Çabuk, en iyi kaftanı getirip ona giydirin!' dedi. 'Parmağına yüzük takın, ayaklarına çarık giydirin! Besili danayı getirip kesin, yiyelim, eğlenelim. Çünkü benim bu oğlum ölmüştü, yaşama döndü; kaybolmuştu, bulundu.' Böylece eğlenmeye başladılar. "Babanın büyük oğlu ise tarladaydı. Gelip eve yaklaştığında çalgı ve oyun seslerini duydu. Uşaklardan birini yanına çağırıp, 'Ne oluyor?' diye sordu.

"O da, 'Kardeşin geldi, baban da ona sağ salım kavuştuğu için besili danayı kestti' dedi. "Büyük oğul öfkeleni, içeri girmek istemedi. Babası dışarı çıkıp ona yalvardı. Ama o, babasına şöyle yanıt verdi: 'Bak, bunca yıl senin için köle gibi çalıştım, hiçbir zaman buyruğundan çıkmadım. Ne var ki sen bana, arkadaşlarımla eğlenmem için hiçbir zaman bir oğlak bile vermedin. Oysa senin malını fahişelerle yiyen şu oğlun eve dönünce, onun için besili danayı kesttin. "Babası ona, 'Oğlum, sen her zaman yanımdasın, neyim varsa senindir' dedi.

"Ama sevinip eğlenmek gerekiyordu. Çünkü bu kardeşin ölmüştü, yaşama döndü; kaybolmuştu, bulundu!" (Luka, 15,11-32).

** İsa Peygamber pişmanlık hakkında bir çok benzetme bırakmıştır. Onlardan biri de kaybolan oğul benzetmesidir. Merhametli baba Tanrı, Hristiyan Ortodoksların pişmanlıklarına sevinir. Benzetmedeki büyük kardeşten görüldüğü gibi her Hristiyan'ın görevi tüm kötülük yapan insanlar için iyilik dilemek zorunluluğu olduğudur.*

*** İncil'de affedilme konusunda birçok örnek daha vardır. Yusuf Peygamber hakkında daha fazla okuyunuz.*

Diğer insanlara karşı davranışını düşün ve soruları cevapla:

1. Her günün sonunda ne yapılması gerek?
2. Tövbe etmek ne demektir?
3. Birini küçümsediğimizde ne yapmalıyız?
4. Havari Luka tövbe ile ilgili hangi örneği bırakmıştır?
5. Bize hata yapanlara karşı neden kötü davranmamalıyız?
6. Yaptığımız yanlışlardan pişmanlık duyarsak Tanrı bizi affeder mi?
7. Bize hakaret edip bizden özür dileyen birini affetmemiz gerekir mi?
8. İsa Peygamber kaybolan oğul benzetmesi ile ilgili ne mesaj vermek ister?

4. SEVGİ KANUNU - TANRI TARAFINDAN GÖNDERİLMİŞ EN BÜYÜK KANUN

Sevgi - Büyük Hristiyan Emri

Bir gün öğrencileri İsa Peygamber'e kurtuluş ve sonsuz yaşam elde etmek için en büyük emirin ne olduğunu sormuşlar. İsa Peygamber şöyle cevap vermiş: Sevgili kardeşlerim, birbirimizi sevelim. Çünkü sevgi Tanrı'dandır. Seven herkes Tanrı'dan doğmuştur ve Tanrı'yı tanır. Sevmeyen kişi Tanrı'yı tanımaz. Çünkü Tanrı sevgidir. Tanrı biricik Oğlu aracılığıyla yaşayalım diye O'nu dünyaya gönderdi, böylece bizi sevdiğini gösterdi. Tanrı'yı biz sevmiş değildik, ama O bizi sevdi ve Oğlu'nu günahlarımızı bağışlatan kurban olarak dünyaya gönderdi. İşte sevgi budur. Sevgili kardeşlerim, Tanrı bizi bu kadar çok sevdiğine göre biz de birbirimizi sevmeye borçluyuz. Hiç kimse hiçbir zaman Tanrı'yı görmüş değildir. Ama birbirimizi seversek, Tanrı içimizde yaşar ve sevgisi içimizde yetkinleşmiş olur. Tanrı'da yaşadığımızı ve O'nun bizde yaşadığını bize kendi Ruhu'ndan vermiş olmasından anlıyoruz. Baba'nın Oğlu'nu dünyanın Kurtarıcısı olarak gönderdiğini gördük, şimdi buna tanıklık ediyoruz. Kim İsa'nın Tanrı'nın Oğlu olduğunu açıkça kabul ederse, Tanrı onda yaşar, o da Tanrı'da yaşar. Tanrı'nın bize olan sevgisini tanıdık ve buna inandık. Tanrı sevgidir. Sevgide yaşayan Tanrı'da yaşar, Tanrı da onda yaşar. Yargı gününde cesaretimiz olsun diye sevgi böylelikle içimizde yetkin kılınmıştır. Sevgide korku yoktur. Tersine, yetkin sevgi korkuyu siler atar. Çünkü korku işkencedir. Biz de seviyoruz, çünkü önce O bizi sevdi. "Tanrı'yı seviyorum" deyip de kardeşinden nefret eden yalancıdır. Çünkü gördüğü kardeşini sevmeyen, görmediği Tanrı'yı sevemez. "Tanrı'yı seven kardeşini de sevsin" diye buyurmuş. (1. Yuhanna. 4, 20-21).

* *Yakın çevreye karşı sevgi, Tanrı sevgisine kanıttır. İncil Hristiyanlara yakın çevresinde İsa Peygamber'i görmelerini, Peygamberle Tanrı'yı tanımalarını söyler. "Yakınımız kimdir, onu nasıl kendimiz kadar sevmeliyiz? Yakınımız yaş, din, cinsiyet, maddi olanaklar vb. ayrımı yapmadan kendimize yakın hissettiğimiz insandır". Bu yüzden İsa Peygamber şöyle buyurmuştur: „Size doğrusunu söyleyeyim, bu en basit kardeşlerimden biri için yaptığınızı, benim için yapmış olursunuz’ “ (Matta. 25,40).*

SEVGİNİN ÜSTÜNLÜĞÜ

İnsanların ve meleklerin diliyle konuşsam,
ama sevgim olmasa,
ses çıkaran bakırdan ya da çınlayan zilden farkım kalmaz.
Peygamberlikte bulunabilsem,
bütün sırları bilsem,
her bilgiye sahip olsam,
dağları yerinden oynatacak kadar büyük imanım olsa,
ama sevgim olmasa, bir hiçim.
Varımı yoğumu sadaka olarak dağıtsam,
bedenimi yakılmak üzere teslim etsem,
ama sevgim olmasa, bunun bana hiçbir yararı olmaz.
Sevgi sabırlıdır, sevgi şefkatlidir.
Sevgi kıskanmaz, övünmez, böbürlenmez.
Sevgi kaba davranmaz, kendi çıkarını aramaz,
kolay kolay öfkelenmez, kötülüğün hesabını tutmaz.
⁶Sevgi haksızlığa sevinmez, gerçek olanla sevinir.
Sevgi her şeye katlanır,
her şeye inanır, her şeyi umut eder, her şeye dayanır.
Sevgi asla son bulmaz.
Ama peygamberlikler ortadan kalkacak,
diller sona erecek, bilgi ortadan kalkacaktır.
Çünkü bilgimiz de peygamberliğimiz de sınırlıdır.
Ne var ki, yetkin olan geldiğinde
sınırlı olan ortadan kalkacaktır.
Çocukken çocuk gibi konuşur,
çocuk gibi anlar, çocuk gibi düşünürdüm.
Yetişkin biri olunca çocukça davranışları bıraktım.
Şimdi her şeyi aynadaki silik görüntü gibi görüyoruz,
ama o zaman yüz yüze görüşeceğiz.
Şimdi bilgim sınırlıdır,
ama o zaman bilindiğim gibi tam bileceğim.
İşte kalıcı olan üç şey vardır: İman, umut, sevgi.
Bunların en üstünü de sevgidir.
(1. Korintliler. 13,1-13)

Tohum Benzetmesi

“Ekincinin biri tohum ekmeye çıktı. Ektiği tohumlardan kimi yol kenarına düştü. Kuşlar gelip bunları yedi. Kimi, toprağı az, kayalık yerlere düştü; toprak derin olmadığından hemen filizlendi. Ne var ki, güneş doğunca kavruldular, kök salamadıkları için kuruyup gittiler. Kimi, dikenler arasına düştü. Dikenler büyüdü, filizleri boğdu. Kimi ise iyi toprağı düştü. Bazısı yüz, bazısı altmış, bazısı da otuz kat ürün verdi. Kulağı olan işitsin!” Öğrencileri gelip İsa’ya, “Halka neden benzetmelerle konuşuyorsun?” diye sordular. İsa şöyle yanıtladı: “Göklerin Egemenliği’nin sırlarını bilme ayrıcalığı size verildi, ama onlara verilmedi. Çünkü kimde varsa, ona daha çok verilecek, bolluğı kavuşturulacak. Ama kimde yoksa, elindeki de alınacak. Onlara benzetmelerle konuşmamın nedeni budur. Çünkü, gördükleri halde görmezler, Duydukları halde duymaz ve anlamazlar. “Böylece Yeşaya’nın peygamberlik sözü onlar için gerçekleşmiş oldu: Duyacak duyacak, ama hiç anlamayacaksınız, Bakacak bakacak, ama hiç görmeceksiniz! Çünkü bu halkın yüreğı duygusuzlaştı, Kulakları ağırlaştı. Gözlerini kapadılar. Öyle ki, gözleri görmesin, Kulakları duymasın, yürekleri anlamasın ve bana dönmesinler. Dönselerdi, onları iyileştirirdim. “Ama ne mutlu size ki, gözleriniz görüyor, kulaklarınız işitiyor! Size doğrusunu söyleyeyim, nice peygamberler, nice doğru kişiler sizin gördüklerinizi görmek istediler, ama görmediler. Sizin işittiklerinizi işitmek istediler, ama işitemediler. “Şimdi ekinciyle ilgili benzetmeyi siz dinleyin. Kim göksel egemenlikle ilgili sözü işitir de anlamazsa, kötü olan gelir, onun yüreğine ekileni söker götürür. Yol kenarına ekilen tohum işte budur. Kayalık yerlere ekilen ise işittiğı sözü hemen sevinçle kabul eden, ama kök salamadığı için ancak bir süre dayanan kişidir. Böyle biri Tanrı sözünden ötürü sıkıntı ya da zulme uğrayınca hemen sendeleyip düşer. Dikenler arasında ekilen de şudur: Sözü işitir, ama dünyasal kaygılar ve zenginliğin aldatıcılığı sözü boğar ve ürün vermesini engeller. İyi toprağı ekilen tohum ise, sözü işitip anlayan birine benzer. Böylesi elbette ürün verir, kimi yüz, kimi altmış, kimi de otuz kat.” (Matta. 13,3-23).

* *Tohum Tanrı’nın kelimesidir (İncil);*

Ekinci – o Tanrı’nın kelimesinde eken biridir (vaaz veren) ;

Toprak-insan kalbidir;

Yol boyunca toprağı düşmüş tohumlar, kalbinde Tanrı kelimesinin erişimi olmayan dikkatsiz insanların ifade eder;

Dikenler, zenginlik uğuruna kötü alışkanlıklarla Tanrı kelimesini unudan insanları ifade eder;

Verimli toprak iyi kalpli insanları ifade eder. Onlar Tanrı’nın karşısında, iyi kalplidir ve hayatlarını İncil’e göre sürdürürler. Onların meyveleri, yaptıkları iyiliklerdir.

İnsanın hayatında sevginin ne derece önemli olduğunu düşün?

1. İnsanlara Tanrı tarafından verilen iki büyük emir hangileridir?
2. Sevdiğimiz insanlara karşı nasıl davranmalıyız?
3. Tanrı'yı sevip insanlardan nefret eden bir insan olabilir mi? Neden?
4. Yakın çevremizde ki insanlar kim olabilir?
5. Hristiyanlığa göre, gerçek sevgi özellikleri hangileridir ?
6. Tohum Benzetmesinden nasıl sonuç çıkar?

5. İNSANIN TANRI'YA ŞÜKRETMESİ

Şükretmek Nedir?

Şükretme merhametin sonucudur. Merhamet olan yerde, şükretme de vardır. Merhameti hayvanlar bile hissedebilir. İyiliğe vahşi hayvanlar bile şükran gösterebilir. Merhamet ve şükretme birbirine bağlı iki erdemdir. Şükran olmayınca, merhamet kaybolur. Birine “günaydın” dediğimizde, o kişi bize selam vermeyip başını diğer tarafa çevirirse o zaman artık onunla selamlaşmak istemeyiz. Dilenci teşekkür etmeyi bilmez ise, biz artık sadaka vermeyiz. Bu, insanlar arasında böyledir. Çok kolay bir şekilde küçümsenmiş hissedilebiliriz. Tanrı insalara kıyasen ne kadar bağışçıl! İnsanlar nankörlükleriyle ona hakaret edseler de, o yine hem iyileri hem de kötülerini güneşle ısıtıyor, onlara yağmurunu gönderiyor. O sonsuz merhameti ile insanlara adil ve iyi kalpli olmaları için rahmetini ihsan eyler.

İnsanlara Teşekkür Etme

Her aile çocuğuna teşekkür etmeyi öğretir. Peki neden aileler kendi çocuklarından bunu isterler? Ailelerin teşekkürden nasıl bir kazancı var? Onların çocuklarından bunu istemesi, onların karşılıksız saygılarına işarettir. Çocuklarının insanlar içinde terbiyeli ve saygı değer olmasını ister. Onlar teşekkür edebilen insanın her yerde sevildiğini fakındadırlar. Çocukları için en iyi şeyleri isteyen her aile, çocuklarına küçük yaştan minnet duymayı öğretirler.

Herşeyde Tanrı'ya Şükretmek

Her ailenin çocuğuna teşekkürü öğrettiği gibi, Tanrı da her insandan ondan şükretmesini ister. İncil'de şükretmekle ilgili birçok örnek vardır (Nuh, Musa, İbrahim ve diğerleri). İsa Peygamber devamlı insanlara Tanrı'ya şükretmeleri ile ilgili örnekler göstermiştir. Vaazlerinde havariler, devamlı insanların nasıl Tanrı'ya iyi ve kötü her şey için şükretmelerini söylemişler. Bu örnekleri takip ederek, her Hristiyan Ortodoksun dua ederken Tanrı'ya şükretmesi gerek. O şekilde devamlı herkes kendi erdemlerini gösterir. Ama bazen insanlar Tanrı'ya dua ederken istedikleri şeyleri elde edemezler. Ama unutulmaması gereken şey Tanrı'nın insanların tahmin edemeyecekleri şeyleri bile biliyor olmasıdır. Belki de insanlar Tanrı'dan onlara hayırlı olmayacak, onlara iyilik getirmeyecek birşey istemişlerdir. Onu kimse bilemez, sadece her fırsatta herşeyi görebilen ve insanları kötülüklerden korumak isteyen Tanrı bilir. Örneğin: İnsanlar hasta olunca doktora giderler, doktor herkese ilaç yazar. Kullanılan ilaçların kötü lezzetleri vardır. Ama insanlar ilaçlar için doktora teşekkür eder. Doktora teşekkür edildiği gibi, Tanrı'ya da hayattaki herşey için şükredilmelidir.

** Tanrı'ya ve insanlara şükretmeden insanların ruhları rahat edemez!*

Kilisede şükretmek ile ilgili örnek verildiğinde, devamlı Luka'nın 17. Ayeti okunur.

On Cüzamlı

(Luka. 17,12-19)

Bir gün İsa Peygamber Köyün birine girerken O'nu cüzamlı on adam karşıladı. Bunlar uzakta durarak, "İsa, Efendimiz, halimize acı!" diye seslendiler. İsa onları görünce, "Gidin, kâhinlere görünün" dedi. Adamlar yolda giderken cüzamdan temizlendiler.. Onlardan biri, iyileştiğini görünce yüksek sesle Tanrı'yı yücelterek geri döndü, yüzüstü İsa'nın ayaklarına kapanıp O'na teşekkür etti. Bu adam Samiriyeli'ydi. İsa, "İyileşenler on kişi değil miydi?" diye sordu. "Öbür dokuzu nerede? Tanrı'yı yüceltmek için bu yabancıdan başka geri dönen olmadı mı? Sonra adama, "Ayağa kalk, git" dedi. "İmanın seni kurtardı

* Bu insanların her zaman Tanrı'ya şükretmelerini gösteren bir derstir.

Kutsal Ayin (Efkaristiya) Şükranın Gizemidir

Kutsal, Efkaristiya olarak da adlandırılan ayinde yer aldıklarında Hıristiyan Ortodokslar Tanrı'ya şükrederler. Eski Yunan dilinde Efkaristiya „şükretmek” demektir. Gizemli olan kutsal ayin, İsa Peygamber tarafından düzenlenen Son Akşam Yemeğinde kurulmuştur. O zaman İsa

Peygamber ekmeği almış, onu kutsamış ve ondan havarilerine birer parça ayırarak şunları söylemiş: “Alın ve yiyin, bu benim vücudum”. Ondan sonra bir bardak şarap almış onu kutsamış ve havarilerine vererek şunları söylemiş: “Herkes bundan içsin, bu benim kanım, günahlarınızın affı için dökülecek yeni antlaşmanın kanı”.

İsa Peygamber havarilerine bunları her zaman yapmalarını emrederek şunları söylemiştir: „Bunları beni anmak için yapınız “. O zamandan beri, kutsal ayin kilisede yapılır ve buna Litürji denir. Litürji süresinde, din adamlarının yardımı ile edilen dualarda, ekmeğin ve şarabın eşliğinde

İsa Peygamber anılır. Bu yüzden Ortodoks Hristiyanlar ekmeğin yiyip şarap içtiklerinde İsa Peygamberi kalplerinde hissederek.

** Bu kutsal ayine sadece vaftiz olanlar katılabilir. Bu kutsal ayine büyük ciddiyetle yaklaşarak, İsa Peygamber'e layık olmalıdırlar. Ayine oruç, dua kötü düşünce ve eserlere tövbe ederek hazırlanmaları gerek.*

Etkinlik: İnsanın Tanrı'ya şükretmesi hakkında ne düşünüyorsun?

1. Şükretmek nedir?
2. Şükretmek hangi erdeme bağlıdır?
3. Neden aileler çocuklarından teşekkür etmelerini isterler?
4. Tanrı'ya nasıl şükredilir?
5. Neden insanlar Tanrı'dan dua ederken istedikleri şeyleri bazen elde edemezler?
6. Havarî Luka'ya göre İncil'den hangi olay şükretme örneğidir?
7. Şükretme ayini hangisidir?
8. Kutsal ayinde ekmeğin ve şarabın neyi temsil eder?
9. Kutsal ayine nasıl hazırlanılır?
10. Kutsal ayini kabul etmek için ne gibi hazırlıklar yapılır?
11. Dini tören esnasında Kimi kalbimize katıyoruz?

6. HAYATIN HEDİYESİ VE DİĞER İNSANLARIN HAYATINA SAHİP ÇIK

İnsan Hayatının Değeri

Milyarlarca insanın arasında, herkese kendi hayatı ne kadar değerlidir? Hayatın değeri var mıdır? İnsanın mutlu olup olmadığı ne kadar önemlidir? Bu sorular her insanın hayatı boyunca karşılaştığı sorulardır. Bu soruların gerçek yanıtını ancak Tanrı bilebilir. Kutsal yazıtta insan hayatının dünyaya bedel olduğunu ve Tanrı'dan armağan olduğu yazıyor. Her insanın hayatı kendine göre çok değerlidir ve dünyayı değiştirebilme gücü vardır. İnsanlara karşı sevgi gösterildikçe, insanlar Tanrı'yı ne kadar çok sevdiklerini belli ederler. Bu yüzden hiçbir insan Tanrı'yı çok sevip insanlardan nefret ettiğini söyleyemez.

Tanrı'nın Emri "Öldürme"

İnsan hayatının ne denli değeli olduğunu göstermek ve insanlara karşı iyi davranılması için Tanrı altıncı emrinde şöyle buyurur: „Öldürme!“ Bununla Tanrı cinayeti ve intiharı yasaklıyor. İnsanın ölümüne sebebiyet verenler, cinayete yardımcı olanlar bile suçlu durumdadır. Örnek olarak: suçsuz olduğunu bildiği halde zanlıyı suçlayan hakim, herhangi başka birini öldürme emri veren kişi, bir yakınını imkanı olduğu halde ölümden kurtarmayan biri, ağır iş veya cezalar verip kişiye zarar veren veya onun ölmesine yol açanlar ve alkol, uyuşturucu ve sigara gibi kötü alışkanlıklardan vazgeçemeyen herkes. .Bu emre birinin ölmesini isteyen, hasta ve çaresizlere yardımcı olmayan, insanlara karşı kin besleyen ve onlara kötü davranan kişiler karşı gelir. Bu hataları her insan tavırları, konuşması ile çocuk yaşta bile yapmış olabilir.

** Kavgalardan uzak dur. Sorunlarını Yaşıtlarınla konuşarak hallet. Arkadaşlarına da bunu öğret. Böyle davranırsan eğer Tanrı'nın emrine saygı göstermişsin demektir!*

*** Şunu bilmen gerekir ki hayvanlara karşı yapılan kötü davranışlar, insanlara karşı yapılan kötü davranışla eşdeğerdir!*

Kendi Hayatımızı ve Başkalarının Hayatını Önemsemek

Bu emirde Tanrı insanlardan kendi hayatlarını ve başkalarının hayatlarını önemsemelerini emrediyor.

İnsanın kendi sağlığı ile ilgilenmesi çok önemlidir. Her insan, sağlığa zarar veren alkol, uyuşturucu, sigara gibi kötü alışkanlıklardan uzak durmalıdır. Düzenli spor yapıp sağlıklı hayat sürdürmelidir.

Yoksul ve çaresiz insanlara yardım edilmelidir. Yoksul insanlara dürüst bir şekilde hizmet eden kuruluşlara yardım edilmelidir. İnsanlara yardımı ilke edinip, devamlı kuruluşlarda yardım toplamaya çaba gösterilmelidir. Her Hristiyan yardıma muhtaç insanlara bakımevi, hashastane, huzur evleri ve her çeşit sosyal kurumların açılması için uğraşmalıdır. Hastane, huzur evi ve bunun gibi sosyal kurumlarda olan yakın akraba veya arkadaşını ziyaret etmelidir.

* İnsanlara nasıl yardımcı olabileceğin hakkında örnekler ver.

Kabil, Habil'i öldürüyor

İnsanlık tarihinin ilk cinayeti

Kabil ve Habil, insanlığın atası ve ilk peygamberi olan Adem'in ya da insanlığın anası olarak kabul edilen Havva'nın çocuklarıdır. Çiftçi olan Kabil, Tanrı'ya buğday ve meyve adar. Çoban olan kardeşi Habil ise bir koyun kurban eder. Tanrı Kabil'in adağını reddeder, Habil'inki kabul eder. Kabil buna çok kızar ve kıskançlık içinde Habil'i öldürür. Tanrı Kabil'e kardeşinin nerede olduğunu sorunca "Ben kardeşimin bekçisi miyim?" diye cevap verir. Habil'in kanı yerden bağıırır. Bunu duyan Tanrı, Kabil'i lanetler ve durmadan yeryüzünü dolaşmaya mahkûm eder. Kabil, tanrıya yalvarır ve diğer insanların kendini öldüreceklerini söyler.

* Derste bu olay ile ilgili ayeti okuyunuz (Yaratılış 4).

İnsan hayatının değeri hakkında düşün ve yanıtla:

1. Tanrı, Kutsal Kitabı'nda insan hayatının değeri için ne söylemiştir?
2. Tanrı'nın altıncı emri hangisidir?
3. Altıncı emirde insanlara ne yapmak yasaklanır?
4. Kavgaya, şiddete veya intikama başvuran Tanrı'nın altıncı emrine karşı gelmiş olur mu?
5. Tanrı insanlara karşı ne şekilde yardım edilmesini ister?
6. İnsanlık tarihinin ilk cinayeti hangisidir?

7. HRİSTİYANLIKTA ÇALIŞMAYA ÖNEM VERMEK

„**Altı gün çalışacaksınız. Ama yedinci gün sizin için kutsal dinlenme günü olacak. Bu altı gün içerisinde tüm işlerinizi bitirin ve yedinci gününüzü Tanrı'ya adayın**” Bu Tanrı'nın dördüncü buyruğudur.

Tanrı Emeği Kutsamıştır

“Yaratılışından hemen sonra Tanrı, insanı dünyadaki herşeye hükmetmek ve herşeyi kullanmasını emretti. Böylelikle Tanrı'nın insanlara ilk emri çalışmaktır. Kutsal kitap okunduğunda İsa Peygamber ve havarilerin çalışkan oldukları ve çalışkanlık örneği verdikleri, her Ortodoks Hristiyanın bu örneği takip etmesi gerektiği kanısına varılır. Çalışkan olmak, çalışmayı sevmek anlamını taşır. İsa Peygamber misyonerlik faaliyetine başlamadan önce, marangoz, ondan sonra da hiç durmadan insanlar arasında vaaz veriyormuş. Onun örneğini havarileri de takip ediyormuş: Havari Pavlus, vaaz vermediği zaman çadır yapmakla uğraşıyormuş, böylelikle genel ihtiyaçlarını karşılıyormuş. Kilise yapımında ve vaaz verdiği yerlerde insanlara yük olmak istemiyormuş. Bu yüzden o, “Çalışmak istemeyen, yemek yemeyi de istemesin” diyerek Hristiyanlara işi sevmeyi öğretiyormuş. Sürekli çalışan ve herşeyi yöneten Tanrı'nın iş ortağı olur,

** Tüm sorumluluk ve görevlerinde ciddi ve sorumlu davranmalısın. İşe başlamadan önce Tanrı'nın o işi yapıp yapmayacağını düşün, bu şekilde yanlış iş yapmayacaksın. Tanrı'nın istediği şekilde çalış böylece Tanrı yaptığın her işi kutsar.*

Çalışkanlığın Karşılığı Tembelliktir

Fakirlik, cahillik, az dini bilgi gibi sonuçlar tembellik nedeniyle ortaya çıkmaktadır. Bu konu hakkında “ Çalışmadan başarı olmaz” diye bir atasözü de mevcuttur.

Bilge Süleyman insanların işi sevmesi ve tembel olmamaları için Kutsal kitapta şunları yazmıştır:

“Ey tembel kişi, git, karıncalara bak, Onların yaşamından bilgelik öğren. Başkanları, önderleri ya da yöneticileri olmadığı halde, Yazın erzaklarını biriktirirler, Yiyeceklerini toplarlar biçim mevsiminde. Ne zamana dek yatacaksın, ey tembel kişi? Ne zaman kalkacaksın uykundan? “Biraz kestireyim, biraz uyuklayayım, Ellerimi kavuşturup şöyle bir uyu-yayım” demeye kalmadan, Yokluk bir haydut gibi, Yoksulluk bir akıncı gibi gelir üzerine.” (Süleyman'ın özdeyişleri 6,6-11). „Erdemlinin doğruluğu onu kurtarır, Ama haini kendi hırsı ele verir “ (Süleyman'ın özdeyişleri 11,6).

* Toplumdaki her insanın sorumluluk ve görevleri vardır. Görevlerini yerine getirmeyen bir insana toplum için yararsız sayılır. Ev ödevlerini yaparken düzenli ol. Boş zamanını iyi şeyler yapmak için değerlendir: kitap okumak, spor yapmak ya da ailevi görevleri yapmakta yardımcı olmak. Bu tavsiyeleri dikkate aldığın sürece, tembellik ve onun yol açtığı diğer kötü huylardan uzak durursun.

Emanet Para Benzetmesi

Göksel egemenlik, yolculuğa çıkan bir adamın kölelerini çağırıp malını onlara emanet etmesine benzer. "Adam, her birinin yeteneğine göre, birine beş, birine iki, birine de bir talant vererek yola çıktı. Beş talant alan, hemen gidip bu parayı işletti ve beş talant daha kazandı. İki talant alan da iki talant daha kazandı. Bir talant alan ise gidip toprağı kazdı ve efendisinin parasını sakladı. "Uzun zaman sonra bu kölelerin efendisi döndü, onlarla hesaplaşmaya oturdu. Beş talant alan gelip beş talant daha getirdi, 'Efendimiz' dedi, bana beş talant emanet etmiştin; bak, beş talant daha kazandım. "Efendisi ona, 'Aferin, iyi ve güvenilir köle!' dedi. 'Sen küçük işlerde güvenilir olduğunı gösterdin, ben de seni büyük işlerin başına geçireceğim. Gel, efendinin şenliğine katıl!'

"İki talant alan da geldi, 'Efendimiz' dedi, 'Bana iki talant emanet etmiştin; bak, iki talant daha kazandım.' "Efendisi ona, aferin, iyi ve güvenilir köle!' dedi. 'Sen küçük işlerde güvenilir olduğunı gösterdin, ben de seni büyük işlerin başına geçireceğim. Gel, efendinin şenliğine katıl!" Sonra bir talant alan geldi, 'Efendimiz' dedi, 'Senin sert bir adam olduğunı biliyordum. Ekmediğim yerden biçer, harman savurmadığın yerden devşirirsin. Bu nedenle korktum, gidip senin verdiğin talantı toprağı gömdüm. İşte, al paranı!'

"Efendisi ona şu karşılığı verdi: 'Kötü ve tembel köle! Ekmediğim yerden biçtiğimi, harman savurmadığım yerden devşirdiğimi bildiğine göre paramı faize vermeliydin. Ben de geldiğimde onu faiziyle geri alırdım... Haydi, elindeki talantı alın, on talantı olana verin! Çünkü kimde varsa, ona daha çok verilecek ve o bolluk içinde olacak. Ama kimde yoksa, kendisinde olan da elinden alınacak. Şu yararsız köleyi dışarıya, karanlığa atın. Orada ağlayış ve diş gıcirtısı olacaktır.'" (Matta 25,14,29).

Bu benzetme ile isa peygamber aslında şu mesajı vermektedir : Tanrı her insana değişik doğal yetenekler verir. Tanrı her insanı değişikliklerle ödüllendirdiği için, her insan kendine göre başarılıdır. Kimin ne kadar yeteneğe sahip olması gerektiğini tanrının bilgisi dahilinde olduğundan dolayı kiminin az kiminin ise çok yeteneği bulunmaktadır. İnsanlar Yeteneklerini kullandıkları doğrultuda tanrı karşısında hesap verecektir. Tanrı tarafından kendine bahşedilen bu yetenekler şahsi ve akrabalarının çıkarları için kullanan, bahsedilen yeteneklerini tembellikleri dolayısıyla kullanmayan insanlardan tanrının huzurunda büyük hesap sorulacaktır

Büyük Başarıların Sırrı Nedir?

Genellikle büyük adamların özel yeteneklere sahip oldukları düşünülür. Fakat, o her zaman öyle değildir. Birçok bilge başarının uzun süre boyunca sabit ve kalıcı çalışmaya bağlı bir sonucu olduğuna inanırlar. Çalışmaya daha çok çaba sarf edildiğinde, daha büyük başarılar elde edilir.

Pazar Gününün Kutsal Gün Olarak Kutlanması

Eski Ahite göre Museviler Cumartesi gününü Tanrı'nın günü olarak kutlamıştır. Fakat, İsa'nın dirilişi pazar günü olduğundan, pazar günü Hristiyanlar tarafından tanrıya adanır. Tarih boyunca Hristiyanlar pazar günü toplanır birlikte dua ederlermiş. Hristiyanlar pazar günleri ibadet etmek için kiliseye gitmeleri gerekmektedir, bu şekilde yapılacak olan dualar daha etkili ve Tanrı katında makbuldür.

Pazar günleri Tanrı daha çok düşünülmesi, hasta yakınlar ziyaret edilmeli ve varsa ihtiyaç sahibi yaşlılara yardım etsinler ve yalnızca iyilik yapsınlar. İyi davranışların sadece pazar günü yapılması söz konusu değildir, haftanın diğer günlerde de iyilikler yapılabilir. Fakat, eğer işleri yoğunsa kişi şunu bilmelidir ki pazar günü elini tüm işlerinden çekmeli, kafasında ki tüm kötü düşüncelerden kurtulmalı ve ruhunu rahatlatması gerekmektedir. Yalnızca bu şekilde Tanrı'ya layıkıyla kulluk edilebilir.

** Pazar günleri Hristiyanlar kiliseye gitmeye çalışmalıdırlar.*

Hristiyanlar pazar günleri rahatça kiliseye gidip iyilikler yapabilmeleri için haftanın diğer günlerinde üstlendikleri sorumlulukları yerine getirmelidirler.

İnsanın yaşamında çalışmanın rolü hakkında ne düşünüyorsun?

1. Tanrı'nın dördüncü emri nedir?
2. Çalışkan olmak ne demektir?
3. İsa Peygamber ve havariler çalışkan mıydı?
4. İnsanlar sorumlulukları karşısında nasıl davranmalıdırlar?
5. Bilge Süleyman işin sevilmesi için ne söylemiştir?
6. Emanet para benzetmesi ile İsa Peygamber hangi mesajı vermek istemiştir?
7. Hangi sebepten dolayı Pazar günlerini Hristiyanlar Tanrı'ya adarlar?
8. Hristiyanlar Pazar günlerini nasıl kutlar?

8. GERÇEĞİ İYİ ESER VE SÖZLERLE SEVMEK

„Yakın Arkadaşına Karşı Yalan Tanıklık Etme”

O Tanrı'nın yalan söylememek ve her zaman doğrudan yana olunmasını öğreten Dokuzuncu Emridir. Doğrudan yana olmak, doğruyu sevmek anlamını taşır. Doğruyu seven insan, Tanrı'yı da sever, çünkü Tanrı her zaman doğrudan yanadır. Bu yüzden insanlar düşünce ve konuşmalarında her zaman doğrudan yana olmalıdırlar. Bu şekilde Tanrı'ya kulluk ederiz. Doğrudan yana olmak insanın ağzından çıkan her kelimeye dikkat etmesinde yardımcı olur. Arkadaşlarınızla şakalaşırken, ailenize, yaşlılara ve öğretmenlere cevap verirken, davranışlarınıza dikkat etmelisiniz.

Doğrudan yana olmanın karşıtı yalandır. Bir atasözü der ki ”Yalanın ayakları kısadır”. Bu yalanın kısa sürdüğü anlamını taşır. Yalan ortaya çıktığında, yalan söyleyen insan utanır ve yalanı pahalıya mal olur. Yalan söylemek insanların güvenini kaybetmeye neden olur. Bu şekilde yalan söyleyen insan kolaylıkla arkadaşlarını kaybedebilir. Bir defa arkadaşının yalanını yakalayan, her zaman ondan şüphe eder ve doğruyu söylese bile ona inanmaz. Doğruyu söyleyen insana herkes güvenir ve her zaman geniş çevresi olur.

** Yalancı şahitlik yapıldığında, birine ailesi veya öğretmeni önünde beddua edildiğinde, başkalarının hataları söylendiğinde, başkalarıyla dalga geçildiğinde ve onların sözlerinin kötü yanını gösterdiğinizde, başkalarının sözlerine dayanarak insanları yargıladığınızda, insanların küsmesine sebep olduğunuzda, iki yüzlülü olduğunuzda, olmamış olayları olmuş gibi gösterdiğinizde, gerçeği gizlediğinizde Tanrı'nın Dokuzuncu Emrine karşı gelmiş olursunuz.*

*** Bu Tanrı'nın Emri yalan söylemenizin kimseye zarar vermeyeceğini düşündüğünüz durumlarda bile yalan söylemenizi yasaklar. Yalan Hristiyanlara yakışmaz.*

Yalancı Şahitlik. Bunun İçin Pişman Olmak

Tanrı'nın bu emri yalancı şahitliği yasaklar: birini haksız yere suçladığınızda veya mahkemede yalancı şahitlik yapıldığında. İncil'de yalancı şahitlik yapıp iyi sonuçlara ulaşmayanlara rastlanılabilir.

İsa Peygamber'e karşı Anna ve Kayafa Musevi din adamları yalancı şahitlik yapmıştır. İsa Peygamber'i idam ettirmek için onlar yalancı şahitlik yapacak insanlar bulup, Peygamberi yapmadığı şeyler için suçlamışlardır.

İsa Peygamber'in havarilerinden biri olan Yahuda'da onun hakkında yalancı şahitlik yapıp, İsa Peygamberi askerlere para karşılığında teslim etmiştir. Yanlışını görünce pişman olup Tanrı'ya tövbe edeceğine, daha büyük günah işleyip kendi canına kıymıştır.

Bu örneğe karşı havari Petrus'un örneği vardır: Askerler İsa Peygamberi tutukladıklarında onun öğrencileri yakalanmamak için kaçmışlardır. Havari Petrus, ona zarar gelmesinden korktuğu için yalan söyleyip İsa Peygamberi tanımadığını söylemiş. Son akşam yemeğinde İsa Peygamber öyle konuşmasını söylemiştir. Son akşam yemeğinde İsa Peygamber'in sözlerini ha-

tırlamış, söylediği yalan için pişman olup gözyaşı dökmüştür. İsa Peygamber onun içten pişman olduğunu görünce onu affetmiştir.

Yalan söylenildiğinde havari Petrus örnek alınmalıdır, söylenen yalandan dolayı içten pişmanlık duyulmalıdır. Pişmanlık duyup, hatanın farkına varıldığında, özür dilendiğinde ve gerçek söylendiğinde, iyi ve insansever Tanrı affeder. Fakat bundan sonra aynı hatayı tekrarlamamak için özen gösterilmelidir.

Dürüstlüğün önemini ne kadar anlayabiliyorsun?

1. Tanrı'nın Dokuzuncu Emri hangisidir?
2. Doğrudan yana olmanın anlamın nedir?
3. Her zaman doğruyu söylememiz gerekir mi?
4. Doğrudan yana olmanın karşıtı nedir?
5. Dokuzuncu Emire nasıl karşı gelinir?
6. Yalanın kimseye zarar vermediğini düşündüğün durumda, yalan söylenebilir mi?
7. İsa Peygamber'e karşı kim yalancı şahitlik yapmıştır?
8. Yalanının affolması için havari Petrus ne yapmıştır?
9. Yalan söylediğimizde ne yapmalıyız?
10. Pişman olduğumuz hatayı tekrarlamamız doğru mudur?

9. SADIK OLMAK NE DEMEKTİR

Sadakat - Hristiyanlık Erdemi

Sadakat niyetin devamlılığı ve sağlamlığı bağlı Hristiyanlık erdemidir. Hayat için önem taşıyan herhangi bir şey için zorluklar karşısında bile pes etme. Sadık olmak, her zaman verilen sözün arkasında durmak demektir. Bunu yapan herkes insanlar tarafından saygı görür ve güven kazanır.

Siz verdiğiniz sözün arkasında duruyor musunuz?

Sadık Olmaya Bağlı Erdemler

Sadık olmak isteyen biri, sadakata bağlı erdemleri elde etmek için uğraş göstermelidir. O erdemler şunlardır:

- güven – biri size sırrını söyleyebilmeli, çünkü sizin onu saklayacağınıza, başkasına söylemeyeceğinizden emindir;
- dürüstlük – yalan söylememek ve kandırmamak ve her zaman doğruyu söylemektir.;
- fedakarlık - sadık olduğumuz ve güzel olan bir şeye bağlılık; zor durumda olduğunda bile birinin yanında olmak;
- devamlılık – kararlılık, her zaman ahlâklı davranan biri;
- tutarlılık – kendi değerlerine o kadar sadıktır ki onu bundan vazgeçirmek mümkün değildir.
- kararlılık – hiç bir şey hakkında şüphe duymamak, iki fikirli olmamak.

Sadık Olmakta Tanrı En Büyük Örnektir

Diğer konularda olduğu gibi, sadakat için de Tanrı en büyük örnektir. Tanrı'nın sadakati çok büyüktür. Tanrı tüm eserlerine sadıktır ve insanları sadık olmaya davet eder. O kendi ahıtlarına– insanlara verdiği sözlere dikkat eder ve onun emirlerini yerine getiren herkese karşı şefkat gösterir.

Sadakat dinden gelir. Tanrı'ya inanıp hayatını onun emrettiği şekilde sürdürenler, sadık kalırlar. Sadakat Hristiyanlık dinine tanıklık eder.

Sadık Arkadaşlık

Sadık arkadaş olmak için, ahlâki davranış önemlidir.

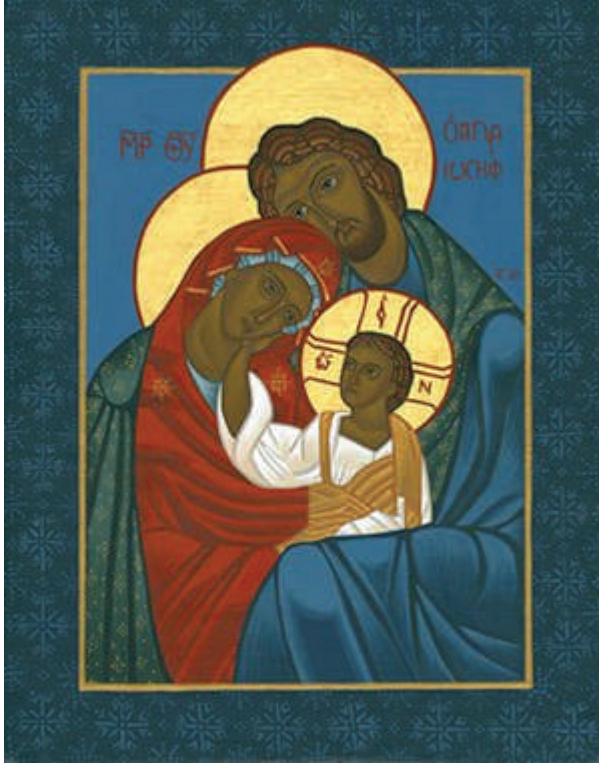
Eğer arkadaşlarınıza karşı sadıksanız, arkadaşlarınız her zaman size güvenebilir. İncil'de sadakat ile ilgili şu ayet vardır: „Kederli insana dost sevgisi gerekir, Her Şeye Gücü Yetenden korkmaktan vazgeçse bile. Kardeşlerim kuru bir dere gibi beni aldattı; Hani gürül gürül akan dereler vardır, Eriyen buzlarla taşan, Kar sularıyla beslenen” (Eyüp. 6,14-16).

Arkadaşlarınızın güvenini kazandığınızda, onlar size her sırrını söyler. Arkadaşınızın sırrı sizin aranızda kalmalıdır. Eğer saklamayı beceremeyip, başka birine bu sırrı söylerseniz arkadaşlığınıza ihanet etmiş olursunuz. Kazandığınız güveni, hemen kaybedersiniz. Sadece o değil, ihanet ile arkadaşlarınıza zarar verirsiniz

Güven kolay kazanılıp, kolay kaybedilen birşeydir.

Sevgide Sadakat

Tanrı'nın insanları birlik içinde yaşamalarını için yarattığını öğrenmiştiniz. Her birliğin temeli ailedir. Ailenin oluşması için, birbirine aşık ve sadık bir erkek ve kadının evlenmeleri gerek. Onlar eğlenince birbirlerine karşı her zaman sadık olacaklarına, hayatlarının sonuna kadar beraber olacaklarına, iyi ve kötü günlerinde birbirlerine yardımcı olacaklarına dair söz verirler. Hayata dair söz verdikleri için, evliliklerinde her zaman birbirlerine karşı sadık olmakla yükümlüdürler.

Evlilik Tanrı katında kutsal olan yüce sırdır. Bu yüzden Tanrı: İhanet etme! Diye buyurmuştur. İhanet ile çok sevdiğiniz birine karşı verdiğiniz sözü yerine getirmektir. Bu emri yerine getirmeyen kişi, hem Tanrı'ya hem de sevdiği kişiye ihanet etmiş olur.

İsa Peygamber bir aile içinde doğmuştur. Meryem Ana, annesi ve yaşlı Yusuf onun ailesi imiş. Onlar sevgi, şefkat ve sadakat ile onu büyütüştür. Her aile çocuklarını yetiştirirken onları örnek almalıdır.

Etkinlikler: Sadık olmak ne demektir?

1. Sadakat ne demektir?
2. Hangi erdemler sadakata bağlıdır?
3. Sadakat hakkında en büyük örnek kimdir?
4. Sadık arkadaş olmak ne demektir?
5. Sadakat arkadaşlık için ne denli önemlidir?
6. Kadın ve erkek evlenirken birbirlerine hangi sözleri verirler?
7. Tanrı insanların evlilikte sadık olmaları için hangi emirleri buyurmuştur?
8. İhanet ile hangi sözden dönülür?
9. Sözünü yerine getirmeyen kişi kime ihanet etmiş olur?
10. Sevgi ve sadakat için hangi aile örnek alınmalıdır?

İÇİNDEKİLER

KONU I: İYİLİK VE AHLÂK BİLİMİ OLARAK ETİK

1. Etik.....	3
2. Etikin Tanımı.....	7
3. Ahlâk.....	10
4. Ahlâkın Önemi.....	12
5. En Yüksek Etik Değer Olarak İyilik.....	13

KONU II: DİNLERDE ETİK

1. Dini Öğretilerdeki Ortak Etik İlkeler - Prensipler.....	15
2. İslam Dinini Öğrenmenin Teorik Temelleri.....	20
3. İslam'da Etik Dayanaklar.....	23
4. İslam Ahlâkının Temelleri.....	26
5. Katolik Öğretiminin Esasları.....	28
6. Katolik Öğretimindeki Etik Esaslar.....	31
7. Katolik Ahlâkının Esasları.....	33
8. Metodizm'in Temel Esasları.....	36
9. Metodizmin Etik Esasları.....	39
10. Metodizm'in Ahlâki Temelleri.....	42
11. Museviliğin Temel Esasları.....	44
12. Museviliğin Etik Esasları.....	47
13. Musevilikte Ahlâk.....	49

III. SEÇMELİ KONU: ORTODOKS HRİSTİYAN ÖĞRETİSİNDE ETİK

1. Ortodoks Hristiyan Öğretinin Oluşumu.....	52
2. Kurtarıcı İsa Peygamberin Doğuşu.....	54
3. İsa Peygamberin Hayatının En Önemli Olayları.....	57
4. İsa'nın Ölümü Ve Dirilişi.....	62
5. Kilise, İsa'nın Eserini Devam Ettiriyor.....	65
6. Ortodoks Hristiyanlık Öğretisinin Temel Kavramları.....	67
7. Makedonya'da Hristiyanlık.....	72
8. Makedon Azizler.....	75
9. İncil'in İçeriği Ve Ayrımı.....	78

KONU IV: ORTODOKS HRİSTİYANLIĞIN ETİK ESASLARI

1. İnsan Topluluğu.....	80
- Arkadaşlık Sayesinde Farklı Toplum İçinde Yaşamayı Öğreniyoruz	

- Ortak Yaşamın Genel Değerleri	
2. Aile Ve Aile Yaşamı	85
3. Kendine Ve Diğerlerine Karşı Davranış	88

KONU V: ORTODOKS HRİSTİYAN AHLÂKI

1. Erdemler - Hristiyanların Değerleri	90
2. Her Hristiyan'ın Sahip Olması Gerektiği Önemli Özellikler	93
3. Tövbe - Kendini Sorgulamak	95
4. Sevgi Kanunu - Tanrı Tarafından Gönderilmiş En Büyük Kanun	99
5. İnsanın Tanrı'ya Şükretmesi	102
6. Hayatın Hediyesi Ve Diğer İnsanların Hayatına Sahip Çık	105
7. Hristiyanlıkta Çalışmaya Önem Vermek	107
8. Gerçeği İyi Eser Ve Sözlerle Sevmek	110
9. Sadık Olmak Ne Demektir	112

